

Hof van Cassatie

LIBERCAS

6 - 2021

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST

DAAD

Daad - Fout - Contractspartij - Uitvoering van contractuele verbintenissen - Beroep op hulppersoon - Tekortkoming - Extra-contractuele aansprakelijkheid

Hulpverleners op wie een contractspartij beroep doet om zijn contractuele verbintenissen uit te voeren, kunnen door de medecontractant van die partij op extra-contractuele grondslag enkel aansprakelijk worden gesteld indien de hen te laste gelegde fout een tekortkoming uitmaakt niet alleen aan de contractuele verbintenis, maar ook aan de algemene zorgvuldigheidsplicht die op hen rust en indien deze fout andere dan aan de slechte uitvoering te wijten schade heeft veroorzaakt (1). (1) Zie Cass. 24 maart 2016, AR C.14.0329.N, AC 2016, nr. 215.

12 maart 2020

C.19.0408.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200312.1N.9](#)

AC nr. ...

Daad - Fout - Uitvoerende macht - Uitoefening van haar bevoegdheden - Fout - Onzorgvuldig optreden

Geen enkele grondwettelijke of wettelijke bepaling of enig algemeen rechtsbeginsel stelt de Uitvoerende Macht in de uitoefening van haar bevoegdheden vrij van de verplichting om de door haar onzorgvuldig optreden, onder meer door na te laten te handelen binnen een redelijke termijn, aan een ander toegebrachte schade te vergoeden (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

12 maart 2020

C.18.0383.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200312.1N.1](#)

AC nr. ...

HERSTELPLICHT

Herstelplicht - Staat - Overheid - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Voorwaarden strijdig met artikel 5 EVRM - Schadeloosstelling - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Toepassingsgebied

Op grond van artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis kan de vreemdeling jegens wie een maatregel van vrijheidsberoving werd genomen in omstandigheden die strijdig zijn met de bepalingen van artikel 5 EVRM, de onwettigheid van zijn vasthouding doen vaststellen en de vergoeding verkrijgen van alle schade die hij heeft geleden, met inbegrip van de morele schade; het in die bepaling vermelde begrip "vrijheidsberoving" dekt immers niet enkel elke maatregel van voorlopige hechtenis die genomen wordt jegens een persoon die ervan verdacht wordt een misdaad of een wanbedrijf te hebben gepleegd, maar ook alle andere vormen van gerechtelijke of administratieve opsluiting, waaronder met name de maatregelen van vasthouding die genomen worden krachtens de toepasselijke bepalingen van de Vreemdelingenwet; in dat opzicht vereist artikel 27 niet dat, om de rechtsovername tot vergoeding te kunnen instellen, de onwettigheid van de vasthouding moet zijn vastgesteld in een eerdere rechterlijke beslissing (1). (1) Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 312; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, § 4, met concl. OM op datum in Pas.

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

25 maart 2020

P.20.0189.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2](#)

AC nr. ...

Herstelplicht - Staat - Overheid - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Toezicht op de wettigheid van een maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Bevoegdheid

Krachtens de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet onderzoekt de raadkamer en, in hoger beroep, de kamer van inbeschuldigingstelling of de maatregelen van vrijheidsberoving en tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet en bevelen ze, indien dat niet het geval is, de invrijheidstelling van de vreemdeling jegens wie die maatregelen zijn genomen; die gerechten zijn niet bevoegd om zich enkel uit te spreken over de wettigheid van een maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke een vreemdeling niet meer wordt vastgehouden, wanneer hetzij de vreemdeling wordt vastgehouden ingevolge een nieuwe autonome titel van vrijheidsberoving die losstaat van die waartegen het bij die gerechten aanhangig gemaakte beroep gericht is (1), hetzij de vreemdeling in vrijheid is gesteld (2), gerepatriëerd (3) of overgedragen aan de lidstaat die verantwoordelijk is voor het onderzoek van zijn verzoek om internationale bescherming (4). (1) Zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0229.F, AC 2020, nr. 215; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 312, §§ 4 tot 7; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, § 4, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1282.N, AC 2018, nr. 49. (2) Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 7 december 2016, AR P.16.1183.F, AC 2016, nr. 702. (3) Zie Cass. 28 november 2018, AR P.18.1154.F, AC 2018, nr. 674. (4) Zoals dat hier het geval is (zie de zgn. "Dublin III"-verordening nr. 604-2013 van het Europees Parlement en de Europese Raad van 26 juni 2013).

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

25 maart 2020

P.20.0189.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2](#)

AC nr. ...

Herstelplicht - Staat - Overheid - Vreemdeling - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

De beslissingen van de onderzoeksgerechten die op grond van de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet uitspraak doen, zijn niet bindend voor de rechter die kennisneemt van een beroep gegrond op artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis; aangezien de vreemdeling het recht heeft de aangevoerde onwettigheid te doen vaststellen van zijn vrijheidsberoving, welke gegrond is op de eerder jegens hem uitgevaardigde titel, en het herstel te verkrijgen van de schade die hij door die vasthouding heeft geleden, is de beslissing die vaststelt dat het beroep dat tegen die maatregel werd ingesteld voor de onderzoeksgerechten geen bestaansreden meer heeft, niet in strijd met de artikelen 5 en 13 EVRM of met het recht op een eerlijk proces en het beginsel van de wapengelijkheid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 226; zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0189.F, AC 2020, nr. 214.

- Art. 27 Wet 13 maart 1973
- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

1 april 2020

P.20.0267.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.3](#)

AC nr. ...

SCHADE

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Schade uit een misdrijf - Algemeen rechtsbeginsel "fraus omnia corrumpit" - Invloed op de regels die van toepassing zijn op de raming van de schade - Schade uit een strafbare fout

De toepassing van het algemeen rechtsbeginsel fraus omnia corrumpit blijft onderworpen aan de regels van het gemene recht wanneer de voorwaarden daartoe vervuld zijn, wat, in geval van een fout die in een oorzakelijk verband staat tot de schade, kan leiden tot de toekenning van een vergoeding overeenkomstig artikel 1382 Burgerlijk Wetboek; hieruit volgt dat de rechter die uitspraak doet over de schadelijke gevolgen van een strafbare fout van een derde, met toepassing van die bepaling moet nagaan of en in welke mate de schade zich zonder de fout op dezelfde wijze zou hebben voorgedaan.

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

18 maart 2020

P.19.1229.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.3](#)

AC nr. ...

ADVOCaat

- Strafvuivingsrechtbank - Verstek op verzet - Vonnis dat het verzet ongedaan verklaart - Verzet tegen dat vonnis - Aanvoering van overmacht - Onaantastbare beoordeeling van de rechter - Omstandigheid dat de advocaat de verzetdoende partij niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop haar eerste verzet zou worden onderzocht

Het verzet kan niet ongedaan worden verklaard indien de afwezigheid van de verzetdoende partij tijdens de verzetprocedure wordt verantwoord door overmacht (1); de erkenning van de aangevoerde overmacht blijft afhankelijk van de onaantastbare beoordeeling van de rechter (2); zo kan de rechter beslissen dat de omstandigheid dat de advocaat van de verzetdoende partij haar niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop het eerste verzet zou worden onderzocht, geen overmacht uitmaakt die zijn afwezigheid kan verantwoorden (3). (1) In dat geval kan het tweede verzet – aangetekend tegen het vonnis dat vaststelt dat, aangezien de verzetdoende partij opnieuw verstek heeft laten gaan op zijn verzet, dat verzet als niet-bestaande moet worden beschouwd op grond van artikel 187, §6, 2°, Wetboek van Strafvordering – dus niet onontvankelijk worden verklaard op grond van artikel 187, §8, Wetboek van Strafvordering, luidens hetwelk “de partij in verzet die zich een tweede keer laat vonnissen bij verstek, geen nieuw verzet meer mag aantekenen”. Zie GWH 21 december 2017, nr. 148/2017, inz. B.39.3; Parl. St. Kamer, 2015-2016, DOC 54-1418/001, p. 81, en DOC 54-1418/005, p. 110-111. Zie, inzake de mogelijkheid om verzet aan te tekenen tegen een beslissing van de strafvuitvoeringsrechtbank, Cass. 14 december 2016, AR P.16.1155.F, AC 2016, nr. 727, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; GWH 4 maart 2009, nr. 37/2009. (M.N.B.) (2) Zie Cass. 21 maart 2018, AR P.17.1062.F, AC 2018, nr. 196, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 25 april 2017, AR P.17.0066.N, AC 2017, nr. 286, met concl. van advocaat-generaal MORTIER; Cass. 29 april 2015, AR P.15.0158.F, AC 2015, nr. 284. (3) Zie, aangaande de fout van de lasthebber (moet de lastgever de gevolgen dragen van zijn verkeerde keuze van lasthebber, van zijn culpa in eligendo?), Cass. 18 november 2019, AR C.18.0510.F, AC 2019, nr. 601, met concl. van advocaat-generaal GENICOT. Dat arrest zet de ommekeer in de rechtspraak voort die was ingezet door Cass. 9 november 2011, AR P.11.1027.F, AC 2011, nr. 607, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas., wegens het monopolie waarover de gerechtsdeurwaarders beschikken bij het opmaken van het exploit van verzet tegen een burgerrechtelijke veroordeling en het betekenen van dat exploit aan de partijen waartegen het beroep is gericht, en wegens de beperkte keuze van instrumenterend notaris; EHRM, 11 januari 2001, Platakou t. Griekenland, nr. 38460/97. In de voormelde conclusie meent advocaat-generaal GENICOT dat het behoud van het desbetreffende verschil in behandeling tussen de gerechtsdeurwaarder en de advocaat “peut en revenir (...) à la loi qui, imposant [l’intervention de l’huissier de justice,] ce tiers intercesseur au justiciable, prive ce dernier du libre choix de son représentant, avec lequel il peut difficilement être confondu”. (M.N.B.)

- Art. 187, § 6, 2°, et § 8 Wetboek van Strafvordering

AFSTAND (RECHTSPLEGING)

AFSTAND VAN PROCESHANDELING

Afstand van proceshandeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Afstand

De omstandigheid dat de beklaagde in hoger beroep zelf geen hoger beroep heeft kunnen instellen tegen het vonnis dat hem veroordeelt, impliceert niet dat het openbaar ministerie, dat hoger beroep heeft ingesteld, niet het recht heeft om afstand te doen van zijn eigen beroep overeenkomstig artikel 206 Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 243.

- Art. 206 Wetboek van Strafvordering

22 april 2020

P.20.0053.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200422.2F.3](#)

AC nr. ...

ARBEID

ARBEIDSBESCHERMING

Arbeidsbescherming - Preventie en bescherming op het werk - Externe dienst - Opdrachten - Uitvoering - Beperking

Een externe dienst voor preventie en bescherming op het werk kan zijn bij wet bepaalde opdrachten, waaronder die betreffende de ergonomie, enkel in het kader van de reglementering betreffende het welzijn van de werknemers uitvoeren ten behoeve van een aangesloten werkgever (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 130.

- Art. 6 KB 27 maart 1998 betreffende het beleid inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk
- Artt. 4, § 1 en 33, § 1 en 2 Wet 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk

14 februari 2020

C.18.0124.F

ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200214.1F.4

AC nr. ...

AUTEURSRECHT

- Misdrijven inzake het kopiëren voor eigen gebruik en prestaties - Geldboete - Berekingsbasis

De misdrijven inzake het kopiëren voor eigen gebruik van werken en prestaties worden bestraft met correctionele straffen en geldboeten; die geldboeten, van administratieve aard, zijn evenmin als de correctionele straffen invorderbare rechten in de zin van de artikelen 55 en 73 Auteurswet 1994, ook al dient de in artikel 55 bedoelde vergoeding als berekeningsbasis voor die rechten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 166.

- Art. 55 en 73 Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten

6 maart 2020

C.18.0118.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200306.1F.4](#)

AC nr. ...

- Beheersvennootschappen - Statutaire opdracht - Vordering in rechte - Inning en verdeling van de vergoedingsrechten voor het kopiëren voor eigen gebruik - Inning - Beperking

Krachtens artikel 73 Auteurswet 1994 en het koninklijk besluit van 21 januari 1997 zijn de beheersvennootschappen bevoegd om in rechte op te treden met het oog op de verdediging van de rechten die zij krachtens de statuten beheren, en met name de inning en de verdeling van de vergoedingsrechten voor het kopiëren voor eigen gebruik; uit die bepalingen volgt niet dat de eiseres bevoegd is om de terugvordering van andere bedragen dan de rechten, de dwangsommen of de schadevergoedingen gerechtelijk te vervolgen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 166.

- Art. 1 KB 21 januari 1997 tot het belasten van een vennootschap met de inning en de verdeling van de vergoeding voor het kopiëren voor eigen gebruik

- Art. 55 en 73 Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten

6 maart 2020

C.18.0118.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200306.1F.4](#)

AC nr. ...

- Misdrijven inzake het kopiëren voor eigen gebruik en prestaties - Geldboete - Aard

De misdrijven inzake het kopiëren voor eigen gebruik van werken en prestaties worden bestraft met correctionele straffen en geldboeten; die geldboeten, van administratieve aard, zijn evenmin als de correctionele straffen invorderbare rechten in de zin van de artikelen 55 en 73 Auteurswet 1994, ook al dient de in artikel 55 bedoelde vergoeding als berekeningsbasis voor die rechten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 166.

- Art. 55 en 73 Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten

6 maart 2020

C.18.0118.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200306.1F.4](#)

AC nr. ...

BELASTING

- *Bedrog*

Elke veinzing die tot doel heeft de normaliter verschuldigde belasting te ontduiken, is bedrog. (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 238.

20 april 2020

C.17.0485.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200420.1](#)

AC nr. ...

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE

- BTW-fraude - Belastingontduiking - Schade - Belgische Staat - Burgerlijkepartijstelling - Bevoegdheid van het strafgerecht

Het gebruik van het btw-mechanisme om de aan de Staat verschuldigde belasting niet aan hem door te storten of om een schuldvordering op de belastingadministratie te verkrijgen, is een misdrijf waarvan de opbrengst, net als bij verduistering of oplichting, de schade vormt die het misdrijf rechtstreeks aan de Schatkist heeft berokkend, waarbij de belastingschuld in dergelijke gevallen het onmiddellijke resultaat is van het bedrog; hieruit volgt dat het strafgerecht, door de burgerlijke rechtsvordering ontvankelijk te verklaren die de Belgische Staat op grond van dat misdrijf heeft ingesteld, niet de bevoegdheden overschrijdt die hem door de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering zijn toegekend (1). (1) Cass. 21 maart 2017, AR P.16.1031.N, AC 2017, nr. 198.

- Artt. 73 en 73bis Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

4 maart 2020

P.19.1114.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200304.2F.1](#)

AC nr. ...

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ

KAMER VOOR BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ

Kamer voor bescherming van de maatschappij - Verzoek tot het bekomen van een uitgaansvergunning - Afwijzende beslissing - Niet-ontvankelijkheid van het verzet tegen deze beslissing - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Het cassatieberoep tegen de beslissing van de kamer voor de bescherming van de maatschappij van niet-ontvankelijkheid van het verzet van een geïnterneerde tegen de afwijzende beslissing over zijn op grond van art. 53 Interneringswet ingediend verzoek tot het verkrijgen van uitgaansvergunningen, is niet-ontvankelijk, aangezien deze beslissing niet is vermeld in artikel 78 Interneringswet over de toelaatbaarheid van het cassatieberoep.

- Artt. 53 en 78 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

18 februari 2020

P.20.0092.N

ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.11

AC nr. ...

BESLAG

BEWAREND BESLAG

Bewarend beslag - Veranderende omstandigheden - Opheffing - Toelating van de beslagrechter

De beslagene kan in geval van veranderde omstandigheden de opheffing van het bewarend beslag vragen, ongeacht of dat bewarend beslag zonder dan wel krachtens een toelating van de beslagrechter werd gelegd.

- Artt. 1419 en 1420 Gerechtelijk Wetboek

14 februari 2020

C.18.0268.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200214.1F.5](#)

AC nr. ...

BEWIJS

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Vermoedens - Voorwaarden - Bedrog

Volgens artikel 1353 Burgerlijk Wetboek is het bewijs door vermoedens toegestaan in alle gevallen waarin sprake is van bedrog, zelfs in de verhoudingen tussen de partijen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 238.

20 april 2020

C.17.0485.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200420.1](#)

AC nr. ...

STRAFZAKEN

Strafzaken - Vermoedens - Vermoedens van feitelijke aard

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in strafzaken onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren; hij mag hierbij rekening houden met alle vermoedens van feitelijke aard, die hem de innerlijke overtuiging van de schuld van de beklaagde geven; wanneer de rechter op die grond oordeelt dat de feiten van een telastlegging bewezen zijn, miskent hij het vermoeden van onschuld niet.

- Artt. 154, 189 en 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 14.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

17 maart 2020

P.19.1253.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.3](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Bewijsvoering - Vermoedens van feitelijke aard - Gevolg - Motiveringsplicht

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in strafzaken onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren; hij mag hierbij rekening houden met alle vermoedens van feitelijke aard, die hem de innerlijke overtuiging van de schuld van de beklaagde geven; wanneer de rechter op die grond oordeelt dat de feiten van een telastlegging bewezen zijn, miskent hij het vermoeden van onschuld niet.

- Artt. 154, 189 en 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 14.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

17 maart 2020

P.19.1253.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.3](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig bewijs - Uitsluiting - Verantwoording - "Onherroepelijk ongeldige en aangetaste" processen-verbaal - Impliciete vaststelling van een onregelmatigheid die de betrouwbaarheid van het bewijs aantast

Uit de omstandigheid dat de processen-verbaal waarin melding wordt gemaakt van bewijselementen die in de door de rechter omschreven omstandigheden zijn vergaard, "onherroepelijk ongeldig en aangetast" waren, kan worden afgeleid dat de rechter in concreto heeft nagegaan of de begane onregelmatigheden de betrouwbaarheid van die bewijselementen hebben aangetast en dat hij heeft vastgesteld dat dit wel degelijk het geval was. (Art. 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering)

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

25 maart 2020

P.19.1306.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2F.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatigheid die de betrouwbaarheid van het bewijs aantast - Noodzaak om na te gaan of het gebruik van de onbetrouwbare bewijzen in strijd is met het recht op een eerlijk proces - Onregelmatig bewijs - Uitsluiting - Verantwoording

Wanneer de appelrechters hebben geoordeeld dat de begane onregelmatigheden de betrouwbaarheid van de in de door hen omschreven omstandigheden vergaarde bewijselementen hebben aangetast, hoeven zij, om hun beslissing naar recht te verantwoorden in het licht van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, niet meer na te gaan of het gebruik van die bewijselementen in strijd was met het recht op een eerlijk proces door, met name, met het belang van de maatschappij bij de bestraffing van het misdrijf rekening te houden (1). (1) De eiser verweet de appelrechters de processen-verbaal te hebben uitgesloten waarvan zij oordeelden dat de betrouwbaarheid ervan was aangetast door het gebrek aan loyaleit van de onderzoekers, zonder het onderzoek (de zgn. "Antigoon-test") te hebben verricht zoals vereist door artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering. Luidens die bepaling "wordt enkel tot nietigheid van onregelmatig verkregen bewijselement besloten indien : - de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, of; - de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast, of; - het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces". Dit zijn geen cumulatieve voorwaarden. De appelrechters hebben geoordeeld dat die processen-verbaal "onherroepelijk ongeldig en aangetast" waren, waaruit kan worden afgeleid dat zij hebben vastgesteld dat de begane onregelmatigheden de betrouwbaarheid van die processen-verbaal hebben aangetast (tweede criterium van art. 32 – cfr. supra). Om die stukken te kunnen uitsluiten, hoefden zij dus niet daarenboven vast te stellen dat het gebruik van die stukken in strijd was met het recht op een eerlijk proces (derde criterium van art. 32 – zie Fr. LUGENTZ, La preuve en matière pénale - Sanction des irrégularités, Anthemis, 2017, p. 102-103, §7). Aldus, schrijft Fr. LUGENTZ, « c'est sous réserve de l'hypothèse (...) relative à la fiabilité des preuves (...) [qu'] une méconnaissance par les enquêteurs de la présomption d'innocence ne devrait généralement pas entraîner l'irrégularité de la preuve éventuellement affectée ou de la procédure dans son ensemble ». (Fr. LUGENTZ, o.c., p. 85).(M.N.B.)

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

25 maart 2020

P.19.1306.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2F.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Bewijsvoering - Oneerlijke handeling verricht in de loop van de voorbereidende fase van het strafproces - Onherroepelijke aantasting van het eerlijk karakter van het proces - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof van Cassatie

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze in feite of een oneerlijke handeling die in de voorbereidende fase van het strafproces werd verricht het eerlijk karakter van het proces al dan niet onherroepelijk heeft aangetast; het Hof gaat na of de rechter uit de feiten die hij vaststelt geen gevolgtrekkingen heeft gemaakt die daarmee geen verband houden of die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

25 maart 2020

P.19.1306.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2F.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Bewijsvoering - Voorwaarden - Vaststelling van gebrek aan loyaliteit van een onderzoeker - Invloed op de mogelijkheid om een eerlijk proces te voeren - Ontvankelijkheid van de vervolging

De vaststelling dat een onderzoeker tijdens het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek is tekortgeschoten in zijn plicht om de bewijzen op een eerlijke manier te vergaren, impliceert daarom nog niet dat er geen eerlijk proces meer kan worden gevoerd en dat de vervolging onontvankelijk moet worden verklaard (1); de rechter kan de vervolging pas onontvankelijk verklaren wanneer hij in concreto vaststelt dat die tekortkoming, gelet op de omstandigheden van de procedure die in haar geheel moet worden beoordeeld, tot gevolg heeft dat een eerlijk proces definitief onmogelijk is geworden (2). (1) Niettegenstaande dat het Hof eerder heeft geoordeeld dat « het recht op een eerlijke behandeling van de zaak de eerbiediging inhoudt van het loyaliteitsbeginsel door de politiediensten » (Cass. 5 november 2014, AR P.14.1170.F, AC 2014, nr. 668). (2) Zie Parl. St. Kamer 53 0041/2 en 53 0041/3, p. 10; Cass. 12 juni 2019, AR P.18.1001.F, AC 2019, nr. 363 (miskenning van het recht op het voorafgaand overleg en de bijstand van een advocaat, en miskenning van het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht); Cass. 15 mei 2019, AR P.19.0169.F, AC 2019, nr. 289 (geen verhoor van de inverdenkinggestelde tijdens het voorbereidend onderzoek); Cass. 22 mei 2018, AR P.17.0994.N, AC 2018, nr. 318 (heimelijke geluidsopname van huiselijke gesprekken); Cass. 18 januari 2017, AR P.16.0626.F, AC 2017, nr. 39, met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas. en noot M.N.B. (miskenning van het recht op het voorafgaand overleg en de bijstand van een advocaat); Cass. 6 september 2016, AR P.15.1105.N, AC 2016, nr. 459 (niet-naleving van een niet op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde, namelijk de wettelijk bepaalde wachttijd bij het

25 maart 2020

P.19.1306.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2F.1](#)

AC nr. ...

BEZIT

- Preventie en bescherming op het werk - Externe dienst - Opdrachten - Uitvoering - Beperking

Het bezit als eigenaar is de uitoefening, over een zaak, van de feitelijke macht van de eigenaar met de bedoeling deze voor zichzelf te houden; de overtuiging dat men de eigenaar is van die zaak, is daartoe niet vereist (1). (1) Zie Cass. 24 december 1964 (Bull. en Pas. 1965, I, 423).

- Artt. 2229 en 2262 Burgerlijk Wetboek

10 april 2020

C.18.0200.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200410.1F.4](#)

AC nr. ...

- Lichamelijk roerend goed - Goede trouw

De goede trouw, in de zin van artikel 2279 Burgerlijk Wetboek als bewijsregel, is het vertrouwen van de bezitter in het rechtmatig karakter van zijn verkrijging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 238.

20 april 2020

C.17.0485.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200420.1](#)

AC nr. ...

- Lichamelijk roerend goed - Tegenwoordige bezitter - Onmiddellijk voorafgaande bezitter die het goed terugvordert - Terugvordering - Bewijzen

In een geschil tussen de tegenwoordige bezitter van een lichamelijk roerend goed en de hem onmiddellijk voorafgaande bezitter geldt het bezit als vermoeden van titel ten gunste van de bezitter te goeder trouw; hieruit volgt dat de onmiddellijk voorafgaande bezitter die het lichamelijk roerend goed terugvordert, enerzijds moet aantonen dat hij de eigenaar van het goed was op het ogenblik dat de tegenwoordige bezitter hiervan bezit heeft genomen, en dat hij anderzijds ofwel het gebrekkig bezit door laatstgenoemde ofwel het niet-bestaan dan wel het precair karakter van de door laatstgenoemde aangevoerde titel moet bewijzen; in zoverre het onderdeel neerkomt op de veronderstelling dat degene die het roerend goed terugvordert, moet aantonen dat hij het regelmatig in zijn bezit heeft op de dag waarop hij het terugvordert, faalt het naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 238.

20 april 2020

C.17.0485.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200420.1](#)

AC nr. ...

BORGTOCHT

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Alternatief voor de vrijheidsbeneming - Bedrag - Criteria - Financiële draagkracht - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

Het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar over de vraag of een invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom, welke tot doel heeft de betrokkene ertoe aan te zetten na zijn invrijheidstelling te verschijnen bij de proceshandelingen of om zich aan te bieden ter tenuitvoerlegging van de beslissing, een voldoende alternatief is voor de verdere vrijheidsbeneming; het oordeelt eveneens in het licht van die doelstellingen onaantastbaar over het bedrag van de borgsom en kan bij het bepalen van dat bedrag de financiële draagkracht van de betrokkene betrekken, maar hoeft dit niet te doen.

11 februari 2020

P.20.0126.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.13](#)

AC nr. ...

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Redelijke termijn - Borgsom - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

Artikel 5.3 EVRM waarborgt het recht van de van zijn vrijheid beroofde beklaagde om binnen een redelijke termijn te worden berecht of hangende het proces in vrijheid te worden gesteld en het bepaalt dat de invrijheidstelling afhankelijk kan worden gesteld van een waarborg voor de verschijning van de betrokkene op de rechtszitting; daaruit volgt evenwel geen absoluut recht op invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom en het staat aan de rechter te oordelen of de doelstellingen van de voorlopige hechtenis zo kunnen worden bereikt (1). (1) Cass. 7 mei 2003, AR P.03.0620.F, AC 2003,, nr. 280.

11 februari 2020

P.20.0126.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.13](#)

AC nr. ...

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING

- Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter - Belgische Staat - Btw - BTW-fraude - Belastingontduiking - Schade - Burgerlijkepartijstelling - Bevoegdheid van het strafgerecht

Het gebruik van het btw-mechanisme om de aan de Staat verschuldigde belasting niet aan hem door te storten of om een schuldvordering op de belastingadministratie te verkrijgen, is een misdrijf waarvan de opbrengst, net als bij verduistering of oplichting, de schade vormt die het misdrijf rechtstreeks aan de Schatkist heeft berokkend, waarbij de belastingschuld in dergelijke gevallen het onmiddellijke resultaat is van het bedrog; hieruit volgt dat het strafgerecht, door de burgerlijke rechtsvordering ontvankelijk te verklaren die de Belgische Staat op grond van dat misdrijf heeft ingesteld, niet de bevoegdheden overschrijdt die hem door de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering zijn toegekend (1). (1) Cass. 21 maart 2017, AR P.16.1031.N, AC 2017, nr. 198.

- Artt. 73 en 73bis Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

4 maart 2020

P.19.1114.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200304.2F.1](#)

AC nr. ...

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Algemeen rechtsbeginsel "fraus omnia corrumpit" - Invloed op de regels die van toepassing zijn op de raming van de schade - Schade uit een strafbare fout

De toepassing van het algemeen rechtsbeginsel fraus omnia corrumpit blijft onderworpen aan de regels van het gemene recht wanneer de voorwaarden daartoe vervuld zijn, wat, in geval van een fout die in een oorzakelijk verband staat tot de schade, kan leiden tot de toekenning van een vergoeding overeenkomstig artikel 1382 Burgerlijk Wetboek; hieruit volgt dat de rechter die uitspraak doet over de schadelijke gevolgen van een strafbare fout van een derde, met toepassing van die bepaling moet nagaan of en in welke mate de schade zich zonder de fout op dezelfde wijze zou hebben voorgedaan.

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

18 maart 2020

P.19.1229.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.3](#)

AC nr. ...

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking tot buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Hoger beroep beperkt tot de burgerlijke beschikkingen

Aangezien de buitenvervolginstelling niet enkel een einde maakt aan de strafvordering maar ook aan de hiermee gepaard gaande burgerlijke rechtsvordering, kan niet worden volgehouden dat het arrest geen enkele beslissing over laatstgenoemde rechtsvordering bevat noch, bijgevolg, dat de beperking van het hoger beroep tot de burgerlijke beschikkingen leidt tot de niet-ontvankelijkheid van dat hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 201.

- Artt. 128 en 135 Wetboek van Strafvordering

18 maart 2020

P.19.1287.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.5](#)

AC nr. ...

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter - Burgerlijke partijstelling via rechtsvordering

Door de burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter worden de strafvordering en de hiermee gepaard gaande burgerlijke rechtsvordering ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 201.

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

18 maart 2020

P.19.1287.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.5](#)

AC nr. ...

- Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter - Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolginstelling

Wanneer het onderzoeksgerecht de buitenvervolginstelling uitspreekt, maakt het door een ondeelbare beslissing aan de beide vorderingen, zowel aan de burgerlijke vordering als aan de strafvordering, een einde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 201.

- Art. 128 Wetboek van Strafvordering

18 maart 2020

P.19.1287.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.5](#)

AC nr. ...

- Burgerlijke rechtsvordering volgend uit een misdrijf en ingesteld voor de strafrechter vóór de verjaring van de strafvordering - Verjaring

Krachtens artikel 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan de burgerlijke rechtsvordering volgend uit een misdrijf niet verjaren vóór de strafvordering; uit dat artikel volgt dat wanneer het slachtoffer zijn vordering vóór de verjaring van de strafvordering instelt voor de strafrechter, de verjaring van de burgerlijke rechtsvordering ophoudt te lopen zolang het geding niet is beëindigd; hieruit kan dus niet worden afgeleid dat wanneer de rechter, die kennisgenomen heeft van de strafvordering en van de burgerlijke rechtsvordering, vaststelt dat de eerstgenoemde vordering verjaard is, hij moet beslissen dat de laatstgenoemde vordering ook is verjaard wanneer ze van geen enkele verjaringsstuitende daad het voorwerp heeft uitgemaakt voordat de specifieke desbetreffende verjaring is ingetreden (1). (1) Bij toepassing, in dit geval, van art. 198 Wetboek van Vennootschappen, opgeheven door de wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen. De eiser voerde aan dat het Hof inzake stedenbouw oordeelt dat "wanneer de vordering tot herstel van de plaats in de vorige staat voor de strafrechter tijdig is ingesteld, de verjaring ervan niet meer loopt totdat een in kracht van gewijsde gegane beslissing het geding heeft beëindigd" (Cass., 13 november 2007, AR P.07.0961.N, AC 2007, nr. 549, aangehaald door Raoul DECLERCQ, *Beginselen van Strafrechtspleging*, 2010, p. 1222, eerste lid). Dat arrest wijst er echter ook op dat "de vordering van de stedenbouwkundige inspecteur tot herstel in de vorige staat een burgerlijke rechtsvordering is volgend uit een misdrijf, zodat deze vordering, overeenkomstig artikel 26 Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering, niet verjaart vóór de strafvordering". Hieruit volgt dat de vordering luidens dat arrest "tijdig" is ingesteld wanneer dit vóór de verjaring ervan is gebeurd, ongeacht of dat is geschied volgens de regels van het burgerlijk recht (zie Fr. KUTY, *Les principes généraux de droit pénal belge*, T. I - La loi pénale, 3de uitg., Larcier, 2018, nr. 146, tweede lid) dan wel volgens de regels van de strafvordering. Zo heeft het Hof in zijn arrest van 16 maart 2010 beslist dat de burgerlijke rechtsvordering "tijdig" voor de strafrechter was ingesteld, enkel en alleen omdat ze vóór de verjaring van de strafvordering was ingesteld, zonder daarbij te verwijzen naar de burgerrechtelijke verjaringsregels. Het Hof voegt hieraan toe dat "[uit de artikelen 4 en 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en artikel 2244 Burgerlijk Wetboek] volgt dat wanneer de burgerlijke rechtsvordering tijdig voor de strafrechter is ingesteld, de verjaring ervan niet meer loopt totdat een in kracht van gewijsde gegane beslissing het geding heeft beëindigd. Ongeacht de verjaring van de strafvordering blijft de strafrechter bevoegd om de burgerlijke rechtsvordering te beoordelen" (Cass. 16 maart 2010, AR P.09.1519.N, AC 2009, nr. 185 ; zie Cass. 13 mei 2003, AR P.02.1261.N, AC 2003, nr. 291, en de noten ; Cass. 13 november 2007, AR P.07.0961.N, AC 2007, nr. 549 ; Cass. 12 maart 2008, AR P.07.1523.F, AC 2008, nr. 171). (M.N.B.)

- Art. 2244 Burgerlijk Wetboek
- Art. 198, § 1 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Art. 26 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

CASSATIE

ALGEMEEN. OPDRACHT EN BESTAANSREDEN VAN HET HOF. AARD VAN HET CASSATIEGEDING

Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Algemeen - Openbaar ministerie bij het Hof - Conclusie - Noot in antwoord op conclusie van openbaar ministerie - Inhoud - Antwoord op de nota van een andere partij - Artikel 1107, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek

Krachtens artikel 1107, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek kunnen de partijen, wanneer het openbaar ministerie schriftelijk conclusie neemt, ten laatste op de zitting en uitsluitend in antwoord op de conclusie van het openbaar ministerie, een nota neerleggen waarin geen nieuwe middelen mogen worden aangevoerd; die bepaling staat geen van de partijen toe te antwoorden op de nota die een andere partij met toepassing van dat artikel heeft neergelegd (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2020, nr 167.

- Art. 1107, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

6 maart 2020

C.18.0366.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200306.1F.1](#)

AC nr. ...

ARRESTEN. VORM

Arresten - vorm - Rechtspleging - Voeging - Rechtspleging - Strafzaken - Tegensprekelijk karakter - Cassatieberoep - Rechtsdagbericht - Onjuist adres - Verschrijving die de eiser niet kan worden aangerekend - Bij verstek gewezen arrest van verwerping - Intrekking op vordering van de procureur-generaal - Nieuwe beschikkingen

Wanneer als gevolg van een verschrijving van de griffie het rechtsdagbericht van de zaak aan de advocaat van de eiser werd gestuurd op een onjuist adres en die raadsman hierdoor het in artikel 1107 Gerechtelijk Wetboek vastgelegde recht werd ontzegd om op die rechtszitting te verschijnen, aldaar de mondelinge conclusie van het openbaar ministerie te horen en, in voorkomend geval, het Hof te vragen een termijn vast te stellen om een antwoordnota neer te leggen, moet het tegensprekelijk karakter van de rechtspleging worden hersteld dat door de gelaakte verschrijving is teloorgegaan en moet derhalve het arrest worden ingetrokken dat het cassatieberoep heeft verworpen (1). (1) Het Hof heeft niet alleen arresten ingetrokken omdat ze enkel berustten op een verschrijving die de eiser niet kon worden aangerekend en waartegen hij zich niet heeft kunnen verdedigen (zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 1225), maar ook en met name wanneer het arrest van verwerping werd uitgesproken op een eerdere datum dan die welke per vergissing aan de eiser werd medegedeeld, zodat hij ervan kon uitgaan dat de termijn van het oude artikel 420bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering nog niet was verstreken (Cass. 19 juni 1972, AC 1972, p. 982 ; Cass. 29 september 1992, AR 7060, AC 1991-92, nr. 636, aangehaald door R. DECLERCQ, o.c., nr. 1223. noot 4796); zie concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH vóór Cass. 21 september 2016, AR P.16.0925.F, Pas. 2016, nr. 515. Het verstekarrest van 15 januari 2020 lijkt tevens vatbaar voor verzet. Weliswaar "doet het Hof naar luid van de artikelen 1108 en 1113 Gerechtelijk Wetboek recht, ongeacht of de advocaten en de partijen tegenwoordig zijn of niet en worden alle arresten geacht op tegenspraak te zijn geweest. Artikel 1106, tweede lid, van hetzelfde wetboek bepaalt [evenwel] dat de griffier een rechtsdagbericht van de zaak verstuurt ten minste vijftien dagen vóór de zitting. Het verzuim van dat vormvereiste ontnemt het arrest het tegensprekelijk karakter dat het geacht werd te bezitten." (Cass. 23 februari 2011, AR P.11.0297.F, AC 2011, nr. 163). Bovendien heeft het Hof heeft met name het verzet ontvankelijk verklaard, « formée contre un arrêt rendu à la suite d'une procédure pour laquelle les formalités prévues par l'ancien article 420ter du Code d'instruction criminelle n'avaient pas été observées, c'est-à-dire que la fixation n'a pas été portée, au moins 15 jours avant le jour de l'audience, au tableau des causes pendantes devant la Cour, affiché au greffe et dans la salle des audiences et contenant le nom des parties, des avocats et du magistrat du ministère public chargé de donner ses conclusions » (R. DECLERCQ, o.c., nr. 1221, en de verwijzingen in de noot 4766).(M.N.B.)

- Artt. 1106, 1107 en 1113 Gerechtelijk Wetboek

22 april 2020

P.20.0124.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200422.2F.5](#)

AC nr. ...

BEVOEGDHEID VAN HET HOF

Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Redelijke termijn - Kennelijke overschrijding - Beoordeling door de feitenrechter - Opdracht van het Hof

De rechter beoordeelt onaantastbaar in feite of de redelijke termijn kennelijk is overschreden waarna het Hof nagaat of uit die vaststellingen en redenen niet blijkt dat werd geoordeeld met miskennis van het algemeen rechtsbeginsel van de scheiding der machten (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

12 maart 2020

C.18.0383.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200312.1N.1](#)

AC nr. ...

CASSATIEBEROEP

STRAFZAKEN

Strafzaken - Algemeen - Artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag - Toelaatbaarheid

Een door artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde antwoordnoot laat uitsluitend toe te antwoorden op de door het openbaar ministerie genomen conclusie en deze noot mag geen nieuw middel of een toelichting, aanvulling of uitbreiding van een in een regelmatig ingediende memorie aangevoerd middel bevatten; evenmin kan de eiser in een dergelijke noot het Hof verzoeken aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een prejudiciële vraag te stellen indien hij dit had kunnen doen in zijn regelmatig ingediende memorie en anders oordelen zou een omzeiling toelaten van de dwingend opgelegde termijn om een memorie in te dienen (1). (1) Eisers I en III hebben, na het aanhoren van de mondelinge conclusie van het OM, in toepassing van artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek, een antwoordnota neergelegd. In zijn nota vroeg eiser I om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie, maar het Hof oordeelde dat de eiser dit had dienen te doen in het kader van zijn memorie en stelde dus de prejudiciële vraag niet; zie R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie, 2014, p. 1621, nrs. 4134-4135.

28 januari 2020

P.19.0310.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Mondelinge conclusie van het openbaar ministerie - Antwoordnoot - Middelen - Grenzen - Artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag - Toelaatbaarheid

Een door artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde antwoordnoot laat uitsluitend toe te antwoorden op de door het openbaar ministerie genomen conclusie en deze noot mag geen nieuw middel of een toelichting, aanvulling of uitbreiding van een in een regelmatig ingediende memorie aangevoerd middel bevatten; evenmin kan de eiser in een dergelijke noot het Hof verzoeken aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een prejudiciële vraag te stellen indien hij dit had kunnen doen in zijn regelmatig ingediende memorie en anders oordelen zou een omzeiling toelaten van de dwingend opgelegde termijn om een memorie in te dienen (1). (1) Eisers I en III hebben, na het aanhoren van de mondelinge conclusie van het OM, in toepassing van artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek, een antwoordnota neergelegd. In zijn nota vroeg eiser I om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie, maar het Hof oordeelde dat de eiser dit had dienen te doen in het kader van zijn memorie en stelde dus de prejudiciële vraag niet; zie R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie, 2014, p. 1621, nrs. 4134-4135.

28 januari 2020

P.19.0310.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Geïnterneerde - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Niet-ontvankelijk verzet tegen een beslissing inzake uitgaansvergunningen - Niet ontvankelijk cassatieberoep

Het cassatieberoep tegen de beslissing van de kamer voor de bescherming van de maatschappij van niet-ontvankelijkheid van het verzet van een geïnterneerde tegen de afwijzende beslissing over zijn op grond van art. 53 Interneringswet ingediend verzoek tot het verkrijgen van uitgaansvergunningen, is niet-ontvankelijk, aangezien deze beslissing niet is vermeld in artikel 78 Interneringswet over de toelaatbaarheid van het cassatieberoep.

- Artt. 53 en 78 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

18 februari 2020

P.20.0092.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.11](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Arrest van het hof van beroep dat zichzelf onbevoegd verklaart om kennis te nemen van het hoger beroep tegen een ministerieel besluit van uitlevering

Uit artikel 3, eerste en vierde lid, Uitleveringswet 1874 volgt dat de uitvoerende macht als enige bevoegd is om, op het advies van de kamer van inbeschuldigingstelling, over de uitlevering te beslissen (1); het hof van beroep mag bijgevolg niet kennisnemen van het hoger beroep tegen het ministerieel besluit; hieruit volgt dat het cassatieberoep tegen het arrest van het hof van beroep dat zichzelf onbevoegd verklaart, eveneens onontvankelijk is (2). (1) Cass. 31 maart 2009, AR P.09.0162.N, AC 2009, nr. 224, § 10, met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.« Comme tout acte administratif, la décision du gouvernement doit être motivée et un recours tant en suspension qu'en annulation devant le Conseil d'État est ouvert à son encontre » (M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1799). (2) Zie Cass. 4 maart 2020, AR P.20.0226.F, AC 2020, nr. 164.

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

8 april 2020

P.20.0306.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200408.2F.10](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep door de onderzoeksgerechten - Invrijheidstelling - Beroep heeft geen bestaansreden meer

Het cassatieberoep tegen de beslissing van een onderzoeksgerecht dat op grond van de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet uitspraak doet, heeft geen bestaansreden meer wanneer aan de maatregel van vrijheidsberoving waartegen het beroep van de eiser is gericht een einde is gemaakt door zijn invrijheidstelling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 226; zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0189.F, AC 2020, nr. 214 ; zie Cass. 7 december 2016, AR P.16.1183.F, AC 2016, nr. 702. De conclusie van het OM, die werd neergelegd voordat het OM in kennis was gesteld van de invrijheidstelling van de eiser, waaruit volgt dat het cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft, heeft betrekking op de invloed, op de wettigheid van de vrijheidsberoving van de vreemdeling, van de omstandigheid dat hij tijdens een huiszoeking werd aangehouden zonder voorafgaande en schriftelijke toestemming.

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

1 april 2020

P.20.0267.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.3](#)

AC nr. ...

CASSATIEMIDDELEN

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Toewijzing - Notaris - Verkoopvoorwaarden - Betwistingen - Beslagrechter - Bevoegdheid - Wettelijke grondslag - Geen vermelding van de artikelen 1395 en 1582 Gerechtelijk Wetboek

Het middel dat de bevoegdheid van de beslagrechter betwist om uitspraak te doen over de betwistingen betreffende de verkoopsvoorwaarden die zijn opgemaakt door de notaris die met de toewijzing van de in beslag genomen goederen is belast, alsook het eventuele verbod voor die rechter om te onderzoeken of de op die goederen toegestane pachtovereenkomsten aan de beslagleggende schuldeiser kunnen worden tegengeworpen, is niet ontvankelijk wanneer het de artikelen 1395 en 1582 Gerechtelijk Wetboek niet als geschonden opgeeft.

- Artt. 1080, 1395 en 1582 Gerechtelijk Wetboek

6 maart 2020

C.19.0114.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200306.1F.2](#)

AC nr. ...

STRAFZAKEN

Strafzaken - Nieuw middel - Mondelinge conclusie van het openbaar ministerie - Antwoordnoot - Middelen - Grenzen - Artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Draagwijde - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag - Toelaatbaarheid

Een door artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde antwoordnoot laat uitsluitend toe te antwoorden op de door het openbaar ministerie genomen conclusie en deze noot mag geen nieuw middel of een toelichting, aanvulling of uitbreiding van een in een regelmatig ingediende memorie aangevoerd middel bevatten; evenmin kan de eiser in een dergelijke noot het Hof verzoeken aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een prejudiciële vraag te stellen indien hij dit had kunnen doen in zijn regelmatig ingediende memorie en anders oordelen zou een omzeiling toelaten van de dwingend opgelegde termijn om een memorie in te dienen (1). (1) Eisers I en III hebben, na het aanhoren van de mondelinge conclusie van het OM, in toepassing van artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek, een antwoordnota neergelegd. In zijn nota vroeg eiser I om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie, maar het Hof oordeelde dat de eiser dit had dienen te doen in het kader van zijn memorie en stelde dus de prejudiciële vraag niet; zie R. DECLERCQ, *Beginselen van Strafrechtspleging*, Kluwer, 6de editie, 2014, p. 1621, nrs. 4134-4135.

28 januari 2020

P.19.0310.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Gebruik van valse stukken - Begrip - Toezicht van het Hof

Aangezien de wet het gebruik van valse stukken niet heeft omschreven, dient de rechter in feite te beoordelen waarin dat gebruik bestaat en moet hij met name onderzoeken of dat gebruik anderen blijft misleiden of schaden, en aldus het door de vervalsers gewilde gevolg blijft hebben; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen wettig heeft kunnen afleiden dat die valsheid al dan niet dat gevolg is blijven hebben (1). (1) Zie Cass. 4 december 2019, AR P.19.0824.F, AC 2019, nr. 644; Cass. 28 september 2016, AR P.16.0491.F, AC 2016, nr. 530; Cass. 23 maart 2016, AR P.16.0074.F, AC 2016, nr. 211 (gebruik van valse stukken in informatica); Cass. 26 februari 2013, AR P.11.1665.N, AC 2011, nr. 130 (fiscale valsheden); Cass. 18 november 2009, AR P.09.0958.F, AC 2009, nr. 675, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 13 mei 2008, RG P.08.0167.N, AC 2008, nr. 287.

- Art. 197 Strafwetboek

11 maart 2020

P.18.1287.F

ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.3

AC nr. ...

COLLECTIEVE ARBEIDSOVEREENKOMST

- CAO-wet - Artikel 52 - Strafbepalingen - Ter beschikking gestelde werknemer - Achterstallig loon - Invorderbaarheid - Niet-betaling - Draagwijdte

Uit de bepalingen van artikel 5, § 1, eerste en tweede lid, Wet Arbeidsvoorwaarden Detachering, artikel 52, eerste lid, CAO-wet en artikel 162, eerste lid, 1°, Sociaal Strafwetboek, volgt dat de werkgever die in België een ter beschikking gestelde werknemer tewerkstelt ertoe is gehouden voor de verrichte arbeidsprestaties met toepassing van de loonbarena's die zijn vastgelegd in collectieve arbeidsovereenkomsten, het eventueel achterstallig loon uit te betalen dat invorderbaar is op grond van een algemeen verbindend verklaarde collectieve arbeidsovereenkomst en dat het niet-betalen van dit achterstallig loon strafbaar is.

- Art. 162, eerste lid, 1° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

- Art. 5 Wet 5 maart 2002 Wet betreffende de arbeids-, loon- en tewerkstellingsvoorwaarden in geval van detachering van werknemers in België en de naleving ervan

3 maart 2020

P.19.1045.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200303.2N.3](#)

AC nr. ...

- Artikelen 28, 31 en 32 - Algemeen verbindend verklaring - Gevolg - Loonbarena's - Naleving - Tijdstip - Draagwijdte - CAO-wet

Uit de bepalingen van de artikelen 28, 31 en 32 CAO-wet volgt eensdeels dat de werkgever, na de algemeenverbindendverklaring van een collectieve arbeidsovereenkomst, gehouden is de loonbarena's die zijn vastgelegd in die collectieve arbeidsovereenkomst na te leven vanaf de datum waarop de overeenkomst in werking treedt zonder meer dan één jaar vóór de bekendmaking van het koninklijk besluit terug te werken en anderdeels dat een eventueel achterstal aan loon invorderbaar is zodra het koninklijk besluit tot algemeenverbindendverklaring van kracht is.

- Artt. 28, 31 en 32 Wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités

3 maart 2020

P.19.1045.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200303.2N.3](#)

AC nr. ...

- CAO-wet - Artikelen 28, 31 en 32 - Algemeen verbindend verklaring - Achterstallig loon - Invorderbaarheid - Tijdstip - Draagwijdte

Uit de bepalingen van de artikelen 28, 31 en 32 CAO-wet volgt eensdeels dat de werkgever, na de algemeenverbindendverklaring van een collectieve arbeidsovereenkomst, gehouden is de loonbarena's die zijn vastgelegd in die collectieve arbeidsovereenkomst na te leven vanaf de datum waarop de overeenkomst in werking treedt zonder meer dan één jaar vóór de bekendmaking van het koninklijk besluit terug te werken en anderdeels dat een eventueel achterstal aan loon invorderbaar is zodra het koninklijk besluit tot algemeenverbindendverklaring van kracht is.

- Artt. 28, 31 en 32 Wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités

3 maart 2020

P.19.1045.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200303.2N.3](#)

AC nr. ...

DERDENBESLAG [ZIE: 065 BESLAG]

- Bewarend beslag onder derden - Omzetting - Uitvoerend beslag onder derden

Bij omzetting van een bewarend beslag onder derden in een uitvoerend beslag onder derden moet de beslaglegger vooraf een bevel aan zijn schuldenaar doen betekenen, ook al dient hij deze vormvereiste niet te vervullen wanneer hij een uitvoerend beslag onder derden legt.

- Artt 1491, eerste lid, 1497, eerste lid, en 1539 Gerechtelijk Wetboek

14 februari 2020

C.18.0268.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200214.1F.5](#)

AC nr. ...

DESKUNDIGENONDERZOEK

- Politieambtenaar - Wettelijke opdracht - Vaststellingen en analyses in het kader van een onderzoek - Verschillen t.a.v. de deskundige - Gelaatsvergelijking

De politieambtenaar die, in die hoedanigheid, in het kader van een onderzoek vaststellingen doet en analyses verricht, is geen gerechtsdeskundige, ook al is voor de uitvoering van die taken een zekere technische of wetenschappelijke kennis vereist; anders dan de gerechtsdeskundige verstrekt die ambtenaar geen advies aan de rechter, maar is hij krachtens artikel 8 Wetboek van Strafvordering belast met het opsporen van de misdrijven en het verzamelen van de bewijzen ervan; met toepassing van de artikelen 28ter, § 3, en 56, § 2, Wetboek van Strafvordering, en de artikelen 8/2 en 8/6 Wet Politieambt ontvangt hij en voert hij de vorderingen uit die de procureur des Konings of de onderzoeksrechter hem opdragen; het proces-verbaal waarin een politieman zijn vaststellingen en analyses optekent met betrekking tot de vergelijking van de foto van het gelaat van een bekende persoon met die van een persoon wiens identiteit wordt opgespoord, is geen deskundigenverslag (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2006, AR P.05.1583.F, AC 2006, nr. 95 (begrip gerechtsdeskundige, wat de onderzoeker die een verhoor afneemt met de polygraaf, niet is).

- Artt. 8/2 en 8/6 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

- Artt. 8, 28ter, § 3, en 56, § 2 Wetboek van Strafvordering

25 maart 2020

P.19.1306.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2F.1](#)

AC nr. ...

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL

- Uitvoering in België - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 2, § 4, 5° - Gegevens van het Europees aanhoudingsbevel - Tijdstip waarop het misdrijf is gepleegd - Draagwijdte

Artikel 2, §4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat het Europees aanhoudingsbevel melding maakt van het tijdstip van het misdrijf waarvoor het Europees aanhoudingsbevel wordt uitgevaardigd; de gegevens die in het Europees aanhoudingsbevel moeten worden opgenomen zijn niet op straffe van nietigheid voorgeschreven en het volstaat dat het bevel zo is opgesteld dat dit het onderzoeksgerecht in staat stelt te oordelen of de wettelijk bepaalde voorwaarden voor tenuitvoerlegging zijn vervuld (1). (1) Cass. 1 maart 2006, AR P.06.0280.F, AC 2006, nr. 116; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, 2017, 8ste ed., T. II, 1818-1819; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 41-44.

- Art. 2, § 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

24 maart 2020

P.20.0320.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.2N.20](#)

AC nr. ...

- Uitvoering in België - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 4, 5° - Weigeringsgrond - Fundamentele rechten - Artikel 6 VEU - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

Artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wordt geweigerd ingeval er ernstige redenen bestaan te denken dat de tenuitvoerlegging van het Europees bevel afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten van de betrokken persoon, zoals die worden bevestigd door artikel 6 VEU en het onderzoeksgerecht beoordeelt in feite of er een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten bestaat in de zin van artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel en of de gegevens het vermoeden van eerbiediging van die rechten door de uitvaardigende staat weerleggen; het onderzoeksgerecht beoordeelt onaantastbaar de bewijswaarde van de regelmatig voorgelegde feitelijke gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren en wanneer het van oordeel is dat de persoon wiens overlevering wordt gevraagd, niet aannemelijk maakt dat er een kennelijk gevaar bestaat voor een aantasting van zijn fundamentele rechten, is het niet verplicht de betrokkene te verzoeken om daarover nadere gegevens te verstrekken (1). (1) Cass. 1 maart 2006, AR P.06.0280.F, AC 2006, nr. 116; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, 2017, 8ste ed., T. II, 1806-1810; J. Van Gaever, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 86-104.

- Art. 6 Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

24 maart 2020

P.20.0320.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.2N.20](#)

AC nr. ...

EUROPESE UNIE

ALLERLEI

Allerlei - Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding - Artikel 2.1 en 2.2, a) en b) - Terroristische groep en leiding ervan - Strafbare feiten - Draagwijdte

De bepalingen van artikel 34.2 VEU, in de versie voorafgaand aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 9 van het Protocol betreffende de overgangsbepalingen gehecht aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 2.1 en 2.2, a) en b), Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding en de artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek of de regel dat overwegingen van een kaderbesluit geen bindende kracht hebben, maar slechts kunnen worden aanzien als een interpretatief instrument, beletten de lidstaten niet om de uitvoering die in het nationale recht moet worden gegeven aan de bepalingen van een kaderbesluit te beperken tot het toepassingsgebied van dit kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen bij het kaderbesluit; zij beletten de nationale rechter evenmin om de in het nationale recht omgezette bepalingen van de bepalingen van het kaderbesluit te interpreteren in het licht van het toepassingsgebied van het kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen (1).
(1) Zie concl. OM.

28 januari 2020

P.19.0310.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6](#)

AC nr. ...

Allerlei - Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding - Overweging (11) - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Draagwijdte

De bepalingen van artikel 34.2 VEU, in de versie voorafgaand aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 9 van het Protocol betreffende de overgangsbepalingen gehecht aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 2.1 en 2.2, a) en b), Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding en de artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek of de regel dat overwegingen van een kaderbesluit geen bindende kracht hebben, maar slechts kunnen worden aanzien als een interpretatief instrument, beletten de lidstaten niet om de uitvoering die in het nationale recht moet worden gegeven aan de bepalingen van een kaderbesluit te beperken tot het toepassingsgebied van dit kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen bij het kaderbesluit; zij beletten de nationale rechter evenmin om de in het nationale recht omgezette bepalingen van de bepalingen van het kaderbesluit te interpreteren in het licht van het toepassingsgebied van het kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen (1).
(1) Zie concl. OM.

PREJUDICIELE GESCHILLEN

Prejudiciële geschillen - Strafzaken - Hof van Justitie - Hof van Cassatie - Mondelinge conclusie van het openbaar ministerie - Antwoordnoot - Artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag - Toelaatbaarheid

Een door artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde antwoordnoot laat uitsluitend toe te antwoorden op de door het openbaar ministerie genomen conclusie en deze noot mag geen nieuw middel of een toelichting, aanvulling of uitbreiding van een in een regelmatig ingediende memorie aangevoerd middel bevatten; evenmin kan de eiser in een dergelijke noot het Hof verzoeken aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een prejudiciële vraag te stellen indien hij dit had kunnen doen in zijn regelmatig ingediende memorie en anders oordelen zou een omzeiling toelaten van de dwingend opgelegde termijn om een memorie in te dienen (1). (1) Eisers I en III hebben, na het aanhoren van de mondelinge conclusie van het OM, in toepassing van artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek, een antwoordnota neergelegd. In zijn nota vroeg eiser I om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie, maar het Hof oordeelde dat de eiser dit had dienen te doen in het kader van zijn memorie en stelde dus de prejudiciële vraag niet; zie R. DECLERCQ, *Beginselen van Strafrechtspleging*, Kluwer, 6de editie, 2014, p. 1621, nrs. 4134-4135.

VERDRAGSBEPALINGEN

Verdragsbepalingen - Algemeen - Verdrag betreffende de Europese Unie - Artikel 6 - Fundamentele rechten - Europees aanhoudingsbevel - Uitvoering in België - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 4, 5° - Weigeringsgrond - Fundamentele rechten - Beoordeling door het onderzoeksgerecht

Artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wordt geweigerd ingeval er ernstige redenen bestaan te denken dat de tenuitvoerlegging van het Europees bevel afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten van de betrokken persoon, zoals die worden bevestigd door artikel 6 VEU en het onderzoeksgerecht beoordeelt in feite of er een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten bestaat in de zin van artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel en of de gegevens het vermoeden van eerbiediging van die rechten door de uitvaardigende staat weerleggen; het onderzoeksgerecht beoordeelt onaantastbaar de bewijswaarde van de regelmatig voorgelegde feitelijke gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren en wanneer het van oordeel is dat de persoon wiens overlevering wordt gevraagd, niet aannemelijk maakt dat er een kennelijk gevaar bestaat voor een aantasting van zijn fundamentele rechten, is het niet verplicht de betrokkene te verzoeken om daarover nadere gegevens te verstrekken (1). (1) Cass. 1 maart 2006, AR P.06.0280.F, AC 2006, nr. 116; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, 2017, 8ste ed., T. II, 1806-1810; J. Van Gaever, *Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk*, Kluwer, 2013, 86-104.

- Art. 6 Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

24 maart 2020

P.20.0320.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.2N.20](#)

AC nr. ...

Verdragsbepalingen - Beginselen - Verdrag betreffende de Europese Unie - Artikel 34.2 b) VEU - Kaderbesluiten - Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding - Bindende werking - Draagwijdte

De bepalingen van artikel 34.2 VEU, in de versie voorafgaand aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 9 van het Protocol betreffende de overgangsbepalingen gehecht aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 2.1 en 2.2, a) en b), Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding en de artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek of de regel dat overwegingen van een kaderbesluit geen bindende kracht hebben, maar slechts kunnen worden aanzien als een interpretatief instrument, beletten de lidstaten niet om de uitvoering die in het nationale recht moet worden gegeven aan de bepalingen van een kaderbesluit te beperken tot het toepassingsgebied van dit kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen bij het kaderbesluit; zij beletten de nationale rechter evenmin om de in het nationale recht omgezette bepalingen van de bepalingen van het kaderbesluit te interpreteren in het licht van het toepassingsgebied van het kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen (1).

(1) Zie concl. OM.

28 januari 2020

P.19.0310.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6](#)

AC nr. ...

Verdragsbepalingen - Beginselen - Verdrag van Lissabon - Protocol betreffende de overgangsbepalingen - Artikel 9 - Handelingen van de instellingen, organen en instanties van de Unie die vastgesteld zijn op basis van het Verdrag betreffende de Europese Unie - Kaderbesluiten - Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding - Rechtsgevolgen - Draagwijdte

De bepalingen van artikel 34.2 VEU, in de versie vooraf- gaand aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 9 van het Protocol betreffende de overgangsbepalingen gehecht aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 2.1 en 2.2, a) en b), Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding en de artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek of de regel dat overwegingen van een kaderbesluit geen bindende kracht hebben, maar slechts kunnen worden aanzien als een interpretatief instrument, beletten de lidstaten niet om de uitvoering die in het nationale recht moet worden gegeven aan de bepalingen van een kaderbesluit te beperken tot het toepassingsgebied van dit kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen bij het kaderbesluit; zij beletten de nationale rechter evenmin om de in het nationale recht omgezette bepalingen van de bepalingen van het kaderbesluit te interpreteren in het licht van het toepassingsgebied van het kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen (1).

(1) Zie concl. OM.

28 januari 2020

P.19.0310.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6](#)

AC nr. ...
33/ 149

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ

BEVOORRECHTE EN HYPOTHECAIRE SCHULDEISERS

Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Bezwaard onroerend goed - Verdeling of rangregeling van de verkoopopbrengst - Hypothecaire of bevoorrechte schuldeiser - Afwezigheid van tijdige aangifte

De hypothecaire en bevoorrechte schuldeisers kunnen niet worden uitgesloten van de verdeling of de rangregeling van de verkoopopbrengst van de bezwaarde onroerende goederen om reden dat zij geen tijdige aangifte hebben gedaan van hun schuldvordering (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 1326 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 62, en 72, eerste en derde lid Wet 8 augustus 1997

12 maart 2020

C.19.0437.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200312.1N.11](#)

AC nr. ...

RECHTSPLEGING

Rechtspleging - Vonnis van faillietverklaring - Hoger beroep van de gefailleerde - Ontvankelijkheid

De termijn voor een gefailleerde om hoger beroep in te stellen tegen het vonnis van faillietverklaring is vijftien dagen te rekenen van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

- Artt. XX.107, XX.108, §§ 2 en 3, eerste en vierde lid Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

10 april 2020

C.19.0300.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200410.1F.2](#)

AC nr. ...

GEESTESZIEKE

- Geïnterneerde - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Verzoek tot het bekomen van een uitgaansvergunning - Afwijzende beslissing - Niet-ontvankelijkheid van het verzet tegen deze beslissing - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Het cassatieberoep tegen de beslissing van de kamer voor de bescherming van de maatschappij van niet-ontvankelijkheid van het verzet van een geïnterneerde tegen de afwijzende beslissing over zijn op grond van art. 53 Interneringswet ingediend verzoek tot het verkrijgen van uitgaansvergunningen, is niet-ontvankelijk, aangezien deze beslissing niet is vermeld in artikel 78 Interneringswet over de toelaatbaarheid van het cassatieberoep.

- Artt. 53 en 78 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

18 februari 2020

P.20.0092.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.11](#)

AC nr. ...

GRONDWET

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE)

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Bewering volgens welke er een conclusie werd neergelegd per fax - Invloed op de verplichting van de rechters om hierop te antwoorden

Wanneer de eiser voor de kamer van inbeschuldigingstelling heeft aangevoerd dat hij een conclusie per fax heeft verstuurd en uit het arrest blijkt dat de eiser en zijn raadsman op de rechtszitting van het hof van beroep aanwezig waren en dat zij werden gehoord, maar niet dat er daadwerkelijk een conclusie aan de appelrechters ter kennis zou zijn gebracht, kan hen niet worden verweten dat zij die conclusie niet hebben beantwoord (1). (1) Hoewel het Hof geen acht slaat op een memorie die hem per fax wordt overgelegd, ook al werd het vervolgens door een advocaat op de rechtszitting ondertekend (Cass. 25 september 2013, AR P.13.1528.F, AC 2013, nr. 479, met concl. van advocaat-generaal LOOP op datum in Pas.; contra (impliciete oplossing) Cass. 24 juli 2019, AR P.19.0743.N, arrest niet gepubliceerd), oordeelt het dat de conclusie, met toepassing van artikel 747, §2, zesde lid, Gerechtelijk Wetboek, per fax ter griffie mag worden neergelegd binnen de vastgestelde conclusietermijn (Cass. 12 februari 2016, AR C.15.0301.F, AC 2016, nr. 102, met concl. van eerste advocaat-generaal HENKES op datum in Pas.).

11 maart 2020

P.20.0237.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.10](#)

AC nr. ...

HANDELSPRAKTIJK

- Onrechtmatige bedingen of voorwaarden - Richtlijn 93/13/EEG - Omzetting - Keuze van de wetgever - Bindende lijst van onrechtmatige bedingen - Uitlegging

Artikel 32 Handelspraktijkenwet 1991 bevat een lijst van bedingen of voorwaarden, of een combinatie daarvan, die, als ze worden ingevoegd in de overeenkomsten tussen een verkoper en een consument, onrechtmatig zijn, waaronder met name, in punt 18, die welke ertoe strekken de bewijsmiddelen te beperken die de consument kan aanwenden; de wetgever heeft er aldus voor gekozen om verder te gaan dan wat de voormelde richtlijn oplegde en om een bindende lijst met onrechtmatige bedingen voor te schrijven, waaruit volgt dat die bedingen niet kunnen worden uitgelegd in het licht van de finaliteit van de richtlijn en om het door die richtlijn beoogde resultaat te bereiken, en dat het in artikel 32.18 bedoelde verbod op het beding dat de bewijsmiddelen van de consument beperkt, niet kan worden uitgebreid tot het beding dat in een omkering van de bewijslast voorziet ten nadele van de consument, zoals bedoeld in punt 1, q), van de voormelde richtlijn (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 236.

- Art. 32 Wet 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument

10 april 2020

C.18.0240.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200410.3](#)

AC nr. ...

- Richtlijn 93/13/EEG - Onrechtmatige bedingen of voorwaarden - Aanzienlijk verstoord evenwicht tussen de rechten en plichten van de partijen en goede trouw - Abstracte omschrijving - Algemene criteria - Toepassing met inachtneming van de omstandigheden eigen aan de zaak

Door te verwijzen naar de begrippen van het aanzienlijk verstoord evenwicht tussen de uit de overeenkomst voortvloeiende rechten en plichten van de partijen en de goede trouw, omschrijft artikel 3.1 richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 slechts op abstracte wijze de elementen die kenmerkend zijn voor een onrechtmatig beding en de rechter moet zich over de toepassing van die algemene criteria op een bijzonder beding uitspreken met inachtneming van de omstandigheden eigen aan de zaak; een beding dat in de lijst van de bijlage van de richtlijn voorkomt moet niet noodzakelijkerwijs als onrechtmatig worden aangemerkt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 236.

- Art. 3, § 1 Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, voor de contractuele betrekkingen van de titularissen van vrije beroepen met hun cliënten

10 april 2020

C.18.0240.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200410.3](#)

AC nr. ...

HELING

- Witwassen - Vermogensvoordelen - Rechten van derden - Motivering - Draagwijdte

Bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie moet de rechter niet uitdrukkelijk vermelden dat de verbeurdverklaring die hij beveelt op grond van artikel 505, zesde lid, Strafwetboek, geen miskenning inhoudt van de rechten die derden op de verbeurdverklaarde goederen kunnen doen gelden.

11 februari 2020

P.19.1065.N

ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4

AC nr. ...

HOGER BEROEP

STRAFZAKEN (DOUANE EN ACCIJNZEN INBEGREPEN)

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Algemeen - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Afstand

De omstandigheid dat de beklaagde in hoger beroep zelf geen hoger beroep heeft kunnen instellen tegen het vonnis dat hem veroordeelt, impliceert niet dat het openbaar ministerie, dat hoger beroep heeft ingesteld, niet het recht heeft om afstand te doen van zijn eigen beroep overeenkomstig artikel 206 Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 243.

- Art. 206 Wetboek van Strafvordering

22 april 2020

P.20.0053.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200422.2F.3](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Ministerieel besluit van uitlevering - Exclusieve bevoegdheid van de uitvoerende macht - Hoger beroep - Bevoegdheid van het hof van beroep

Uit artikel 3, eerste en vierde lid, Uitleveringswet 1874 volgt dat de uitvoerende macht als enige bevoegd is om, op het advies van de kamer van inbeschuldigingstelling, over de uitlevering te beslissen (1); het hof van beroep mag bijgevolg niet kennisnemen van het hoger beroep tegen het ministerieel besluit; hieruit volgt dat het cassatieberoep tegen het arrest van het hof van beroep dat zichzelf onbevoegd verklaart, eveneens onontvankelijk is (2). (1) Cass. 31 maart 2009, AR P.09.0162.N, AC 2009, nr. 224, § 10, met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.« Comme tout acte administratif, la décision du gouvernement doit être motivée et un recours tant en suspension qu'en annulation devant le Conseil d'État est ouvert à son encontre » (M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1799). (2) Zie Cass. 4 maart 2020, AR P.20.0226.F, AC 2020, nr. 164.

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

8 april 2020

P.20.0306.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200408.2F.10](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep door de beklaagde - Grievenformulier - Aankruising rubriek "schuld" - Bepaalde telastlegging - Draagwijdte

De inhoud van de verklaring van hoger beroep van de appellant bepaalt weliswaar de perken waarbinnen hij ontvankelijk grieven kan aanvoeren, maar het feit dat die verklaring betrekking heeft op meer beslissingen van het beroepen vonnis dan deze waartegen hij grieven formuleert, heeft geen impact op de beoordeling van zijn grieven door het appelgerecht; het is weliswaar niet vereist dat de appellant in het grievenformulier de redenen voor zijn grieven vermeldt, maar hij kan daarin wel, door een bijschrift naast een algemene rubriek, specificeren dat zijn grief slechts betrekking heeft op bepaalde aspecten van die rubriek en zo kan de appellant in zijn grievenformulier, bij de aangeduide rubriek 'schuld', specificeren dat hij enkel zijn schuld aan een bepaalde telastlegging betwist, zodat hij enkel de betwisting van zijn schuldigverklaring aan die telastlegging bij het appelgerecht aanhangig maakt.

11 februari 2020

P.19.1028.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep door de beklagde of het openbaar ministerie - Grievenformulier - Geen grief betreffende een bepaalde telastlegging - Aanduiding van een beschikking van de beroepen beslissing die verband houdt met die telastlegging - Draagwijdte

In de regel mag het appelgerecht de in artikel 210 Wetboek van Strafvordering, tweede lid, Wetboek van Strafvordering vermelde middelen enkel opwerpen binnen zijn saisine, zoals die in eerste orde voortvloeit uit de verklaring van hoger beroep van de appellant en in tweede orde door de grieven die de appellant heeft opgeworpen overeenkomstig artikel 204 Wetboek van Strafvordering, maar indien een beklagde of het openbaar ministerie de schuld aan een bepaalde telastlegging niet als grief heeft aangeduid, maar wel een beschikking op strafgebied van de beroepen beslissing die verband houdt met de aan die telastlegging ten grondslag liggende feiten, zoals bijvoorbeeld de straf of een maatregel, heeft het appelgerecht wat die beklagde betreft ambtshalve de mogelijkheid om die feiten te heromschrijven en te oordelen of ze al dan niet vaststaan; wanneer de beklagde of het openbaar ministerie gelet op de afwezigheid van een grief in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering ter zake de beslissing over de schuld niet door het appelgerecht wensen beoordeeld te zien, kan de appellant het appelgerecht niet verplichten om een ambtshalve middel aan te voeren in de zin van artikel 210, tweede lid, derde streepje, Wetboek van Strafvordering en hoeft het appelgerecht een verweer dat daarmee verband houdt niet te beantwoorden (1). (1) Zie GwH 20 november 2019, nr. 189/2019.

11 februari 2020

P.19.1028.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Grievenformulier - Aankruising rubriek 'strafmaat' - Draagwijdte

Wanneer het openbaar ministerie in het grievenformulier onder meer als grief vermeldt dat zijn hoger beroep betrekking heeft op de strafmaat, dan volgt daaruit dat het een nieuwe beoordeling wenst van de beslissing over de straf en dus betreffende de aan de beklagde op te leggen straffen en maatregelen en hun maat, met inbegrip van de door artikel 50, § 2, Wegverkeerswet bedoelde verbeurdverklaring en dit ongeacht de door de eerste rechter al dan niet opgelegde straffen en maatregelen en hun maat (1). (1) Cass. 12 september 2018, AR P.18.0350.F, AC 2018, nr. 465; Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0695.N, AC 2018, nr. 177; Cass. 10 oktober 2017, AR P.17.0848.N, AC 2017, nr. 543, T. Strafr. 2017/6, 377 en noot B. MEGANCK.

11 februari 2020

P.19.0798.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.2](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Ambtshalve op te werpen grieven - Voorwaarde - Draagwijdte

Uit de bepaling van artikel 210, tweede lid, derde streepje, Wetboek van Strafvordering, zoals verduidelijkt in het arrest nr. 189/2019 van het Grondwettelijk Hof van 20 november 2019, volgt dat het appelgerecht de mogelijkheid heeft om ambtshalve te oordelen of de feiten van een bepaalde telastlegging vaststaan, ook wanneer een beklaagde of het openbaar ministerie de schuld aan die telastlegging niet als grief heeft aangeduid; deze mogelijkheid vereist evenwel dat een grievenformulier is neergelegd waarin een beschikking op strafgebied van de beroepen beslissing is aangeduid, die verband houdt met de aan die telastlegging ten grondslag liggende feiten, zoals bijvoorbeeld de straf of een maatregel en bij afwezigheid van een verzoekschrift of grievenformulier kan het appelgerecht dan ook geen ambtshalve middel in de zin van artikel 210, tweede lid, derde streepje, Wetboek van Strafvordering aanvoeren (1). (1) Cass. 11 februari 2020, AR P.19.1028.N, AC 2020, nr. 118; GwH 20 november 2019, nr. 189/2019.

3 maart 2020

P.19.1171.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200303.2N.4](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Principaal beroep - Termijn van dertig dagen - Berekening

Wanneer de termijn om hoger beroep in te stellen eindigt op een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag, wordt de vervalddag, die in de termijn is inbegrepen, verplaatst op de eerstvolgende werkdag (1). (1) Cass. 23 oktober 1973, AC 1974, 220.

- Art. 53 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 203, § 1, eerste lid, en 644 Wetboek van Strafvordering

22 april 2020

P.20.0053.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200422.2F.3](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep door de beklaagde of het openbaar ministerie - Grievenformulier - Geen grief betreffende een bepaalde telastlegging - Aanduiding van een beschikking van de beroepen beslissing die verband houdt met die telastlegging - Draagwijdte

In de regel mag het appelgerecht de in artikel 210 Wetboek van Strafvordering, tweede lid, Wetboek van Strafvordering vermelde middelen enkel opwerpen binnen zijn saisine, zoals die in eerste orde voortvloeit uit de verklaring van hoger beroep van de appellant en in tweede orde door de grieven die de appellant heeft opgeworpen overeenkomstig artikel 204 Wetboek van Strafvordering, maar indien een beklaagde of het openbaar ministerie de schuld aan een bepaalde telastlegging niet als grief heeft aangeduid, maar wel een beschikking op strafgebied van de beroepen beslissing die verband houdt met de aan die telastlegging ten grondslag liggende feiten, zoals bijvoorbeeld de straf of een maatregel, heeft het appelgerecht wat die beklaagde betreft ambtshalve de mogelijkheid om die feiten te heromschrijven en te oordelen of ze al dan niet vaststaan; wanneer de beklaagde of het openbaar ministerie gelet op de afwezigheid van een grief in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering ter zake de beslissing over de schuld niet door het appelgerecht wensen beoordeeld te zien, kan de appellant het appelgerecht niet verplichten om een ambtshalve middel aan te voeren in de zin van artikel 210, tweede lid, derde streepje, Wetboek van Strafvordering en hoeft het appelgerecht een verweer dat daarmee verband houdt niet te beantwoorden (1). (1) Zie GwH 20 november 2019, nr. 189/2019.

11 februari 2020

P.19.1028.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep door de beklaagde - Grievenformulier - Aankruising rubriek "schuld" - Bepaalde telastlegging - Draagwijdte

De inhoud van de verklaring van hoger beroep van de appellant bepaalt weliswaar de perken waarbinnen hij ontvankelijk grieven kan aanvoeren, maar het feit dat die verklaring betrekking heeft op meer beslissingen van het beroepen vonnis dan deze waartegen hij grieven formuleert, heeft geen impact op de beoordeling van zijn grieven door het appelgerecht; het is weliswaar niet vereist dat de appellant in het grievenformulier de redenen voor zijn grieven vermeldt, maar hij kan daarin wel, door een bijschrift naast een algemene rubriek, specificeren dat zijn grief slechts betrekking heeft op bepaalde aspecten van die rubriek en zo kan de appellant in zijn grievenformulier, bij de aangeduide rubriek 'schuld', specificeren dat hij enkel zijn schuld aan een bepaalde telastlegging betwist, zodat hij enkel de betwisting van zijn schuldigverklaring aan die telastlegging bij het appelgerecht aanhangig maakt.

11 februari 2020

P.19.1028.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Grievenformulier - Aankruising rubriek 'strafmaat' - Draagwijdte

Wanneer het openbaar ministerie in het grievenformulier onder meer als grief vermeldt dat zijn hoger beroep betrekking heeft op de strafmaat, dan volgt daaruit dat het een nieuwe beoordeling wenst van de beslissing over de straf en dus betreffende de aan de beklaagde op te leggen straffen en maatregelen en hun maat, met inbegrip van de door artikel 50, § 2, Wegverkeerswet bedoelde verbeurdverklaring en dit ongeacht de door de eerste rechter al dan niet opgelegde straffen en maatregelen en hun maat (1). (1) Cass. 12 september 2018, AR P.18.0350.F, AC 2018, nr. 465; Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0695.N, AC 2018, nr. 177; Cass. 10 oktober 2017, AR P.17.0848.N, AC 2017, nr. 543, T. Strafr. 2017/6, 377 en noot B. MEGANCK.

11 februari 2020

P.19.0798.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.2](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenformulier - Ambtshalve op te werpen grieven - Voorwaarde - Draagwijdte

Uit de bepaling van artikel 210, tweede lid, derde streepje, Wetboek van Strafvordering, zoals verduidelijkt in het arrest nr. 189/2019 van het Grondwettelijk Hof van 20 november 2019, volgt dat het appelgerecht de mogelijkheid heeft om ambtshalve te oordelen of de feiten van een bepaalde telastlegging vaststaan, ook wanneer een beklagde of het openbaar ministerie de schuld aan die telastlegging niet als grief heeft aangeduid; deze mogelijkheid vereist evenwel dat een grievenformulier is neergelegd waarin een beschikking op strafgebied van de beroepen beslissing is aangeduid, die verband houdt met de aan die telastlegging ten grondslag liggende feiten, zoals bijvoorbeeld de straf of een maatregel en bij afwezigheid van een verzoekschrift of grievenformulier kan het appelgerecht dan ook geen ambtshalve middel in de zin van artikel 210, tweede lid, derde streepje, Wetboek van Strafvordering aanvoeren (1). (1) Cass. 11 februari 2020, AR P.19.1028.N, AC 2020, nr. 118; GwH 20 november 2019, nr. 189/2019.

3 maart 2020

P.19.1171.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200303.2N.4](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Enige grief betreffende de strafmaat - Heromschrijving van de feiten door de rechter in hoger beroep - Invloed op de mogelijkheid om de straf te verzwaren

Wanneer het openbaar ministerie zijn hoger beroep enkel heeft gemotiveerd door de ontoereikendheid van de strafmaat, volgt hieruit niet dat de bepaling van die strafmaat wordt beperkt door de omschrijving die de eerste rechter in aanmerking heeft genomen en die in hoger beroep niet werd overgenomen; een wijziging van de wettelijke omschrijving van het misdrijf vormt, op zichzelf beschouwd, geen verzwaring van de toestand van de beklagde, zelfs al kan de aldus in aanmerking genomen omschrijving een zwaardere straf tot gevolg hebben (1); die wijziging kan worden doorgevoerd op het enkele hoger beroep van de beklagde, voor zover er geen zwaardere straf wordt uitgesproken; het is dus enkel wanneer de beklagde als enige hoger beroep instelt of wanneer er, in geval van hoger beroep van het openbaar ministerie, geen eenparigheid van stemmen is (2), dat het gerecht in hoger beroep zich ertoe moet beperken aan de feiten van de telastlegging hun werkelijke omschrijving terug te geven en de strafrechtelijke gevolgen ervan te begrenzen in de bewoordingen van het in eerste aanleg gewezen vonnis. (1) "Elke rechter heeft de plicht aan de bij hem aanhangig gemaakte feiten de juiste kwalificatie te geven, onder de dubbele voorwaarde dat de kwalificatiewijziging niet tot gevolg mag hebben dat hij zich inlaat met andere feiten dan die welke bij hem aanhangig waren en dat het recht van verdediging wordt gerespecteerd" (Cass. 6 oktober 2015, AR P.15.0558.N, AC 2015, nr. 581); zie P. MORLET, « Changement de qualification – Droits et devoirs du juge », R.D.P.C., 1990, p. 561 e.v., inz. p. 580-581. (2) "Wanneer artikel 211bis Wetboek van Strafvordering van toepassing is op het vonnisgerecht, heeft het alleen betrekking op de gevallen waarin de appelrechter veroordeelt wegens feiten waarvoor de beklagde in eerste aanleg werd vrijgesproken of waarin hij de straf verzwart die door de eerste rechter is opgelegd; het gerecht in hoger beroep moet dus niet met eenparige stemmen van zijn leden uitspraak doen wanneer het, zonder de beklagde te veroordelen wegens een feit waarvoor hij was vrijgesproken of zonder zijn straf te verzwaren, zich ertoe beperkt de wettelijke omschrijving van het hem ten laste gelegde feit te wijzigen, ook als het een zwaarder feit betreft" (Cass. 2 december 2015, AR P.15.1215.F, AC 2015, nr. 722; zie Cass. 30 november 2005, AR P.05.1143.F, AC 2005, nr. 636).

- Artt. 204, 210, tweede lid, en 211bis Wetboek van Strafvordering

8 april 2020

P.20.0060.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200408.2F.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Verzwaring van de straf opgelegd door de eerste rechter - Eenparigheid van stemmen

De appelrechters die een straf met uitstel bevestigen, doch de duur van de proeftijd optrekken van één tot drie jaar, verzwaren de straf opgelegd in het beroepen vonnis; uit hun arrest moet blijken dat die verzwaring van de straf met eenparige stemmen is uitgesproken.

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

18 februari 2020

P.19.1095.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.7](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Grieven - Nieuw element - Ambtshalve opwerpen

Uit het arrest van het Grondwettelijk Hof volgt dat wanneer de schuldvraag niet in het verzoekschrift of in het grievenformulier werd aangeduid en een nieuwe element opduikt, de appelrechter enkel ambtshalve een middel van openbare orde kan opwerpen met betrekking tot het gegeven dat de bij hem aanhangig gemaakte feiten geen misdrijf zijn, als dat element voldoet aan de volgende cumulatieve voorwaarden:

- het gegeven is opgedoken na het verstrijken van de beroepstermijn;
- enkel de appelrechter heeft van dat element kennis kunnen nemen, met uitsluiting van de eerste rechter;
- het opduiken van het element kon niet worden voorzien, zodat de appellant et niet in eerste aanleg heeft kunnen aanvoeren en daarmee evenmin rekening heeft kunnen houden in het verzoekschrift in hoger beroep of in het grievenformulier;
- het element blijkt voldoende waarschijnlijk of doorslaggevend te zijn om als grondslag voor een nieuw middel te kunnen dienen dat kan aantonen dat de feiten geen misdrijf zijn; de appelrechter beoordeelt onaantastbaar of dat element aan die voorwaarden voldoet (1). (1) GwH, 16 mei 2019, nr. 67/2019; Cass. 29 mei 2019, AR P.18.0636.F, AC 2019, nr. 334.

- Art. 13 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 210 Wetboek van Strafvordering

17 maart 2020

P.19.1118.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.5](#)

AC nr. ...

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Raadkamer - Beschikking tot buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Hoger beroep beperkt tot de burgerlijke beschikkingen

Aangezien de buitenvervolginstelling niet enkel een einde maakt aan de strafvordering maar ook aan de hiermee gepaard gaande burgerlijke rechtsvordering, kan niet worden volgehouden dat het arrest geen enkele beslissing over laatstgenoemde rechtsvordering bevat noch, bijgevolg, dat de beperking van het hoger beroep tot de burgerlijke beschikkingen leidt tot de niet-ontvankelijkheid van dat hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 201.

- Artt. 128 en 135 Wetboek van Strafvordering

INTERNATIONALE RECHTSHULP

- Europees rechtshulpverdrag - Gerechtig onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Rechtshulpverzoeken - Bewoordingen gebruikt door de onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken - Onpartijdigheid - Vermoeden van onschuld - Wering van de stukken en resultaten - Draagwijdte

De enkele omstandigheid dat een onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken bewoordingen heeft gebruikt waarmee de te onderzoeken feiten reeds als zeker en vaststaand werden voorgesteld en hij zodoende het vermoeden van onschuld van een verdachte heeft miskend, heeft niet steeds tot gevolg dat de vonnisrechter die rechtshulpverzoeken en de eruit verkregen resultaten uit het debat moet weren; bij afwezigheid van een uitdrukkelijke nietigheidssanctie kan de vonnisrechter die gegevens, of een deel ervan, slechts uit het debat weren indien hij vaststelt dat de vermelde gedraging van de onderzoeksrechter op onherstelbare wijze het recht op een eerlijk proces in zijn geheel in het gedrang heeft gebracht hetgeen het geval is wanneer geen eerlijk proces meer mogelijk is gelet op de doorslaggevende impact van die gedraging op de kwaliteit van de bewijsgaring in de loop van het gehele onderzoek, de betrouwbaarheid van de uit de rechtshulpverzoeken verkregen resultaten en de mogelijkheden die de inverdenkinggestelde nog heeft om tegenover een onpartijdige rechter effectieve tegenspraak te voeren tegen de lastens hem ingebrachte betichtingen, met inbegrip van de resultaten van de rechtshulpverzoeken en hierover oordeelt de rechter onaantastbaar en gaat het Hof enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 5 november 2019, AR P.19.0635.N, AC 2019, nr. 567; Cass. 30 oktober 2013, AR P.13.1403.F, AC 2013, nr. 566.

11 februari 2020

P.19.1065.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4](#)

AC nr. ...

- Europees rechtshulpverdrag - Artikel 3.3 - Toezending van de stukken door de aangezochte partij - Eensluidend gewaarmerkte stukken of fotokopieën - Sanctie - Draagwijdte

De naleving van de bepaling van artikel 3.3 Europees Rechtshulpverdrag is niet voorgeschreven op straffe van een sanctie en de niet-naleving ervan belet de rechter niet te oordelen dat de niet voor eensluidend gewaarmerkte afschriften of fotokopieën toch betrouwbaar zijn.

11 februari 2020

P.19.1065.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4](#)

AC nr. ...

INTERNATIONALE VERDRAGEN

- Artikel 20 - Wegverkeersreglement - Toegangsverbod voor bepaalde voertuigen - Gehandicapte inwoner - Parkeren - Artikel 19 - Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap - Artikel 4.1 - Artikel 9

De rechter oordeelt onaantastbaar of in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak een lokale overheid door in een toegangsverbod te voorzien in de binnenstad voor bepaalde voertuigen een gehandicapte inwoner die in de binnenstad woont en nabij zijn woning wil parkeren, discrimineert.

- Artt. 4.1, 9, 19 en 20 Verdrag 13 december 2006 inzake de rechten van personen met een handicap

17 maart 2020

P.19.1136.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.2](#)

AC nr. ...

KOOP

- Verjaring - Termijn - Aanvang - Schorsing - Duur - Tweedehandsgoed - Vordering van de consument

Wanneer de verkoper en de consument voor een tweedehandsgoed een waarborgtermijn van minder dan twee jaar zijn overeengekomen, kan de rechtsvordering van de consument niet verjaren vóór het verstrijken van een termijn van twee jaar te rekenen van de levering van het goed, en wordt de laatstgenoemde termijn geschorst tijdens de periode vereist voor de herstelling of de vervanging van het goed of in geval van onderhandelingen tussen de verkoper en de consument met het oog op een minnelijke schikking (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 169.

- Art. 1649quater, § 1 en 3 Burgerlijk Wetboek

6 maart 2020

C.19.0284.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200306.1F.3](#)

AC nr. ...

LASTGEVING

- Advocaat - Strafvorderingsrechtbank - Verstek op verzet - Vonnis dat het verzet ongedaan verklaart - Verzet tegen dat vonnis - Aanvoering van overmacht - Onaantastbare beoordeling van de rechter - Omstandigheid dat de advocaat de verzetdoende partij niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop haar eerste verzet zou worden onderzocht

Het verzet kan niet ongedaan worden verklaard indien de afwezigheid van de verzetdoende partij tijdens de verzetprocedure wordt verantwoord door overmacht (1); de erkenning van de aangevoerde overmacht blijft afhankelijk van de onaantastbare beoordeling van de rechter (2); zo kan de rechter beslissen dat de omstandigheid dat de advocaat van de verzetdoende partij haar niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop het eerste verzet zou worden onderzocht, geen overmacht uitmaakt die zijn afwezigheid kan verantwoorden (3). (1) In dat geval kan het tweede verzet – aangetekend tegen het vonnis dat vaststelt dat, aangezien de verzetdoende partij opnieuw verstek heeft laten gaan op zijn verzet, dat verzet als niet-bestaande moet worden beschouwd op grond van artikel 187, §6, 2°, Wetboek van Strafvordering – dus niet onontvankelijk worden verklaard op grond van artikel 187, §8, Wetboek van Strafvordering, luidens hetwelk “de partij in verzet die zich een tweede keer laat vonnissen bij verstek, geen nieuw verzet meer mag aantekenen”. Zie GWH 21 december 2017, nr. 148/2017, inz. B.39.3; Parl. St. Kamer, 2015-2016, DOC 54-1418/001, p. 81, en DOC 54-1418/005, p. 110-111. Zie, inzake de mogelijkheid om verzet aan te tekenen tegen een beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank, Cass. 14 december 2016, AR P.16.1155.F, AC 2016, nr. 727, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; GWH 4 maart 2009, nr. 37/2009. (M.N.B.) (2) Zie Cass. 21 maart 2018, AR P.17.1062.F, AC 2018, nr. 196, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 25 april 2017, AR P.17.0066.N, AC 2017, nr. 286, met concl. van advocaat-generaal MORTIER; Cass. 29 april 2015, AR P.15.0158.F, AC 2015, nr. 284. (3) Zie, aangaande de fout van de lasthebber (moet de lastgever de gevolgen dragen van zijn verkeerde keuze van lasthebber, van zijn culpa in eligendo?), Cass. 18 november 2019, AR C.18.0510.F, AC 2019, nr. 601, met concl. van advocaat-generaal GENICOT. Dat arrest zet de ommekeer in de rechtspraak voort die was ingezet door Cass. 9 november 2011, AR P.11.1027.F, AC 2011, nr. 607, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas., wegens het monopolie waarover de gerechtsdeurwaarders beschikken bij het opmaken van het exploit van verzet tegen een burgerrechtelijke veroordeling en het betekenen van dat exploit aan de partijen waartegen het beroep is gericht, en wegens de beperkte keuze van instrumenterend notaris; EHRM, 11 januari 2001, Platakou t. Griekenland, nr. 38460/97. In de voormelde conclusie meent advocaat-generaal GENICOT dat het behoud van het desbetreffende verschil in behandeling tussen de gerechtsdeurwaarder en de advocaat “peut en revenir (...) à la loi qui, imposant [l’intervention de l’huissier de justice,] ce tiers intercesseur au justiciable, prive ce dernier du libre choix de son représentant, avec lequel il peut difficilement être confondu”. (M.N.B.)

- Art. 187, § 6, 2°, et § 8 Wetboek van Strafvordering

LOON

BESCHERMING

Bescherming - Ter beschikking gestelde werknemer - Achterstallig loon - Invorderbaarheid - Niet-betaling - Draagwijdte

Uit de bepalingen van artikel 5, § 1, eerste en tweede lid, Wet Arbeidsvoorwaarden Detachering, artikel 52, eerste lid, CAO-wet en artikel 162, eerste lid, 1°, Sociaal Strafwetboek, volgt dat de werkgever die in België een ter beschikking gestelde werknemer tewerkstelt ertoe is gehouden voor de verrichte arbeidsprestaties met toepassing van de loonbarema's die zijn vastgelegd in collectieve arbeidsovereenkomsten, het eventueel achterstallig loon uit te betalen dat invorderbaar is op grond van een algemeen verbindend verklaarde collectieve arbeidsovereenkomst en dat het niet-betalen van dit achterstallig loon strafbaar is.

- Art. 162, eerste lid, 1° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek
- Art. 5 Wet 5 maart 2002 Wet betreffende de arbeids-, loon- en tewerkstellingsvoorwaarden in geval van detachering van werknemers in België en de naleving ervan

3 maart 2020

P.19.1045.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200303.2N.3](#)

AC nr. ...

MACHTEN

RECHTERLIJKE MACHT

Rechterlijke macht - Onzorgvuldig optreden van de Uitvoerende macht - Veroordeling tot schadevergoeding - Beoordeling

De Rechterlijke Macht die bevoegd is om de Uitvoerende Macht te veroordelen tot vergoeding van schade ingevolge haar onzorgvuldig optreden moet de beleidsvrijheid eerbiedigen die de Uitvoerende Macht de mogelijkheid biedt te oordelen over de wijze waarop het haar bevoegdheid uitoefent en de meest geschikt lijkende oplossing te kiezen binnen de door de wet gestelde grenzen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

12 maart 2020

C.18.0383.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200312.1N.1](#)

AC nr. ...

SCHEIDING DER MACHTEN

Scheiding der machten - Ministerieel besluit van uitlevering - Exclusieve bevoegdheid van de uitvoerende macht - Hoger beroep - Bevoegdheid van het hof van beroep

Uit artikel 3, eerste en vierde lid, Uitleveringswet 1874 volgt dat de uitvoerende macht als enige bevoegd is om, op het advies van de kamer van inbeschuldigingstelling, over de uitlevering te beslissen (1); het hof van beroep mag bijgevolg niet kennisnemen van het hoger beroep tegen het ministerieel besluit; hieruit volgt dat het cassatieberoep tegen het arrest van het hof van beroep dat zichzelf onbevoegd verklaart, eveneens onontvankelijk is (2). (1) Cass. 31 maart 2009, AR P.09.0162.N, AC 2009, nr. 224, § 10, met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.« Comme tout acte administratif, la décision du gouvernement doit être motivée et un recours tant en suspension qu'en annulation devant le Conseil d'État est ouvert à son encontre » (M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1799). (2) Zie Cass. 4 maart 2020, AR P.20.0226.F, AC 2020, nr. 164.

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

8 april 2020

P.20.0306.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200408.2F.10](#)

AC nr. ...

UITVOERENDE MACHT

Uitvoerende macht - Uitoefening van haar bevoegdheden - Fout - Onzorgvuldig optreden

Geen enkele grondwettelijke of wettelijke bepaling of enig algemeen rechtsbeginsel stelt de Uitvoerende Macht in de uitoefening van haar bevoegdheden vrij van de verplichting om de door haar onzorgvuldig optreden, onder meer door na te laten te handelen binnen een redelijke termijn, aan een ander toegebrachte schade te vergoeden (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

12 maart 2020

C.18.0383.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200312.1N.1](#)

AC nr. ...

Uitvoerende macht - Uitoefening van haar bevoegdheden - Opgelegde taken -

Afwezigheid van wettelijke of reglementaire termijn - Niet of laattijdige uitvoering

Wanneer geen enkele wettelijke of reglementaire bepaling voorziet in een termijn binnen dewelke de Uitvoerende Macht aan de haar opgelegde taken uitvoering moet geven, beschikt zij over een ruime beoordelingsvrijheid en kan het niet of laattijdig uitvoeren van die wettelijke bepalingen slechts een fout uitmaken wanneer blijkt dat, alle omstandigheden in acht genomen, de Uitvoerende Macht kennelijk niet binnen een redelijke termijn heeft gehandeld (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

12 maart 2020

C.18.0383.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200312.1N.1](#)

AC nr. ...

MERKEN

BENELUX-MERK

Benelux-merk - Merk - Inschrijving - Gedekte waren in dezelfde activiteitssector gebruikt - Geen vermelding van de sector - Overeenstemming van de waren

De omstandigheid dat de inschrijving van het merk niet vermeldt dat de gedekte waren in dezelfde activiteitssector worden gebruikt als die waarin de door een derde in de handel gebrachte waren worden gebruikt, impliceert in se niet dat die waren op geen enkel punt zouden overeenstemmen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 167.

- Art. 2.20.1.b Benelux-Verdrag inzake de intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen), gedaan te Den Haag op 25 februari 2005

6 maart 2020

C.18.0366.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200306.1F.1](#)

AC nr. ...

GEMEENSCHAPSMERK

Gemeenschapsmerk - Verwarringsgevaar - Globale beoordeling - Criteria

Het gevaar voor verwarring bij het publiek dient globaal te worden beoordeeld, met inachtneming van alle relevante omstandigheden van het concrete geval, waarbij de globale beoordeling van het verwarringsgevaar een zekere onderlinge samenhang tussen de in aanmerking te nemen factoren veronderstelt, en met name de overeenstemming van de merken en die van de waren of diensten waarop zij betrekking hebben; een geringe mate van overeenstemming van de betrokken waren of diensten kan aldus worden gecompenseerd door een hoge mate aan overeenstemming tussen de merken en omgekeerd, en het onderscheidend vermogen van het oudere merk, en meer bepaald de reputatie ervan, moet in aanmerking worden genomen bij de beoordeling of de waren of diensten waarop beide merken betrekking hebben voldoende gelijkenissen vertonen om een verwarringsgevaar te doen ontstaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 167.

6 maart 2020

C.18.0366.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200306.1F.1](#)

AC nr. ...

MINDERJARIGHEID

- Wegverkeersreglement - Toegangsverbod voor bepaalde voertuigen - Gehandicapte inwoner - Parkeren

De rechter oordeelt onaantastbaar of in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak een lokale overheid door in een toegangsverbod te voorzien in de binnenstad voor bepaalde voertuigen een gehandicapte inwoner die in de binnenstad woont en nabij zijn woning wil parkeren, discrimineert.

- Artt. 4.1, 9, 19 en 20 Verdrag 13 december 2006 inzake de rechten van personen met een handicap

17 maart 2020

P.19.1136.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.2](#)

AC nr. ...

MISBRUIK VAN VERTROUWEN

- Misbruik van vennootschapsgoederen - Bestanddelen - Moreel bestanddeel - Bedrieglijk oogmerk - Begrip

Het door artikel 492bis Strafwetboek bestrafte misdrijf misbruik van vennootschapsgoederen houdt in dat de dader het bedrieglijk oogmerk heeft zich een onrechtmatig voordeel toe te eigenen, m.a.w. dat hij van de goederen van de vennootschap voor persoonlijke doeleinden gebruik wil maken, wetende dat hij door dat gebruik de vermogensbelangen van de vennootschap, van de schuldeisers en van de vennoten van die vennootschap aanzienlijk benadeelt; het misdrijf vereist niet dat de dader gehandeld heeft met het opzet de rechtspersoon te schaden (1). (1) Zie concl "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 202.

- Art. 492bis Strafwetboek

18 maart 2020

P.19.1299.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.1](#)

AC nr. ...

MISDRIJF

ALGEMEEN. BEGRIP. MATERIEEL EN MOREEL BESTANDDEEL. EENHEID VAN OPZET

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Weerspanning in bende zonder voorafgaande afspraak - Daad van deelneming - Bewijs in hoofde van elke beklaagde

Weerspanning veronderstelt een aanval of verzet met geweld of bedreiging tegen de in artikel 269 Strafwetboek bedoelde beschermde personen, die handelen ter uitvoering van de wetten, van de bevelen of de beschikkingen van het openbaar gezag, van rechterlijke bevelen of van vonnissen; wanneer de weerspanning wordt gepleegd door meerdere personen, moeten elk van die constitutieve bestanddelen ten aanzien van elk van hen worden aangetoond voor iedere daad van weerspanning, indien het groepsoptreden geen gevolg is van een voorafgaande afspraak (1). (1) A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Mechelen, Kluwer, 2014, 147 ; J.P. COLLIN, « La rébellion », in Droit pénal et de procédure pénale, Mechelen, Kluwer, 2015, 18.

- Artt. 269 en 272 Strafwetboek

18 februari 2020

P.19.1117.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.3](#)

AC nr. ...

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Opzettelijke slagen en verwondingen - Moreel bestanddeel - Opzet - Doden of toebrengen van letsel aan een ander dan de beoogde persoon

Uit artikel 392 Strafwetboek volgt dat hij die beoogt een welbepaald persoon te doden of letsel toe te brengen, maar door een externe oorzaak ook een ander doodt of letsel toebrengt, opzettelijk handelt; de omstandigheid dat hij naast het beoogde slachtoffer ook een ander heeft getroffen, belet niet dat de dader opzettelijk heeft gehandeld in de zin van artikel 392 Strafwetboek ten aanzien van die andere persoon (1). (1) Cass. 22 april 2014, AR P.13.1999.N, AC 2014, nr. 295, N.C. 2014, 313 noot J. DE HERDT, "De benadering van de aberratio ictus: een misslag?"

- Artt. 392, 398 en 401 Strafwetboek

18 februari 2020

P.19.1032.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.5](#)

AC nr. ...

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Opzettelijke slagen en verwondingen - Moreel bestanddeel - Opzet - Alleen gericht op toebrengen van slag of verwonding

Het moreel bestanddeel bij het misdrijf opzettelijk toebrengen van slagen of verwondingen heeft alleen betrekking op het toebrengen van de slag of de verwonding en niet op de gevolgen van die slag of verwondingen; het is dus niet vereist dat de dader zich ervan bewust moest zijn dat die slag een letsel of verwonding kon veroorzaken (1). (1) Cass. 13 november 2012, AR P.12.1398.N, AC 2012, nr. 611; Cass. 19 oktober 2011, AR P.11.0807.F, AC 2011, nr. 557. Zie J. DE HERDT, Fysiek interpersoonlijk geweld, Antwerpen, Intersentia, 2014, 97. Zie ook A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Mechelen, Kluwer, 2005, p. 175-176.

- Artt. 392 en 398 Strafwetboek

18 februari 2020

P.19.1032.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.5](#)

AC nr. ...

Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Verjaring - Termijn - Aanvang - Collectief misdrijf door eenheid van opzet

Bij een collectief misdrijf door eenheid van opzet begint de verjaring niet te lopen vanaf het laatste feit dat aan de beklaagde ten laste is gelegd, maar vanaf het laatste feit dat lastens hem bewezen is verklaard; indien het tweede feit ouder is dan het eerste, moet de verjaring opnieuw worden onderzocht door de rechter op het ogenblik waarop hij over de zaak zelf uitspraak doet (1). (1) Cass. 23 december 1980, AR 6238, AC 1980-81, nr. 248.

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 65 Strafwetboek

4 maart 2020

P.19.1251.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200304.2F.7](#)

AC nr. ...

ALLERLEI

Allerlei - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Begrip - Territorium van een staat niet betrokken in de confrontatie - Grensoverschrijdende incidenten - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

Er kan sprake zijn van aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en georganiseerde gewapende groepen of tussen dergelijke groepen onderling op het territorium van een staat die niet is betrokken in de confrontatie tussen de partijen, door occasionele grensoverschrijdende gewapende incidenten of doordat een partij doelgericht doelwitten van de andere partij bij het conflict viseert die gelegen zijn op het territorium van een aangrenzende staat en de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of door voornoemde extraterritoriale elementen er nog steeds sprake is van een gewapend conflict onderworpen aan het internationaal humanitair recht in de zin van artikel 141bis Strafwetboek; bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie dient de rechter die van oordeel is dat incidenten op het grondgebied van een aangrenzende staat geen afbreuk doen aan de vaststelling dat er sprake is van een gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht, niet vast te stellen op welk gedeelte van het grondgebied van de aangrenzende staat zijn oordeel betrekking heeft (1). (1) Zie concl. OM.

28 januari 2020

P.19.0310.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6](#)

AC nr. ...

Allerlei - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Begrip - Criteria - Intensiteit van het conflict - Organisatie van de betrokken partijen - Beoordeling door de rechter

Er is een gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht wanneer er sprake is van gewapend geweld tussen staten of aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en georganiseerde gewapende groepen of tussen dergelijke groepen onderling binnen een staat en of er sprake is van aanhoudend gewapend geweld waarbij georganiseerde gewapende groepen zijn betrokken, wordt in hoofdzaak beoordeeld aan de hand van de intensiteit van het conflict en de mate van organisatie van de betrokken partijen; bij die beoordeling kan de rechter de in de rechtspraak ontwikkelde feitelijke indicatoren betrekken maar deze zijn enkel richtinggevend en deze beoordeling vereist niet dat de rechter toetst aan alle in de rechtspraak ontwikkelde feitelijke indicatoren zodat het oordeel dat er, gelet op de intensiteit van het conflict en de mate van organisatie van de betrokken partijen, sprake is van aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en een georganiseerde gewapende groep niet afhankelijk is van de vaststelling dat aan alle of een meerderheid van deze feitelijke indicatoren in substantie is voldaan; de rechter oordeelt onaantastbaar of er gelet op de intensiteit van het conflict en de mate van organisatie van de betrokken partijen sprake is van aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en een georganiseerde gewapende groep (1). (1) Zie concl. OM.

28 januari 2020

P.19.0310.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6](#)

AC nr. ...

Allerlei - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek - Terroristische groep - Deelname aan of leiding van een terroristische groep - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Draagwijdte

De bepalingen van artikel 34.2 VEU, in de versie voorafgaand aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 9 van het Protocol betreffende de overgangsbepalingen gehecht aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 2.1 en 2.2, a) en b), Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding en de artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek of de regel dat overwegingen van een kaderbesluit geen bindende kracht hebben, maar slechts kunnen worden aanzien als een interpretatief instrument, beletten de lidstaten niet om de uitvoering die in het nationale recht moet worden gegeven aan de bepalingen van een kaderbesluit te beperken tot het toepassingsgebied van dit kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen bij het kaderbesluit; zij beletten de nationale rechter evenmin om de in het nationale recht omgezette bepalingen van de bepalingen van het kaderbesluit te interpreteren in het licht van het toepassingsgebied van het kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen (1). (1) Zie concl. OM.

28 januari 2020

P.19.0310.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6](#)

AC nr. ...

DEELNEMING

Deelneming - Weerspannigheid in bende zonder voorafgaande afspraak - Passief bijwonen van de uitvoering van het misdrijf

Het verzuim om te handelen kan een positieve daad van deelneming zijn wanneer, wegens de ermee gepaard gaande omstandigheden, het bewuste en opzettelijke verzuim om te handelen ondubbelzinnig een aansporing betekent tot het plegen van het misdrijf op één van de wijzen bepaald in de artikelen 66 en 67 Strafwetboek; dat is het geval wanneer het passief bijwonen van de uitvoering van een misdaad of wanbedrijf de uiting is van het opzet om aan de uitvoering ervan rechtstreeks mee te werken door bij te dragen tot het mogelijk maken of vergemakkelijken van dat misdrijf (1); de enkele al dan niet toevallige aanwezigheid van een persoon in de omgeving van of de plaats van het delict betekent niet dat hij daardoor een positieve daad van deelneming stelt. (1) In die zin Cass. 15 september 2015, AR P.14.1189.N, AC 2015, nr. 513 met concl. van advocaat-generaal A. WINANTS; Cass. 2 september 2009, AR P.09.0391.F; AC 2009, nr. 467.

- Artt. 66, 67, 269 en 272 Strafwetboek

18 februari 2020

P.19.1117.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.3](#)

AC nr. ...

Deelneming - Positieve daad van deelneming

Alleen een positieve daad die aan de uitvoering van het misdrijf voorafgaat of ermee samengaat kan deelneming, dit is als mededader of medeplichtige, aan een misdaad of wanbedrijf opleveren.

- Artt. 66 en 67 Strafwetboek

18 februari 2020

P.19.1117.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.3](#)

AC nr. ...

RECHTVAARDIGING EN VERSCHONING

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek - Terroristische groep - Deelname aan of leiding van een terroristische groep - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Aard van de uitsluiting - Draagwijdte

Uit de tekst van artikel 141bis Strafwetboek volgt dat de daarin bepaalde uitsluiting voor handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict als gedefinieerd in en onderworpen aan het internationaal humanitair recht en handelingen van de strijdkrachten van een staat in het kader van de uitoefening van hun officiële taken, voor zover die handelingen onderworpen zijn aan deze bepalingen van internationaal recht, geldt voor alle in deze titel opgenomen misdrijven; deze uitsluiting, die niet louter een strafuitsluitende verschoningsgrond inhoudt, verhindert niet enkel de strafwaardigheid, maar slaat ook op het bestaan van alle misdrijven opgenomen in titel Iter van boek II van het Strafwetboek (1). (1) Zie concl. OM

28 januari 2020

P.19.0310.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6](#)

AC nr. ...

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek - Terroristische groep - Deelname aan of leiding van een terroristische groep - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Toepasselijkheid van de uitsluitingsgrond - Criteria - Draagwijdte

De toepasselijkheid van artikel 141bis Strafwetboek wordt bepaald door het antwoord op de vraag of de terroristische groep in de zin van artikel 139 Strafwetboek een strijdkracht is in een gewapend conflict en niet door het antwoord op de vraag of de personen die worden vervolgd als leider van een terroristische groep in de zin van artikel 140, §1, Strafwetboek dan wel als deelnemer aan de activiteiten van een terroristische groep in de zin van artikel 140, §2, Strafwetboek, zelf te beschouwen zijn als een strijdkracht in de zin van artikel 141bis Strafwetboek, dan wel of die personen misdrijven hebben gepleegd buiten het geografisch gebied van het gewapend conflict in de zin van artikel 141bis Strafwetboek (1). (1) Zie concl. OM.

28 januari 2020

P.19.0310.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6](#)

AC nr. ...

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek - Terroristische groep - Deelname aan of leiding van een terroristische groep - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Beoordeling door de rechter - Concrete handelingen van een strijdkracht tijdens een gewapend conflict - Concrete toepassing van het humanitair recht - Draagwijdte

Noch uit de tekst van artikel 141bis Strafwetboek in zijn geheel gelezen noch uit de ontstaansgeschiedenis van deze bepaling volgt dat de toepassing van de in deze bepaling voorziene uitsluiting vereist dat de rechter voor elke concrete handeling van een strijdkracht tijdens een gewapend conflict vaststelt dat die handeling in concreto, objectief en effectief onder de toepassing van het internationaal humanitair recht valt, met telkens opgave van de specifieke bepaling van internationaal humanitair recht die erop van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM.

28 januari 2020

P.19.0310.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6](#)

AC nr. ...

Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Verschoning van uitlokking - Voorwaarde - Onmiddellijke reactie op onrechtmatige en ernstige gewelddaden - Slachtoffer in staat van wettige verdediging

De verschoning wegens uitlokking geldt enkel voor diegene die zich schuldig maakt aan doodslag en opzettelijke slagen en verwondingen als het een onmiddellijke reactie op onrechtmatige en ernstige gewelddaden van de uitlokker betreft (1); er kan bijgevolg geen sprake zijn van uitlokking door het slachtoffer wanneer deze in staat van wettige verdediging handelt. (1) Cass. 25 september 2019, AR P.19.0544.F, AC 2019, nr. 480.

- Art. 411 Strafwetboek

1 april 2020

P.20.0054.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.2F.5](#)

AC nr. ...

MUNTEN EN BANKBILJETTEN

- Aanschaf en uitgifte of poging tot uitgifte van nagemaakte of vervalste bankbiljetten - Moreel bestanddeel van het misdrijf - Voorwaarden - Draagwijdte

Aan het moreel bestanddeel van het misdrijf bepaald in artikel 177, eerste lid, Strafwetboek, is voldaan wanneer twee voorwaarden zijn vervuld, namelijk dat degene die de valse biljetten uitgeeft, op het moment dat hij in het bezit ervan komt, kennis moet hebben van de valsheid en dat het uitgeven of pogen uit te geven van de valse biljetten krachtens artikel 213 Strafwetboek, dat toepasselijk is op alle gevallen van gebruik van valse stukken, moet gebeuren met bedrieglijk opzet of het oogmerk om te schaden; aldus is het niet vereist dat de dader voorafgaand aan zijn bezit de intentie had zich valse biljetten aan te schaffen, maar volstaat het dat de dader op de hoogte was van de valsheid op het moment dat hij die biljetten verkreeg (1). (1) Cass. 11 mei 1999, AR P.99.0277.N, AC 1999, nr. 276; M. BOCKSTAELE, 'Namaken van bankbiljetten of effecten - Uitgave, invoer en bezit', Comm. Straf., 9-10.

11 februari 2020

P.19.1119.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.10](#)

AC nr. ...

NATIONALITEIT

- Vreemdeling - Verrijging Belgische nationaliteit

Een echtelijke samenleving gedurende drie jaar voorafgaand aan de verklaring van de vreemdeling tot het verkrijgen van de Belgische nationaliteit volstaat; een samenwoning gedurende de hele procedure van de nationaliteitsverklaring is niet vereist.

- Art. 12bis, § 1, 3° Wetboek van de Belgische nationaliteit

6 februari 2020

C.19.0203.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200206.1N.7](#)

AC nr. ...

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER

- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Begrip - Territorium van een staat niet betrokken in de confrontatie - Grensoverschrijdende incidenten - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

Er kan sprake zijn van aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en georganiseerde gewapende groepen of tussen dergelijke groepen onderling op het territorium van een staat die niet is betrokken in de confrontatie tussen de partijen, door occasionele grensoverschrijdende gewapende incidenten of doordat een partij doelgericht doelwitten van de andere partij bij het conflict viseert die gelegen zijn op het territorium van een aangrenzende staat en de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of door voornoemde extraterritoriale elementen er nog steeds sprake is van een gewapend conflict onderworpen aan het internationaal humanitair recht in de zin van artikel 141bis Strafwetboek; bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie dient de rechter die van oordeel is dat incidenten op het grondgebied van een aangrenzende staat geen afbreuk doen aan de vaststelling dat er sprake is van een gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht, niet vast te stellen op welk gedeelte van het grondgebied van de aangrenzende staat zijn oordeel betrekking heeft (1). (1) Zie concl. OM.

28 januari 2020

P.19.0310.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6](#)

AC nr. ...

- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Begrip - Criteria - Intensiteit van het conflict - Organisatie van de betrokken partijen

Er is een gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht wanneer er sprake is van gewapend geweld tussen staten of aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en georganiseerde gewapende groepen of tussen dergelijke groepen onderling binnen een staat en of er sprake is van aanhoudend gewapend geweld waarbij georganiseerde gewapende groepen zijn betrokken, wordt in hoofdzaak beoordeeld aan de hand van de intensiteit van het conflict en de mate van organisatie van de betrokken partijen; bij die beoordeling kan de rechter de in de rechtspraak ontwikkelde feitelijke indicatoren betrekken maar deze zijn enkel richtinggevend en deze beoordeling vereist niet dat de rechter toetst aan alle in de rechtspraak ontwikkelde feitelijke indicatoren zodat het oordeel dat er, gelet op de intensiteit van het conflict en de mate van organisatie van de betrokken partijen, sprake is van aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en een georganiseerde gewapende groep niet afhankelijk is van de vaststelling dat aan alle of een meerderheid van deze feitelijke indicatoren in substantie is voldaan; de rechter oordeelt onaantastbaar of er gelet op de intensiteit van het conflict en de mate van organisatie van de betrokken partijen sprake is van aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en een georganiseerde gewapende groep (1). (1) Zie concl. OM.

28 januari 2020

P.19.0310.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6](#)

AC nr. ...

- Draagwijdte - Onderzoeksrechter - Bewoordingen gebruikt door de onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken - Onpartijdigheid - Vermoeden van onschuld - Wering van de stukken en resultaten

De enkele omstandigheid dat een onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken bewoordingen heeft gebruikt waarmee de te onderzoeken feiten reeds als zeker en vaststaand werden voorgesteld en hij zodoende het vermoeden van onschuld van een verdachte heeft miskend, heeft niet steeds tot gevolg dat de vonnisrechter die rechtshulpverzoeken en de eruit verkregen resultaten uit het debat moet weren; bij afwezigheid van een uitdrukkelijke nietigheidssanctie kan de vonnisrechter die gegevens, of een deel ervan, slechts uit het debat weren indien hij vaststelt dat de vermelde gedraging van de onderzoeksrechter op onherstelbare wijze het recht op een eerlijk proces in zijn geheel in het gedrang heeft gebracht hetgeen het geval is wanneer geen eerlijk proces meer mogelijk is gelet op de doorslaggevende impact van die gedraging op de kwaliteit van de bewijsgaring in de loop van het gehele onderzoek, de betrouwbaarheid van de uit de rechtshulpverzoeken verkregen resultaten en de mogelijkheden die de inverdenkinggestelde nog heeft om tegenover een onpartijdige rechter effectieve tegenspraak te voeren tegen de lastens hem ingebrachte betichtingen, met inbegrip van de resultaten van de rechtshulpverzoeken en hierover oordeelt de rechter onaantastbaar en gaat het Hof enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 5 november 2019, AR P.19.0635.N, AC 2019, nr. 567; Cass. 30 oktober 2013, AR P.13.1403.F, AC 2013, nr. 566.

11 februari 2020

P.19.1065.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4](#)

AC nr. ...

- Gebruik van valse stukken - Begrip - Toezicht van het Hof

Aangezien de wet het gebruik van valse stukken niet heeft omschreven, dient de rechter in feite te beoordelen waarin dat gebruik bestaat en moet hij met name onderzoeken of dat gebruik anderen blijft misleiden of schaden, en aldus het door de vervalser gewilde gevolg blijft hebben; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen wettig heeft kunnen afleiden dat die valsheid al dan niet dat gevolg is blijven hebben (1). (1) Zie Cass. 4 december 2019, AR P.19.0824.F, AC 2019, nr. 644; Cass. 28 september 2016, AR P.16.0491.F, AC 2016, nr. 530; Cass. 23 maart 2016, AR P.16.0074.F, AC 2016, nr. 211 (gebruik van valse stukken in informatica); Cass. 26 februari 2013, AR P.11.1665.N, AC 2011, nr. 130 (fiscale valsheden); Cass. 18 november 2009, AR P.09.0958.F, AC 2009, nr. 675, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 13 mei 2008, RG P.08.0167.N, AC 2008, nr. 287.

- Art. 197 Strafwetboek

11 maart 2020

P.18.1287.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.3](#)

AC nr. ...

- Strafvuitvoeringsrechtbank - Verstek op verzet - Vonnis dat het verzet ongedaan verklaart - Verzet tegen dat vonnis - Aanvoering van overmacht - Omstandigheid dat de advocaat de verzetdoende partij niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop haar eerste verzet zou worden onderzocht

Het verzet kan niet ongedaan worden verklaard indien de afwezigheid van de verzetdoende partij tijdens de verzetprocedure wordt verantwoord door overmacht (1); de erkenning van de aangevoerde overmacht blijft afhankelijk van de onaantastbare beoordeling van de rechter (2); zo kan de rechter beslissen dat de omstandigheid dat de advocaat van de verzetdoende partij haar niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop het eerste verzet zou worden onderzocht, geen overmacht uitmaakt die zijn afwezigheid kan verantwoorden (3). (1) In dat geval kan het tweede verzet – aangetekend tegen het vonnis dat vaststelt dat, aangezien de verzetdoende partij opnieuw verstek heeft laten gaan op zijn verzet, dat verzet als niet-bestaande moet worden beschouwd op grond van artikel 187, §6, 2°, Wetboek van Strafvordering – dus niet onontvankelijk worden verklaard op grond van artikel 187, §8, Wetboek van Strafvordering, luidens hetwelk “de partij in verzet die zich een tweede keer laat vonnissen bij verstek, geen nieuw verzet meer mag aantekenen”. Zie GWH 21 december 2017, nr. 148/2017, inz. B.39.3; Parl. St. Kamer, 2015-2016, DOC 54-1418/001, p. 81, en DOC 54-1418/005, p. 110-111. Zie, inzake de mogelijkheid om verzet aan te tekenen tegen een beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank, Cass. 14 december 2016, AR P.16.1155.F, AC 2016, nr. 727, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; GWH 4 maart 2009, nr. 37/2009. (M.N.B.) (2) Zie Cass. 21 maart 2018, AR P.17.1062.F, AC 2018, nr. 196, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 25 april 2017, AR P.17.0066.N, AC 2017, nr. 286, met concl. van advocaat-generaal MORTIER; Cass. 29 april 2015, AR P.15.0158.F, AC 2015, nr. 284. (3) Zie, aangaande de fout van de lasthebber (moet de lastgever de gevolgen dragen van zijn verkeerde keuze van lasthebber, van zijn culpa in eligendo?), Cass. 18 november 2019, AR C.18.0510.F, AC 2019, nr. 601, met concl. van advocaat-generaal GENICOT. Dat arrest zet de ommekeer in de rechtspraak voort die was ingezet door Cass. 9 november 2011, AR P.11.1027.F, AC 2011, nr. 607, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas., wegens het monopolie waarover de gerechtsdeurwaarders beschikken bij het opmaken van het exploit van verzet tegen een burgerrechtelijke veroordeling en het betekenen van dat exploit aan de partijen waartegen het beroep is gericht, en wegens de beperkte keuze van instrumenterend notaris; EHRM, 11 januari 2001, Platakou t. Griekenland, nr. 38460/97. In de voormelde conclusie meent advocaat-generaal GENICOT dat het behoud van het desbetreffende verschil in behandeling tussen de gerechtsdeurwaarder en de advocaat “peut en revenir (...) à la loi qui, imposant [l’intervention de l’huissier de justice,] ce tiers intercesseur au justiciable, prive ce dernier du libre choix de son représentant, avec lequel il peut difficilement être confondu”. (M.N.B.)

- Art. 187, § 6, 2°, et § 8 Wetboek van Strafvordering

11 maart 2020

P.20.0211.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.7](#)

AC nr. ...

- Oneerlijke handeling verricht in de loop van de voorbereidende fase van het strafproces - Onherroepelijke aantasting van het eerlijk karakter van het proces - Toezicht door het Hof van Cassatie

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze in feite of een oneerlijke handeling die in de voorbereidende fase van het strafproces werd verricht het eerlijk karakter van het proces al dan niet onherroepelijk heeft aangetast; het Hof gaat na of de rechter uit de feiten die hij vaststelt geen gevolgtrekkingen heeft gemaakt die daarmee geen verband houden of die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

25 maart 2020

P.19.1306.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2F.1](#)

AC nr. ...

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN

ALGEMEEN

Algemeen - Opsporingshandelingen - Oneerlijke handeling verricht in de loop van de voorbereidende fase van het strafproces - Onherroepelijke aantasting van het eerlijk karakter van het proces - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof van Cassatie

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze in feite of een oneerlijke handeling die in de voorbereidende fase van het strafproces werd verricht het eerlijk karakter van het proces al dan niet onherroepelijk heeft aangetast; het Hof gaat na of de rechter uit de feiten die hij vaststelt geen gevolgtrekkingen heeft gemaakt die daarmee geen verband houden of die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

25 maart 2020

P.19.1306.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2F.1](#)

AC nr. ...

GERECHTELIJK ONDERZOEK

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter - Burgerlijke partijstelling via rechtsvordering

Door de burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter worden de strafvordering en de hiermee gepaard gaande burgerlijke rechtsvordering ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 201.

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

18 maart 2020

P.19.1287.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.5](#)

AC nr. ...

Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Opsporingshandelingen - Vaststelling van gebrek aan loyaliteit van een onderzoeker - Invloed op de mogelijkheid om een eerlijk proces te voeren - Ontvankelijkheid van de vervolging - Voorwaarden

De vaststelling dat een onderzoeker tijdens het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek is tekortgeschoten in zijn plicht om de bewijzen op een eerlijke manier te vergaren, impliceert daarom nog niet dat er geen eerlijk proces meer kan worden gevoerd en dat de vervolging onontvankelijk moet worden verklaard (1); de rechter kan de vervolging pas onontvankelijk verklaren wanneer hij in concreto vaststelt dat die tekortkoming, gelet op de omstandigheden van de procedure die in haar geheel moet worden beoordeeld, tot gevolg heeft dat een eerlijk proces definitief onmogelijk is geworden (2). (1) Niettegenstaande dat het Hof eerder heeft geoordeeld dat « het recht op een eerlijke behandeling van de zaak de eerbiediging inhoudt van het loyaliteitsbeginsel door de politiediensten » (Cass. 5 november 2014, AR P.14.1170.F, AC 2014, nr. 668). (2) Zie Parl. St. Kamer 53 0041/2 en 53 0041/3, p. 10; Cass. 12 juni 2019, AR P.18.1001.F, AC 2019, nr. 363 (miskenning van het recht op het voorafgaand overleg en de bijstand van een advocaat, en miskenning van het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht); Cass. 15 mei 2019, AR P.19.0169.F, AC 2019, nr. 289 (geen verhoor van de inverdenkinggestelde tijdens het voorbereidend onderzoek); Cass. 22 mei 2018, AR P.17.0994.N, AC 2018, nr. 318 (heimelijke geluidsopname van huiselijke gesprekken); Cass. 18 januari 2017, AR P.16.0626.F, AC 2017, nr. 39, met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas. en noot M.N.B. (miskenning van het recht op het voorafgaand overleg en de bijstand van een advocaat); Cass. 6 september 2016, AR P.15.1105.N, AC 2016, nr. 459 (niet-naleving van een niet op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde, namelijk de wettelijk bepaalde wachttijd bij het

25 maart 2020

P.19.1306.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2F.1](#)

AC nr. ...

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Afluisteren van privé-communicatie - Passagiersruimte van een personen-voertuig - Private plaats - Draagwijdte

Noch het feit dat de gesloten passagiersruimte van een personenvoertuig geen openbare plaats is, onder meer omdat daarin de redelijke privacy-verwachting hoger is dan in een openbare plaats, noch het feit dat de doorzoeking van een voertuig krachtens de wet is beperkt tot welbepaalde gevallen, impliceert dat die ruimte een private plaats is zoals bedoeld in artikel 90ter, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en het plaatsen van afluisterapparatuur in een voertuig kan evenmin vergeleken worden met het doorzoeken ervan, aangezien het handelingen betreft met een verschillende finaliteit; uit de in artikel 90ter, § 1, Wetboek van Strafvordering gebruikte bewoordingen en de wetsgeschiedenis ervan blijkt dat de wetgever onder een private plaats zoals hier bedoeld, geen passagiersruimte van een personenvoertuig heeft verstaan (1). (1) Cass. 8 mei 2012, AR P.11.1908.N, AC 2012, nr. 282 (doorzoeking voertuig); L. ARNOU, 'Afluisteren tijdens het gerechtelijk onderzoek', Comm. Strafr., 33.

11 februari 2020

P.19.1028.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.1](#)

AC nr. ...

Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Afluisteren van privé-communicatie - Woning of private plaats - Afzonderlijke beschikkingen - Draagwijdte

Artikel 90ter, § 1, Wetboek van Strafvordering vereist dat de onderzoeksrechter, voor het plaatsen van af luisterapparatuur in een woning of een private plaats, niet enkel een af luistermaatregel beveelt, maar ook een bevel verleent om in die woning of plaats binnen te dringen met het oog op het plaatsen van die apparatuur (1). (1) Cass. 24 september 2014, AR P. 14.0915.F, AC 2014, nr. 551; Cass. 4 december 2012, AR P. 12.1561.N, AC 2012, nr. 663 met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

11 februari 2020

P.19.1028.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.1](#)

AC nr. ...

Gerechtig onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Rechtshulpverzoeken - Bewoordingen gebruikt door de onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken - Onpartijdigheid - Vermoeden van onschuld - Wering van de stukken en resultaten - Draagwijdte

De enkele omstandigheid dat een onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken bewoordingen heeft gebruikt waarmee de te onderzoeken feiten reeds als zeker en vaststaand werden voorgesteld en hij zodoende het vermoeden van onschuld van een verdachte heeft miskend, heeft niet steeds tot gevolg dat de vonnisrechter die rechtshulpverzoeken en de eruit verkregen resultaten uit het debat moet weren; bij afwezigheid van een uitdrukkelijke nietigheidssanctie kan de vonnisrechter die gegevens, of een deel ervan, slechts uit het debat weren indien hij vaststelt dat de vermelde gedraging van de onderzoeksrechter op onherstelbare wijze het recht op een eerlijk proces in zijn geheel in het gedrang heeft gebracht hetgeen het geval is wanneer geen eerlijk proces meer mogelijk is gelet op de doorslaggevende impact van die gedraging op de kwaliteit van de bewijsgaring in de loop van het gehele onderzoek, de betrouwbaarheid van de uit de rechtshulpverzoeken verkregen resultaten en de mogelijkheden die de inverdenkinggestelde nog heeft om tegenover een onpartijdige rechter effectieve tegenspraak te voeren tegen de lastens hem ingebrachte betichtingen, met inbegrip van de resultaten van de rechtshulpverzoeken en hierover oordeelt de rechter onaantastbaar en gaat het Hof enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 5 november 2019, AR P.19.0635.N, AC 2019, nr. 567; Cass. 30 oktober 2013, AR P.13.1403.F, AC 2013, nr. 566.

11 februari 2020

P.19.1065.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4](#)

AC nr. ...

Gerechtig onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor van de inverdenkinggestelde - Inverdenkingstelling - Verlenen van bevel tot aanhouding - Wijziging van de kwalificatie in het bevel tot aanhouding - Voorwaarde - Recht van verdediging

Het verhoor van de verdachte, dat vóór het verlenen van het bevel tot aanhouding plaatsvindt, vormt een substantiële vormvereiste die verband houdt met de eerbiediging van het recht van verdediging en het recht op de persoonlijke vrijheid, dat de verdachte de garantie biedt dat hij de onderzoeksrechter zijn opmerkingen kan voorleggen met betrekking tot de hem verweten feiten en zijn persoonlijke toestand (1); hieruit volgt dat de onderzoeksrechter het recht van verdediging miskent wanneer hij, zonder bijkomend onderzoek, aan de feiten waarvoor hij ingevolge de telastlegging het bevel tot aanhouding verleent, een andere kwalificatie geeft dan die welke hij aan de feiten heeft gegeven waarvoor hij de aangehouden persoon in verdenking heeft gesteld. (1) M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 8ste uitg., 2017, p. 988.

- Art. 61bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

4 maart 2020

P.20.0225.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200304.2F.8](#)

AC nr. ...

Gerechtig onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toezicht op het goede verloop van het onderzoek - Ambtshalve toezicht - Draagwijdte - Discretionaire bevoegdheid van het hof van beroep

Artikel 136, eerste lid, Wetboek van Strafvordering kent aan de kamer van inbeschuldigingstelling het recht toe om ambtshalve van een lopend gerechtelijk onderzoek kennis te nemen teneinde het goede verloop ervan te verifiëren; de in dat artikel bepaalde ambtshalve kennisneming is geen verplichting maar een prerogatief waarover de kamer van inbeschuldigingstelling discretionair kan beslissen.

- Art. 136, eerste lid Wetboek van Strafvordering

18 maart 2020

P.19.1215.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.6](#)

AC nr. ...

Gerechtig onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Verjaring - Strafvordering - Schorsing - Regeling van de rechtspleging - Samen berechte of behandelde misdrijven - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandelingen - Werking van de schorsingsgrond - Draagwijdte

De schorsingsgrond voor de verjaring van de strafvordering geldt in de regel voor alle samen behandelde of berechte misdrijven die nauw met elkaar zijn verbonden door intrinsieke samenhang, ongeacht wie ze heeft gepleegd en het is de vonnisrechter die definitief beslist over het bestaan van die samenhang; hierbij speelt het geen rol of de feiten bij hem aanhangig werden gemaakt met dezelfde akte of met verschillende akten zodat de schorsing van de verjaring van de strafvordering ook kan gelden tegenover de beklaagden die het voorwerp uitmaken van een andere verwijzingsbeslissing dan de inverdenkinggestelde wiens verzoek tot het stellen van bijkomende onderzoekshandelingen tijdens de regeling van de rechtspleging in zijn zaak voor het onderzoeksgerecht, aanleiding heeft gegeven tot de schorsing van de verjaring en die beklaagden dienen dan ook niet te zijn vermeld in dezelfde vordering van het openbaar ministerie tot regeling van de rechtspleging (1). (1) Het is belangrijk aan te geven dat de feiten in deze zaak dateerden van vóór het arrest 83/2015 van het GwH van 11 juni 2015, NC 2016, 491 en noot M. DE SWAEF, 'Beroepseer'; Cass. 17 februari 2016, AR P.15.0978.F, AC 2016, nr. 118 (schorsing); Cass. 27 september 2011, AR P.11.0350.N, AC 2011, nr. 501 (schorsing); Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0231.F, AC 1999, nr. 340 (samenhang); Cass. 12 februari 1996, AR P.94.0002.F, AC 1996, nr. 75 (samenhang); F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch Strafprocesrecht, die Keure, 2017, 2de editie, 52-58; J. MEESE, De verjaring van de strafvordering uitgeklaard, Intersentia, 2017, 54-68.

11 februari 2020

P.19.1065.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4](#)

AC nr. ...

Gerechtigd onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking tot buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Hoger beroep beperkt tot de burgerlijke beschikkingen

Aangezien de buitenvervolginstelling niet enkel een einde maakt aan de strafvordering maar ook aan de hiermee gepaard gaande burgerlijke rechtsvordering, kan niet worden volgehouden dat het arrest geen enkele beslissing over laatstgenoemde rechtsvordering bevat noch, bijgevolg, dat de beperking van het hoger beroep tot de burgerlijke beschikkingen leidt tot de niet-ontvankelijkheid van dat hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 201.

- Artt. 128 en 135 Wetboek van Strafvordering

18 maart 2020

P.19.1287.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.5](#)

AC nr. ...

Gerechtigd onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolginstelling

Wanneer het onderzoeksgerecht de buitenvervolginstelling uitspreekt, maakt het door een ondeelbare beslissing aan de beide vorderingen, zowel aan de burgerlijke vordering als aan de strafvordering, een einde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 201.

- Art. 128 Wetboek van Strafvordering

18 maart 2020

P.19.1287.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.5](#)

AC nr. ...

OPSPORINGSONDERZOEK

Opsporingsonderzoek - Algemeen - Opsporingshandelingen - Vaststelling van gebrek aan loyaliteit van een onderzoeker - Invloed op de mogelijkheid om een eerlijk proces te voeren - Ontvankelijkheid van de vervolging - Voorwaarden

De vaststelling dat een onderzoeker tijdens het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek is tekortgeschoten in zijn plicht om de bewijzen op een eerlijke manier te vergaren, impliceert daarom nog niet dat er geen eerlijk proces meer kan worden gevoerd en dat de vervolging onontvankelijk moet worden verklaard (1); de rechter kan de vervolging pas onontvankelijk verklaren wanneer hij in concreto vaststelt dat die tekortkoming, gelet op de omstandigheden van de procedure die in haar geheel moet worden beoordeeld, tot gevolg heeft dat een eerlijk proces definitief onmogelijk is geworden (2). (1) Niettegenstaande dat het Hof eerder heeft geoordeeld dat « het recht op een eerlijke behandeling van de zaak de eerbiediging inhoudt van het loyaliteitsbeginsel door de politiediensten » (Cass. 5 november 2014, AR P.14.1170.F, AC 2014, nr. 668). (2) Zie Parl. St. Kamer 53 0041/2 en 53 0041/3, p. 10; Cass. 12 juni 2019, AR P.18.1001.F, AC 2019, nr. 363 (miskenning van het recht op het voorafgaand overleg en de bijstand van een advocaat, en miskenning van het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht); Cass. 15 mei 2019, AR P.19.0169.F, AC 2019, nr. 289 (geen verhoor van de inverdenkinggestelde tijdens het voorbereidend onderzoek); Cass. 22 mei 2018, AR P.17.0994.N, AC 2018, nr. 318 (heimelijke geluidsopname van huiselijke gesprekken); Cass. 18 januari 2017, AR P.16.0626.F, AC 2017, nr. 39, met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas. en noot M.N.B. (miskenning van het recht op het voorafgaand overleg en de bijstand van een advocaat); Cass. 6 september 2016, AR P.15.1105.N, AC 2016, nr. 459 (niet-naleving van een niet op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde, namelijk de wettelijk bepaalde wachttijd bij het

ONDERZOEKSGERECHTEN

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Alternatief voor de vrijheidsbeneming - Bedrag - Criteria - Financiële draagkracht - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

Het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar over de vraag of een invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom, welke tot doel heeft de betrokkene ertoe aan te zetten na zijn invrijheidstelling te verschijnen bij de proceshandelingen of om zich aan te bieden ter tenuitvoerlegging van de beslissing, een voldoende alternatief is voor de verdere vrijheidsbeneming; het oordeelt eveneens in het licht van die doelstellingen onaantastbaar over het bedrag van de borgsom en kan bij het bepalen van dat bedrag de financiële draagkracht van de betrokkene betrekken, maar hoeft dit niet te doen.

11 februari 2020

P.20.0126.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.13](#)

AC nr. ...

- Buitenvervolginstelling - Burgerlijke partij - Rechtsplegingsvergoeding - Ambtshalve veroordeling

Uit artikel 128, tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat het gebrek aan een daartoe strekkende vordering het onderzoeksgerecht niet verhindert om ingeval van een buitenvervolginstelling na een gerechtelijk onderzoek opgestart op initiatief van een burgerlijke partij, de in het ongelijk gestelde burgerlijke partij ambtshalve te veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding aan de in het gelijk gestelde inverdenkinggestelde.

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 128, tweede lid Wetboek van Strafvordering

17 maart 2020

P.19.1161.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.4](#)

AC nr. ...

- Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking tot buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Hoger beroep beperkt tot de burgerlijke beschikkingen

Aangezien de buitenvervolginstelling niet enkel een einde maakt aan de strafvordering maar ook aan de hiermee gepaard gaande burgerlijke rechtsvordering, kan niet worden volgehouden dat het arrest geen enkele beslissing over laatstgenoemde rechtsvordering bevat noch, bijgevolg, dat de beperking van het hoger beroep tot de burgerlijke beschikkingen leidt tot de niet-ontvankelijkheid van dat hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 201.

- Artt. 128 en 135 Wetboek van Strafvordering

18 maart 2020

P.19.1287.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.5](#)

AC nr. ...

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Toezicht op het goede verloop van het onderzoek - Ambtshalve toezicht - Draagwijdte - Discretionaire bevoegdheid van het hof van beroep

Artikel 136, eerste lid, Wetboek van Strafvordering kent aan de kamer van inbeschuldigingstelling het recht toe om ambtshalve van een lopend gerechtelijk onderzoek kennis te nemen teneinde het goede verloop ervan te verifiëren; de in dat artikel bepaalde ambtshalve kennismening is geen verplichting maar een prerogatief waarover de kamer van inbeschuldigingstelling discretionair kan beslissen.

- Art. 136, eerste lid Wetboek van Strafvordering

18 maart 2020

P.19.1215.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.6](#)

AC nr. ...

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Europees aanhoudingsbevel - Uitvoering in België - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 2, § 4, 5° - Gegevens van het Europees aanhoudingsbevel - Tijdstip waarop het misdrijf is gepleegd - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

Artikel 2, §4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat het Europees aanhoudingsbevel melding maakt van het tijdstip van het misdrijf waarvoor het Europees aanhoudingsbevel wordt uitgevaardigd; de gegevens die in het Europees aanhoudingsbevel moeten worden opgenomen zijn niet op straffe van nietigheid voorgeschreven en het volstaat dat het bevel zo is opgesteld dat dit het onderzoeksgerecht in staat stelt te oordelen of de wettelijk bepaalde voorwaarden voor tenuitvoerlegging zijn vervuld (1). (1) Cass. 1 maart 2006, AR P.06.0280.F, AC 2006, nr. 116; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, 2017, 8ste ed., T. II, 1818-1819; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 41-44.

- Art. 2, § 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

24 maart 2020

P.20.0320.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.2N.20](#)

AC nr. ...

- Kamer van inbeschuldigingstelling - Europees aanhoudingsbevel - Uitvoering in België - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 4, 5° - Weigeringsgrond - Fundamentele rechten - Artikel 6 VEU - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

Artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wordt geweigerd ingeval er ernstige redenen bestaan te denken dat de tenuitvoerlegging van het Europees bevel afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten van de betrokken persoon, zoals die worden bevestigd door artikel 6 VEU en het onderzoeksgerecht beoordeelt in feite of er een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten bestaat in de zin van artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel en of de gegevens het vermoeden van eerbiediging van die rechten door de uitvaardigende staat weerleggen; het onderzoeksgerecht beoordeelt onaantastbaar de bewijswaarde van de regelmatig voorgelegde feitelijke gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren en wanneer het van oordeel is dat de persoon wiens overlevering wordt gevraagd, niet aannemelijk maakt dat er een kennelijk gevaar bestaat voor een aantasting van zijn fundamentele rechten, is het niet verplicht de betrokkene te verzoeken om daarover nadere gegevens te verstrekken (1). (1) Cass. 1 maart 2006, AR P.06.0280.F, AC 2006, nr. 116; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, 2017, 8ste ed., T. II, 1806-1810; J. Van Gaever, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 86-104.

- Art. 6 Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

24 maart 2020

P.20.0320.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.2N.20](#)

AC nr. ...

- Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Toezicht op de wettigheid van een maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Bevoegdheid

Krachtens de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet onderzoekt de raadkamer en, in hoger beroep, de kamer van inbeschuldigingstelling of de maatregelen van vrijheidsberoving en tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet en bevelen ze, indien dat niet het geval is, de invrijheidstelling van de vreemdeling jegens wie die maatregelen zijn genomen; die gerechten zijn niet bevoegd om zich enkel uit te spreken over de wettigheid van een maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke een vreemdeling niet meer wordt vastgehouden, wanneer hetzij de vreemdeling wordt vastgehouden ingevolge een nieuwe autonome titel van vrijheidsberoving die losstaat van die waartegen het bij die gerechten aanhangig gemaakte beroep gericht is (1), hetzij de vreemdeling in vrijheid is gesteld (2), gerepatrieerd (3) of overgedragen aan de lidstaat die verantwoordelijk is voor het onderzoek van zijn verzoek om internationale bescherming (4). (1) Zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0229.F, AC 2020, nr. 215; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 312, §§ 4 tot 7; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, § 4, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1282.N, AC 2018, nr. 49. (2) Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 7 december 2016, AR P.16.1183.F, AC 2016, nr. 702. (3) Zie Cass. 28 november 2018, AR P.18.1154.F, AC 2018, nr. 674. (4) Zoals dat hier het geval is (zie de zgn. "Dublin III"-verordening nr. 604-2013 van het Europees Parlement en de Europese Raad van 26 juni 2013).

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

25 maart 2020

P.20.0189.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2](#)

AC nr. ...

- Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansredenen meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

Noch artikel 5.4 EVRM (1) noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces, waaronder het beginsel van de wapengelijkheid, staan eraan in de weg dat de wetgever het passender acht dat, zolang de vreemdeling wordt vastgehouden ingevolge de maatregel van vrijheidsberoving waartegen zijn beroep is gericht, het wettigheidstoezicht op de vasthouding wordt verricht door de raadkamer en door de kamer van inbeschuldigingstelling die spoedig uitspraak moeten doen overeenkomstig, in de regel, de wettelijke bepalingen inzake de voorlopige hechtenis, terwijl, wanneer de vreemdeling in vrijheid is gesteld of niet langer ingevolge die titel wordt vastgehouden, de vaststelling van de mogelijke onwettigheid van de ondergane vasthouding en de vraag betreffende de vergoeding van de door die vasthouding veroorzaakte schade, krachtens artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis, aan de gewone gerechten toebehoren; aangezien de eiser het recht heeft om de aangevoerde onwettigheid te doen vaststellen van zijn vrijheidsberoving, die werd bevolen door de eerder tegen hem uitgevaardigde titel, en de vergoeding te verkrijgen van de door die vasthouding geleden schade, is de beslissing volgens welke het tegen die maatregel voor de onderzoeksgerechten ingestelde beroep geen bestaansreden meer heeft, niet in strijd met de voormelde verdragsbepalingen en het voormelde beginsel (2). (1) Art. 5.4 EVRM bepaalt dat "eenieder wie door arrestatie of detentie zijn vrijheid is ontnomen, het recht heeft voorziening te vragen bij het gerecht opdat deze spoedig beslist over de rechtmatigheid van zijn detentie en zijn invrijheidstelling beveelt, indien de detentie onrechtmatig is"; art. 5.5 EVRM bepaalt dat "eenieder die het slachtoffer is geweest van een arrestatie of een detentie in strijd met de bepalingen van dit artikel, recht heeft op schadeloosstelling". (2) Zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0229.F, AC 2020, nr. 215; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 312, §§ 4 tot 7; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, §4, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1282.N, AC 2018, nr. 49. Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 7 december 2016, AR P.16.1183.F, AC 2016, nr. 702. Zie Cass. 28 november 2018, AR P.18.1154.F, AC 2018, nr. 674. Zoals dat hier het geval is (zie de zgn. "Dublin III"-verordening nr. 604-2013 van het Europees Parlement en de Europese Raad van 26 juni 2013). Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 213; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, §4, met concl. OM op datum in Pas.

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

25 maart 2020

P.20.0189.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2](#)

AC nr. ...

**- Vreemdelingen - Beslissing tot handhaving op grond van artikel 7
Vreemdelingenwet - Beroep - Weigering om aan de verwijdering mee te werken -
Nieuwe vasthoudingsmaatregel op grond van artikel 27, § 3, vreemdelingenwet -
Autonome titel - Cassatieberoep dat geen bestaansreden meer heeft**

De op grond van artikel 27, § 3, Vreemdelingenwet gewezen beslissing tot opsluiting van een vreemdeling tegen wie een verwijderingsmaatregel is genomen en die niet binnen de vastgestelde termijn hieraan gehoor heeft gegeven, verlengt de oorspronkelijke, op grond van artikel 7 Vreemdelingenwet genomen maatregel niet maar maakt een autonome titel van vrijheidsberoving uit die losstaat van de voorgaande beslissing; wanneer de oorspronkelijke maatregel het voorwerp uitmaakt van het beroep waarover de appelrechters uitspraak hebben gedaan, heeft het cassatieberoep tegen hun beslissing bijgevolg geen bestaansreden meer (1). (1) Zie (ook wat betreft § 2 van het arrest), gewezen op dezelfde dag, Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0189.F, AC 2020, nr. 214, met voetnoten. De eiser beroept zich in zijn antwoord op de mondelinge conclusie van het OM dus ten onrechte op het arrest van het EHRM, 18 februari 2020, Makdoudi t. België, nr. 12848/15, dat betrekking heeft op de termijn om uitspraak te doen over de wettigheid van de hechtenistitel van een vreemdeling, wiens beroep nog wel een bestaansreden had.

- Artt. 7 en 27, § 3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

25 maart 2020

P.20.0229.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.3](#)

AC nr. ...

ONDERZOEKSRECHTER

- Onderzoeksverrichtingen - Afluisteren van privé-communicatie - Woning of private plaats - Afzonderlijke beschikkingen - Draagwijdte

Artikel 90ter, § 1, Wetboek van Strafvordering vereist dat de onderzoeksrechter, voor het plaatsen van afluisterapparatuur in een woning of een private plaats, niet enkel een afluistermaatregel beveelt, maar ook een bevel verleent om in die woning of plaats binnen te dringen met het oog op het plaatsen van die apparatuur (1). (1) Cass. 24 september 2014, AR P. 14.0915.F, AC 2014, nr. 551; Cass. 4 december 2012, AR P. 12.1561.N, AC 2012, nr. 663 met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

11 februari 2020

P.19.1028.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.1](#)

AC nr. ...

- Bewoordingen gebruikt in rechtshulpverzoeken - Onpartijdigheid - Vermoeden van onschuld - Wering van de stukken en resultaten - Draagwijdte

De enkele omstandigheid dat een onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken bewoordingen heeft gebruikt waarmee de te onderzoeken feiten reeds als zeker en vaststaand werden voorgesteld en hij zodoende het vermoeden van onschuld van een verdachte heeft miskend, heeft niet steeds tot gevolg dat de vonnisrechter die rechtshulpverzoeken en de eruit verkregen resultaten uit het debat moet weren; bij afwezigheid van een uitdrukkelijke nietigheidssanctie kan de vonnisrechter die gegevens, of een deel ervan, slechts uit het debat weren indien hij vaststelt dat de vermelde gedraging van de onderzoeksrechter op onherstelbare wijze het recht op een eerlijk proces in zijn geheel in het gedrang heeft gebracht hetgeen het geval is wanneer geen eerlijk proces meer mogelijk is gelet op de doorslaggevende impact van die gedraging op de kwaliteit van de bewijsgaring in de loop van het gehele onderzoek, de betrouwbaarheid van de uit de rechtshulpverzoeken verkregen resultaten en de mogelijkheden die de inverdenkinggestelde nog heeft om tegenover een onpartijdige rechter effectieve tegenspraak te voeren tegen de lastens hem ingebrachte betichtingen, met inbegrip van de resultaten van de rechtshulpverzoeken en hierover oordeelt de rechter onaantastbaar en gaat het Hof enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 5 november 2019, AR P.19.0635.N, AC 2019, nr. 567; Cass. 30 oktober 2013, AR P.13.1403.F, AC 2013, nr. 566.

11 februari 2020

P.19.1065.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4](#)

AC nr. ...

OPENBAAR MINISTERIE

**- Openbaar ministerie bij het Hof van Cassatie - Mondelinge conclusie -
Antwoordnoot - Artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte -
Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag - Toelaatbaarheid**

Een door artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde antwoordnoot laat uitsluitend toe te antwoorden op de door het openbaar ministerie genomen conclusie en deze noot mag geen nieuw middel of een toelichting, aanvulling of uitbreiding van een in een regelmatig ingediende memorie aangevoerd middel bevatten; evenmin kan de eiser in een dergelijke noot het Hof verzoeken aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een prejudiciële vraag te stellen indien hij dit had kunnen doen in zijn regelmatig ingediende memorie en anders oordelen zou een omzeiling toelaten van de dwingend opgelegde termijn om een memorie in te dienen (1). (1) Eisers I en III hebben, na het aanhoren van de mondelinge conclusie van het OM, in toepassing van artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek, een antwoordnota neergelegd. In zijn nota vroeg eiser I om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie, maar het Hof oordeelde dat de eiser dit had dienen te doen in het kader van zijn memorie en stelde dus de prejudiciële vraag niet; zie R. DECLERCQ, *Beginselen van Strafrechtspleging*, Kluwer, 6de editie, 2014, p. 1621, nrs. 4134-4135.

28 januari 2020

P.19.0310.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6](#)

AC nr. ...

OPLICHTING

- Constitutieve bestanddelen

Het misdrijf oplichting vereist bij de dader het oogmerk zich bedrieglijk andermans zaak toe te eigenen om erover te beschikken, de aanwending van bedrieglijke middelen hiertoe en de daarop volgende afgifte of levering van de zaak, waardoor het slachtoffer wordt benadeeld en het misdrijf is voltrokken zodra de dader erin is geslaagd de zaak te doen afgeven of leveren (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 496 Strafwetboek

3 maart 2020

P.19.1021.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200303.2N.2](#)

AC nr. ...

- Afgifte van de zaak - Afgifte van geld - Eigendomsoverdracht - Draagwijdte

Oplichting die de afgifte van geld tot voorwerp heeft, vereist geen eigendomsoverdracht van dat geld maar het is wel vereist dat de dader, ongeacht de formele aard van zijn titel, in feite en overeenkomstig zijn bedrieglijk opzet op het moment van de afgifte, de vrije en onbeperkte beschikking over het geld verkrijgt; aldus kan de dader door het aanwenden van listige kunstgrepen het slachtoffer ervan overtuigen geld af te geven in de veronderstelling daarmee enkel het precaire bezit ervan over te dragen met het oog op het uitvoeren van een overeenkomst zoals een lastgeving, terwijl die dader van meet af aan het opzet heeft om zonder beperking over dat geld te beschikken en de omstandigheid dat de dader het geld aanvankelijk gebruikt voor de uitvoering van de overeenkomst of zich niet al dat geld toe-eigent, is niet determinerend aangezien dit het opzet noch de toe-eigening uitsluit (1). (1) Zie concl. OM.

3 maart 2020

P.19.1021.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200303.2N.2](#)

AC nr. ...

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN)

- Ten onrechte geweerde laagste regelmatige inschrijver - Schadevergoeding - Forfaitair karakter

Het forfaitair karakter van de schadevergoeding waarop de ten onrechte geweerde laagste regelmatige inschrijver aanspraak kan maken was bedoeld om lange, dure en ingewikkelde gerechtelijke procedures over de omvang van de schade te vermijden en staat er bijgevolg aan in de weg dat de onterecht geweerde inschrijver op grond van de artikelen 1382 en 1383 oud BW aanspraak kan maken op een hogere vergoeding (1). (1) Zie Cass. 21 januari 2016, AR C.13.0235.N, AC 2016, nr. 44.

- Art. 15 Wet 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten

12 maart 2020

C.19.0144.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200312.1N.3](#)

AC nr. ...

POLITIE

- Vaststelling van gebrek aan loyaliteit van een onderzoeker - Invloed op de mogelijkheid om een eerlijk proces te voeren - Ontvankelijkheid van de vervolging - Voorwaarden

De vaststelling dat een onderzoeker tijdens het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek is tekortgeschoten in zijn plicht om de bewijzen op een eerlijke manier te vergaren, impliceert daarom nog niet dat er geen eerlijk proces meer kan worden gevoerd en dat de vervolging onontvankelijk moet worden verklaard (1); de rechter kan de vervolging pas onontvankelijk verklaren wanneer hij in concreto vaststelt dat die tekortkoming, gelet op de omstandigheden van de procedure die in haar geheel moet worden beoordeeld, tot gevolg heeft dat een eerlijk proces definitief onmogelijk is geworden (2). (1) Niettegenstaande dat het Hof eerder heeft geoordeeld dat « het recht op een eerlijke behandeling van de zaak de eerbiediging inhoudt van het loyaliteitsbeginsel door de politiediensten » (Cass. 5 november 2014, AR P.14.1170.F, AC 2014, nr. 668). (2) Zie Parl. St. Kamer 53 0041/2 en 53 0041/3, p. 10; Cass. 12 juni 2019, AR P.18.1001.F, AC 2019, nr. 363 (miskenning van het recht op het voorafgaand overleg en de bijstand van een advocaat, en miskenning van het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht); Cass. 15 mei 2019, AR P.19.0169.F, AC 2019, nr. 289 (geen verhoor van de inverdenkinggestelde tijdens het voorbereidend onderzoek); Cass. 22 mei 2018, AR P.17.0994.N, AC 2018, nr. 318 (heimelijke geluidsopname van huiselijke gesprekken); Cass. 18 januari 2017, AR P.16.0626.F, AC 2017, nr. 39, met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas. en noot M.N.B. (miskenning van het recht op het voorafgaand overleg en de bijstand van een advocaat); Cass. 6 september 2016, AR P.15.1105.N, AC 2016, nr. 459 (niet-naleving van een niet op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde, namelijk de wettelijk bepaalde wachttijd bij het

25 maart 2020

P.19.1306.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2F.1](#)

AC nr. ...

- Politieambtenaar - Wettelijke opdracht - Vaststellingen en analyses in het kader van een onderzoek - Verschillen t.a.v. de deskundige - Gelaatsvergelijking

De politieambtenaar die, in die hoedanigheid, in het kader van een onderzoek vaststellingen doet en analyses verricht, is geen gerechtsdeskundige, ook al is voor de uitvoering van die taken een zekere technische of wetenschappelijke kennis vereist; anders dan de gerechtsdeskundige verstrekt die ambtenaar geen advies aan de rechter, maar is hij krachtens artikel 8 Wetboek van Strafvordering belast met het opsporen van de misdrijven en het verzamelen van de bewijzen ervan; met toepassing van de artikelen 28ter, § 3, en 56, § 2, Wetboek van Strafvordering, en de artikelen 8/2 en 8/6 Wet Politieambt ontvangt hij en voert hij de vorderingen uit die de procureur des Konings of de onderzoeksrechter hem opdragen; het proces-verbaal waarin een politieman zijn vaststellingen en analyses optekent met betrekking tot de vergelijking van de foto van het gelaat van een bekende persoon met die van een persoon wiens identiteit wordt opgespoord, is geen deskundigenverslag (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2006, AR P.05.1583.F, AC 2006, nr. 95 (begrip gerechtsdeskundige, wat de onderzoeker die een verhoor afneemt met de polygraaf, niet is).

- Artt. 8/2 en 8/6 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

- Artt. 8, 28ter, § 3, en 56, § 2 Wetboek van Strafvordering

PREJUDICIEEL GESCHIL

- Strafzaken - Europese Unie - Hof van Justitie - Hof van Cassatie - Mondelinge conclusie van het openbaar ministerie - Antwoordnoot - Artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag - Toelaatbaarheid

Een door artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde antwoordnoot laat uitsluitend toe te antwoorden op de door het openbaar ministerie genomen conclusie en deze noot mag geen nieuw middel of een toelichting, aanvulling of uitbreiding van een in een regelmatig ingediende memorie aangevoerd middel bevatten; evenmin kan de eiser in een dergelijke noot het Hof verzoeken aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een prejudiciële vraag te stellen indien hij dit had kunnen doen in zijn regelmatig ingediende memorie en anders oordelen zou een omzeiling toelaten van de dwingend opgelegde termijn om een memorie in te dienen (1). (1) Eisers I en III hebben, na het aanhoren van de mondelinge conclusie van het OM, in toepassing van artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek, een antwoordnota neergelegd. In zijn nota vroeg eiser I om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie, maar het Hof oordeelde dat de eiser dit had dienen te doen in het kader van zijn memorie en stelde dus de prejudiciële vraag niet; zie R. DECLERCQ, *Beginselen van Strafrechtspleging*, Kluwer, 6de editie, 2014, p. 1621, nrs. 4134-4135.

28 januari 2020

P.19.0310.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6](#)

AC nr. ...

RECHT VAN VERDEDIGING

STRAFZAKEN

Strafzaken - Strafvordering - Verjaring - Stuiting van de verjaring - Daden van onderzoek - Begrip - Werking van de stuitingsgrond - Draagwijdte

Daden van onderzoek zijn alle daden die door een bevoegd persoon worden gesteld en die ertoe strekken bewijzen te verzamelen of het dossier in staat van wijzen te brengen; een beslissing die uitspraak doet over een verzoek tot opheffing van een onderzoekshandeling met betrekking tot een goed, ongeacht door wie dat verzoek is ingediend, is een proceshandeling die verbonden is met het in staat stellen van de zaak vermits die beslissing een beoordeling in inhoudt van de noodzaak tot het handhaven van die onderzoekshandeling ten aanzien van dat goed met het oog op de waarheidsvinding of een mogelijke verbeurdverklaring door het vonnisgerecht, hetgeen verder reikt dan enkel het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces van een in verdenkinggestelde, zodatt een dergelijke beslissing de verjaring van de strafvordering tegenover alle betrokken in verdenkinggestelden stuit (1). (1) Cass. 24 juni 2015, AR P. 15.0284.F, AC 2015, nr. 435; Cass. 22 april 2008, AR P. 07.1866.N, AC 2004, nr. 241; F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch Strafprocesrecht, die Keure, 2017, 2de editie, 51-52; J. MEESE, De verjaring van de strafvordering uitgeklaard, Intersentia, 2017, 45-54.

11 februari 2020

P.19.1065.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Aanvulling van de kwalificatie vermeld in het aanhoudingsbevel - Mogelijkheid tot tegenspraak

De kamer van inbeschuldigingstelling kan in elk stadium van de rechtspleging, de kwalificatie wijzigen van de feiten vermeld in het bevel tot aanhouding als zij deze kwalificatie niet passend acht, na de partijen de gelegenheid te hebben geboden hun standpunt daarover toe te lichten.

- Artt. 23, 3°, en 30, § 3, laatste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

18 februari 2020

P.20.0180.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.18](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor - Verhoor over de verweten feiten - Substantiële vormvereiste - Inverdenkingstelling tijdens het verhoor - Wijziging van de kwalificatie in het bevel tot aanhouding

Het verhoor van de verdachte, dat vóór het verlenen van het bevel tot aanhouding plaatsvindt, vormt een substantiële vormvereiste die verband houdt met de eerbiediging van het recht van verdediging en het recht op de persoonlijke vrijheid, dat de verdachte de garantie biedt dat hij de onderzoeksrechter zijn opmerkingen kan voorleggen met betrekking tot de hem verweten feiten en zijn persoonlijke toestand (1); hieruit volgt dat de onderzoeksrechter het recht van verdediging miskent wanneer hij, zonder bijkomend onderzoek, aan de feiten waarvoor hij ingevolge de telastlegging het bevel tot aanhouding verleent, een andere kwalificatie geeft dan die welke hij aan de feiten heeft gegeven waarvoor hij de aangehouden persoon in verdenking heeft gesteld. (1) M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 8ste uitg., 2017, p. 988.

- Art. 61bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

4 maart 2020

P.20.0225.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200304.2F.8](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Bewering volgens welke er een conclusie werd neergelegd per fax - Conclusie die de rechter niet regelmatig ter kennis is gebracht - Verplichting van de rechter

Geen enkele bepaling en geen enkel algemeen rechtsbeginsel verplichten de rechter om partijen te waarschuwen dat de conclusie die zij beweren te hebben verstuurd, volgens een niet bij wet bepaalde wijze, hem niet of wellicht niet regelmatig ter kennis is gebracht.

11 maart 2020

P.20.0237.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.10](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Bewering volgens welke er een conclusie werd neergelegd per fax - Invloed op de verplichting van de rechters om hierop te antwoorden

Wanneer de eiser voor de kamer van inbeschuldigingstelling heeft aangevoerd dat hij een conclusie per fax heeft verstuurd en uit het arrest blijkt dat de eiser en zijn raadsman op de rechtszitting van het hof van beroep aanwezig waren en dat zij werden gehoord, maar niet dat er daadwerkelijk een conclusie aan de appelrechters ter kennis zou zijn gebracht, kan hen niet worden verweten dat zij die conclusie niet hebben beantwoord (1). (1) Hoewel het Hof geen acht slaat op een memorie die hem per fax wordt overgelegd, ook al werd het vervolgens door een advocaat op de rechtszitting ondertekend (Cass. 25 september 2013, AR P.13.1528.F, AC 2013, nr. 479, met concl. van advocaat-generaal LOOP op datum in Pas.; contra (impliciete oplossing) Cass. 24 juli 2019, AR P.19.0743.N, arrest niet gepubliceerd), oordeelt het dat de conclusie, met toepassing van artikel 747, §2, zesde lid, Gerechtelijk Wetboek, per fax ter griffie mag worden neergelegd binnen de vastgestelde conclusietermijn (Cass. 12 februari 2016, AR C.15.0301.F, AC 2016, nr. 102, met concl. van eerste advocaat-generaal HENKES op datum in Pas.).

11 maart 2020

P.20.0237.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.10](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Stuk neergelegd na het sluiten van het debat - Niet-inaanmerkingneming - Impliciete beslissing

De beslissing van de rechter om geen rekening te houden met een stuk dat na het sluiten van het debat werd neergelegd, kan een impliciete beslissing zijn (1). (1) Zie Cass. 24 mei 2017, AR P.17.0271.F, AC 2017, nr. 349; Cass. 6 oktober 2010, AR P.10.1112.F, arrest niet gepubliceerd.

11 maart 2020

P.19.1183.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.2](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Motivering van de vonnissen en arresten - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert - Tegenspraak - Gegevens van algemene bekendheid - Coronavirusepidemie - Draagwijdte

Het bestaan van de coronavirusepidemie, de maatregelen die de overheden in Italië en in België op dat vlak nemen en de impact daarvan op de samenleving, zijn gegevens van algemene bekendheid en deze worden geacht tot het debat te behoren zodat de rechter die bij zijn beoordeling mag betrekken zonder de partijen de gelegenheid te moeten geven daarover verweer te voeren (1). (1) Cass. 13 september 2016, AR P.16.0396.N, AC 2016, nr. 484, NC 2018 (4), 384 en noot A.WINANTS, "De strijd tegen het terrorisme en de eerbiediging van de algemene rechtsbeginselen".

24 maart 2020

P.20.0320.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.2N.20](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Vernietiging - Rechtspleging - Tegensprekelijk karakter - Cassatieberoep - Rechtsdagbericht - Onjuist adres - Verschrijving die de eiser niet kan worden aangerekend - Bij verstek gewezen arrest van verwerping - Intrekking op vordering van de procureur-generaal - Nieuwe beschikkingen

Wanneer als gevolg van een verschrijving van de griffie het rechtsdagbericht van de zaak aan de advocaat van de eiser werd gestuurd op een onjuist adres en die raadsman hierdoor het in artikel 1107 Gerechtelijk Wetboek vastgelegde recht werd ontzegd om op die rechtszitting te verschijnen, aldaar de mondelinge conclusie van het openbaar ministerie te horen en, in voorkomend geval, het Hof te vragen een termijn vast te stellen om een antwoordnota neer te leggen, moet het tegensprekelijk karakter van de rechtspleging worden hersteld dat door de gelaakte verschrijving is teloorgegaan en moet derhalve het arrest worden ingetrokken dat het cassatieberoep heeft verworpen (1). (1) Het Hof heeft niet alleen arresten ingetrokken omdat ze enkel berustten op een verschrijving die de eiser niet kon worden aangerekend en waartegen hij zich niet heeft kunnen verdedigen (zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 1225), maar ook en met name wanneer het arrest van verwerping werd uitgesproken op een eerdere datum dan die welke per vergissing aan de eiser werd medegedeeld, zodat hij ervan kon uitgaan dat de termijn van het oude artikel 420bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering nog niet was verstreken (Cass. 19 juni 1972, AC 1972, p. 982 ; Cass. 29 september 1992, AR 7060, AC 1991-92, nr. 636, aangehaald door R. DECLERCQ, o.c., nr. 1223. noot 4796); zie concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH vóór Cass. 21 september 2016, AR P.16.0925.F, Pas. 2016, nr. 515. Het verstekarrest van 15 januari 2020 lijkt tevens vatbaar voor verzet. Weliswaar "doet het Hof naar luid van de artikelen 1108 en 1113 Gerechtelijk Wetboek recht, ongeacht of de advocaten en de partijen tegenwoordig zijn of niet en worden alle arresten geacht op tegenspraak te zijn geweest. Artikel 1106, tweede lid, van hetzelfde wetboek bepaalt [evenwel] dat de griffier een rechtsdagbericht van de zaak verstuurt ten minste vijftien dagen vóór de zitting. Het verzuim van dat vormvereiste ontnemt het arrest het tegensprekelijk karakter dat het geacht werd te bezitten." (Cass. 23 februari 2011, AR P.11.0297.F, AC 2011, nr. 163). Bovendien heeft het Hof heeft met name het verzet ontvankelijk verklaard, « formée contre un arrêt rendu à la suite d'une procédure pour laquelle les formalités prévues par l'ancien article 420ter du Code d'instruction criminelle n'avaient pas été observées, c'est-à-dire que la fixation n'a pas été portée, au moins 15 jours avant le jour de l'audience, au tableau des causes pendantes devant la Cour, affiché au greffe et dans la salle des audiences et contenant le nom des parties, des avocats et du magistrat du ministère public chargé de donner ses conclusions » (R. DECLERCQ, o.c., nr. 1221, en de verwijzingen in de noot 4766).(M.N.B.)

- Artt. 1106, 1107 en 1113 Gerechtelijk Wetboek

RECHTEN VAN DE MENS

VERDRAG RECHTEN VAN DE MENS

Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Voorlopige hechtenis - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Geen middel dat aanvoert dat de handhaving van de opsluitingsmaatregel in strijd zou zijn met de door het EVRM gewaarborgde grondrechten van de gedetineerde - Verplichting van de rechter

Wanneer voor de rechter die kennisneemt van een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling, niet wordt aangevoerd dat de handhaving van de opsluitingsmaatregel in strijd zou zijn met de grondrechten van de gedetineerde, zoals gewaarborgd door het EVRM, verplichten noch artikel 3 EVRM, noch artikel 27, § 3, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet de rechter om ambtshalve inlichtingen in te winnen over de sanitaire omstandigheden waarin de fysieke en morele integriteit van de gedetineerde kan worden gewaarborgd, zodat hem een betere, uitzonderlijke en onmiddellijke bescherming kan worden geboden.

- Art. 27, § 3, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

15 april 2020

P.20.0389.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200415.2F.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Redelijke termijn - Invrijheidstelling - Borgsom - Draagwijdte

Artikel 5.3 EVRM waarborgt het recht van de van zijn vrijheid beroofde beklaagde om binnen een redelijke termijn te worden berecht of hangende het proces in vrijheid te worden gesteld en het bepaalt dat de invrijheidstelling afhankelijk kan worden gesteld van een waarborg voor de verschijning van de betrokkene op de rechtszitting; daaruit volgt evenwel geen absoluut recht op invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom en het staat aan de rechter te oordelen of de doelstellingen van de voorlopige hechtenis zo kunnen worden bereikt (1). (1) Cass. 7 mei 2003, AR P.03.0620.F, AC 2003,, nr. 280.

11 februari 2020

P.20.0126.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.13](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Onaantastbare beoordeling in feite - Toetsing door het Hof

Het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis, oordeelt onaantastbaar in feite of de redelijke termijn al dan niet is overschreden; het Hof gaat na of dat gerecht uit de feiten die het vaststelt geen gevolgtrekkingen heeft gemaakt die daarmee geen verband houden of die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 5 november 2013, AR P.13.1701.N, AC 2013, nr. 582.

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 maart 2020

P.20.0262.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.15](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Beoordeling - Ingeplande maar niet-uitgevoerde onderzoeksoopdracht - Invloed

Geen enkele wettelijke bepaling verbiedt het onderzoeksgerecht dat op de voorlopige hechtenis toezicht moet houden en dat vaststelt dat een ingeplande onderzoeksoopdracht niet kon worden uitgevoerd, te oordelen dat de duur van de hechtenis niet onredelijk is, aangezien niets erop wijst dat die opdracht niet binnen afzienbare tijd zal kunnen worden uitgevoerd.

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 maart 2020

P.20.0262.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.15](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Beoordeling - In aanmerking te nemen tijdvakken

De beoordeling van de duur van de voorlopige hechtenis is niet beperkt tot de tijdvakken waarin het onderzoek minder vooruitgang heeft geboekt of tot de onderzoeksdaden die niet zijn verricht; de rechter die belast is met het toezicht op de voorlopige hechtenis, mag niet enkel de feitelijke omstandigheden van de zaak en de omstandigheden eigen aan de persoonlijkheid van de inverdenkinggestelde in aanmerking nemen, maar moet ook rekening houden met de rechtspleging in haar geheel, vanaf de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding tot het ogenblik waarop hij nagaat of de hechtenis verenigbaar is met artikel 5.3 EVRM (1). (1) Cass. 14 december 2011, AR P.11.2021.F, AC 2011, nr. 686.

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 maart 2020

P.20.0262.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.15](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Toezicht - Onderzoeksgerechten - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansreden meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

Noch artikel 5.4 EVRM (1) noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces, waaronder het beginsel van de wapengelijkheid, staan eraan in de weg dat de wetgever het passender acht dat, zolang de vreemdeling wordt vastgehouden ingevolge de maatregel van vrijheidsberoving waartegen zijn beroep is gericht, het wettigheidstoezicht op de vasthouding wordt verricht door de raadkamer en door de kamer van inbeschuldigingstelling die spoedig uitspraak moeten doen overeenkomstig, in de regel, de wettelijke bepalingen inzake de voorlopige hechtenis, terwijl, wanneer de vreemdeling in vrijheid is gesteld of niet langer ingevolge die titel wordt vastgehouden, de vaststelling van de mogelijke onwettigheid van de ondergane vasthouding en de vraag betreffende de vergoeding van de door die vasthouding veroorzaakte schade, krachtens artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis, aan de gewone gerechten toebehoren; aangezien de eiser het recht heeft om de aangevoerde onwettigheid te doen vaststellen van zijn vrijheidsberoving, die werd bevolen door de eerder tegen hem uitgevaardigde titel, en de vergoeding te verkrijgen van de door die vasthouding geleden schade, is de beslissing volgens welke het tegen die maatregel voor de onderzoeksgerechten ingestelde beroep geen bestaansreden meer heeft, niet in strijd met de voormelde verdragsbepalingen en het voormelde beginsel (2). (1) Art. 5.4 EVRM bepaalt dat "eenieder wie door arrestatie of detentie zijn vrijheid is ontnomen, het recht heeft voorziening te vragen bij het gerecht opdat deze spoedig beslist over de rechtmatigheid van zijn detentie en zijn invrijheidstelling beveelt, indien de detentie onrechtmatig is"; art. 5.5 EVRM bepaalt dat "eenieder die het slachtoffer is geweest van een arrestatie of een detentie in strijd met de bepalingen van dit artikel, recht heeft op schadeloosstelling". (2) Zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0229.F, AC 2020, nr. 215; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 312, §§ 4 tot 7; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, §4, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1282.N, AC 2018, nr. 49. Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 7 december 2016, AR P.16.1183.F, AC 2016, nr. 702. Zie Cass. 28 november 2018, AR P.18.1154.F, AC 2018, nr. 674. Zoals dat hier het geval is (zie de zgn. "Dublin III"-verordening nr. 604-2013 van het Europees Parlement en de Europese Raad van 26 juni 2013). Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 213; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, §4, met concl. OM op datum in Pas.

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

25 maart 2020

P.20.0189.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Voorwaarden strijdig met artikel 5 EVRM - Schadeloosstelling - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Toepassingsgebied

Op grond van artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis kan de vreemdeling jegens wie een maatregel van vrijheidsberoving werd genomen in omstandigheden die strijdig zijn met de bepalingen van artikel 5 EVRM, de onwettigheid van zijn vasthouding doen vaststellen en de vergoeding verkrijgen van alle schade die hij heeft geleden, met inbegrip van de morele schade; het in die bepaling vermelde begrip "vrijheidsberoving" dekt immers niet enkel elke maatregel van voorlopige hechtenis die genomen wordt jegens een persoon die ervan verdacht wordt een misdaad of een wanbedrijf te hebben gepleegd, maar ook alle andere vormen van gerechtelijke of administratieve opsluiting, waaronder met name de maatregelen van vasthouding die genomen worden krachtens de toepasselijke bepalingen van de Vreemdelingenwet; in dat opzicht vereist artikel 27 niet dat, om de rechtsvordering tot vergoeding te kunnen instellen, de onwettigheid van de vasthouding moet zijn vastgesteld in een eerdere rechterlijke beslissing (1). (1) Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 312; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, § 4, met concl. OM op datum in Pas.

- Art. 27 Wet 13 maart 1973
- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

25 maart 2020

P.20.0189.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.5 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Toezicht - Onderzoeksgerechten - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansredenen meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

Noch artikel 5.4 EVRM (1) noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces, waaronder het beginsel van de wapengelijkheid, staan eraan in de weg dat de wetgever het passender acht dat, zolang de vreemdeling wordt vastgehouden ingevolge de maatregel van vrijheidsberoving waartegen zijn beroep is gericht, het wettigheidstoezicht op de vasthouding wordt verricht door de raadkamer en door de kamer van inbeschuldigingstelling die spoedig uitspraak moeten doen overeenkomstig, in de regel, de wettelijke bepalingen inzake de voorlopige hechtenis, terwijl, wanneer de vreemdeling in vrijheid is gesteld of niet langer ingevolge die titel wordt vastgehouden, de vaststelling van de mogelijke onwettigheid van de ondergane vasthouding en de vraag betreffende de vergoeding van de door die vasthouding veroorzaakte schade, krachtens artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis, aan de gewone gerechten toebehoren; aangezien de eiser het recht heeft om de aangevoerde onwettigheid te doen vaststellen van zijn vrijheidsberoving, die werd bevolen door de eerder tegen hem uitgevaardigde titel, en de vergoeding te verkrijgen van de door die vasthouding geleden schade, is de beslissing volgens welke het tegen die maatregel voor de onderzoeksgerechten ingestelde beroep geen bestaansreden meer heeft, niet in strijd met de voormelde verdragsbepalingen en het voormelde beginsel (2). (1) Art. 5.4 EVRM bepaalt dat "eenieder wie door arrestatie of detentie zijn vrijheid is ontnomen, het recht heeft voorziening te vragen bij het gerecht opdat deze spoedig beslist over de rechtmatigheid van zijn detentie en zijn invrijheidstelling beveelt, indien de detentie onrechtmatig is"; art. 5.5 EVRM bepaalt dat "eenieder die het slachtoffer is geweest van een arrestatie of een detentie in strijd met de bepalingen van dit artikel, recht heeft op schadeloosstelling". (2) Zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0229.F, AC 2020, nr. 215; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 312, §§ 4 tot 7; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, §4, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1282.N, AC 2018, nr. 49. Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 7 december 2016, AR P.16.1183.F, AC 2016, nr. 702. Zie Cass. 28 november 2018, AR P.18.1154.F, AC 2018, nr. 674. Zoals dat hier het geval is (zie de zgn. "Dublin III"-verordening nr. 604-2013 van het Europees Parlement en de Europese Raad van 26 juni 2013). Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 213; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, §4, met concl. OM op datum in Pas.

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

25 maart 2020

P.20.0189.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.5 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Voorwaarden strijdig met artikel 5 EVRM - Schadeloosstelling - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Toepassingsgebied

Op grond van artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis kan de vreemdeling jegens wie een maatregel van vrijheidsberoving werd genomen in omstandigheden die strijdig zijn met de bepalingen van artikel 5 EVRM, de onwettigheid van zijn vasthouding doen vaststellen en de vergoeding verkrijgen van alle schade die hij heeft geleden, met inbegrip van de morele schade; het in die bepaling vermelde begrip "vrijheidsberoving" dekt immers niet enkel elke maatregel van voorlopige hechtenis die genomen wordt jegens een persoon die ervan verdacht wordt een misdaad of een wanbedrijf te hebben gepleegd, maar ook alle andere vormen van gerechtelijke of administratieve opsluiting, waaronder met name de maatregelen van vasthouding die genomen worden krachtens de toepasselijke bepalingen van de Vreemdelingenwet; in dat opzicht vereist artikel 27 niet dat, om de rechtsvordering tot vergoeding te kunnen instellen, de onwettigheid van de vasthouding moet zijn vastgesteld in een eerdere rechterlijke beslissing (1). (1) Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 312; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, § 4, met concl. OM op datum in Pas.

- Art. 27 Wet 13 maart 1973
- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

25 maart 2020

P.20.0189.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.5 - Vreemdeling - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

De beslissingen van de onderzoeksgerechten die op grond van de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet uitspraak doen, zijn niet bindend voor de rechter die kennisneemt van een beroep gegrond op artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis; aangezien de vreemdeling het recht heeft de aangevoerde onwettigheid te doen vaststellen van zijn vrijheidsberoving, welke gegrond is op de eerder jegens hem uitgevaardigde titel, en het herstel te verkrijgen van de schade die hij door die vasthouding heeft geleden, is de beslissing die vaststelt dat het beroep dat tegen die maatregel werd ingesteld voor de onderzoeksgerechten geen bestaansreden meer heeft, niet in strijd met de artikelen 5 en 13 EVRM of met het recht op een eerlijk proces en het beginsel van de wapengelijkheid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 226; zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0189.F, AC 2020, nr. 214.

- Art. 27 Wet 13 maart 1973
- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

1 april 2020

P.20.0267.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.3](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verjaring - Strafzaken - Strafvordering - Stuiting van de verjaring - Daden van onderzoek - Begrip - Werking van de stuitingsgrond - Draagwijdte

Daden van onderzoek zijn alle daden die door een bevoegd persoon worden gesteld en die ertoe strekken bewijzen te verzamelen of het dossier in staat van wijzen te brengen; een beslissing die uitspraak doet over een verzoek tot opheffing van een onderzoekshandeling met betrekking tot een goed, ongeacht door wie dat verzoek is ingediend, is een proceshandeling die verbonden is met het in staat stellen van de zaak vermits die beslissing een beoordeling in inhoudt van de noodzaak tot het handhaven van die onderzoekshandeling ten aanzien van dat goed met het oog op de waarheidsvinding of een mogelijke verbeurdverklaring door het vonnisgerecht, hetgeen verder reikt dan enkel het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces van een in verdenkinggestelde, zodatt een dergelijke beslissing de verjaring van de strafvordering tegenover alle betrokken in verdenkinggestelden stuit (1). (1) Cass. 24 juni 2015, AR P. 15.0284.F, AC 2015, nr. 435; Cass. 22 april 2008, AR P. 07.1866.N, AC 2004, nr. 241; F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch Strafprocesrecht, die Keure, 2017, 2de editie, 51-52; J. MEESE, De verjaring van de strafvordering uitgeklaard, Intersentia, 2017, 45-54.

11 februari 2020

P.19.1065.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Onpartijdigheid van de rechter - Onderzoeksrechter - Bewoordingen gebruikt door de onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken - Wering van de stukken en resultaten - Draagwijdte

De enkele omstandigheid dat een onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken bewoordingen heeft gebruikt waarmee de te onderzoeken feiten reeds als zeker en vaststaand werden voorgesteld en hij zodoende het vermoeden van onschuld van een verdachte heeft miskend, heeft niet steeds tot gevolg dat de vonnisrechter die rechtshulpverzoeken en de eruit verkregen resultaten uit het debat moet weren; bij afwezigheid van een uitdrukkelijke nietigheidssanctie kan de vonnisrechter die gegevens, of een deel ervan, slechts uit het debat weren indien hij vaststelt dat de vermelde gedraging van de onderzoeksrechter op onherstelbare wijze het recht op een eerlijk proces in zijn geheel in het gedrang heeft gebracht hetgeen het geval is wanneer geen eerlijk proces meer mogelijk is gelet op de doorslaggevende impact van die gedraging op de kwaliteit van de bewijsgeving in de loop van het gehele onderzoek, de betrouwbaarheid van de uit de rechtshulpverzoeken verkregen resultaten en de mogelijkheden die de in verdenkinggestelde nog heeft om tegenover een onpartijdige rechter effectieve tegenspraak te voeren tegen de lastens hem ingebrachte betichtingen, met inbegrip van de resultaten van de rechtshulpverzoeken en hierover oordeelt de rechter onaantastbaar en gaat het Hof enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 5 november 2019, AR P.19.0635.N, AC 2019, nr. 567; Cass. 30 oktober 2013, AR P.13.1403.F, AC 2013, nr. 566.

11 februari 2020

P.19.1065.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Toezicht - Onderzoeksgerechten - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame

Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansreden meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

Noch artikel 5.4 EVRM (1) noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces, waaronder het beginsel van de wapengelijkheid, staan eraan in de weg dat de wetgever het passender acht dat, zolang de vreemdeling wordt vastgehouden ingevolge de maatregel van vrijheidsberoving waartegen zijn beroep is gericht, het wettigheidstoezicht op de vasthouding wordt verricht door de raadkamer en door de kamer van inbeschuldigingstelling die spoedig uitspraak moeten doen overeenkomstig, in de regel, de wettelijke bepalingen inzake de voorlopige hechtenis, terwijl, wanneer de vreemdeling in vrijheid is gesteld of niet langer ingevolge die titel wordt vastgehouden, de vaststelling van de mogelijke onwettigheid van de ondergane vasthouding en de vraag betreffende de vergoeding van de door die vasthouding veroorzaakte schade, krachtens artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis, aan de gewone gerechten toebehoren; aangezien de eiser het recht heeft om de aangevoerde onwettigheid te doen vaststellen van zijn vrijheidsberoving, die werd bevolen door de eerder tegen hem uitgevaardigde titel, en de vergoeding te verkrijgen van de door die vasthouding geleden schade, is de beslissing volgens welke het tegen die maatregel voor de onderzoeksgerechten ingestelde beroep geen bestaansreden meer heeft, niet in strijd met de voormelde verdragsbepalingen en het voormelde beginsel (2). (1) Art. 5.4 EVRM bepaalt dat "eenieder wie door arrestatie of detentie zijn vrijheid is ontnomen, het recht heeft voorziening te vragen bij het gerecht opdat deze spoedig beslist over de rechtmatigheid van zijn detentie en zijn invrijheidstelling beveelt, indien de detentie onrechtmatig is"; art. 5.5 EVRM bepaalt dat "eenieder die het slachtoffer is geweest van een arrestatie of een detentie in strijd met de bepalingen van dit artikel, recht heeft op schadeloosstelling". (2) Zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0229.F, AC 2020, nr. 215; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 312, §§ 4 tot 7; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, §4, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1282.N, AC 2018, nr. 49. Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 7 december 2016, AR P.16.1183.F, AC 2016, nr. 702. Zie Cass. 28 november 2018, AR P.18.1154.F, AC 2018, nr. 674. Zoals dat hier het geval is (zie de zgn. "Dublin III"-verordening nr. 604-2013 van het Europees Parlement en de Europese Raad van 26 juni 2013). Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 213; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, §4, met concl. OM op datum in Pas.

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

25 maart 2020

P.20.0189.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vreemdeling - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

De beslissing van de rechter om geen rekening te houden met een stuk dat na het sluiten van het debat werd neergelegd, kan een impliciete beslissing zijn (1). (1) Zie Cass. 24 mei 2017, AR P.17.0271.F, AC 2017, nr. 349; Cass. 6 oktober 2010, AR P.10.1112.F, arrest niet gepubliceerd.

- Art. 27 Wet 13 maart 1973
- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

1 april 2020

P.20.0267.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.3](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Recht op een eerlijk proces - Vermoeden van onschuld - Onderzoeksrechter - Bewoordingen gebruikt door de onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken - Wering van de stukken en resultaten - Draagwijdte

De enkele omstandigheid dat een onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken bewoordingen heeft gebruikt waarmee de te onderzoeken feiten reeds als zeker en vaststaand werden voorgesteld en hij zodoende het vermoeden van onschuld van een verdachte heeft miskend, heeft niet steeds tot gevolg dat de vonnisrechter die rechtshulpverzoeken en de eruit verkregen resultaten uit het debat moet weren; bij afwezigheid van een uitdrukkelijke nietigheidssanctie kan de vonnisrechter die gegevens, of een deel ervan, slechts uit het debat weren indien hij vaststelt dat de vermelde gedraging van de onderzoeksrechter op onherstelbare wijze het recht op een eerlijk proces in zijn geheel in het gedrang heeft gebracht hetgeen het geval is wanneer geen eerlijk proces meer mogelijk is gelet op de doorslaggevende impact van die gedraging op de kwaliteit van de bewijsgeving in de loop van het gehele onderzoek, de betrouwbaarheid van de uit de rechtshulpverzoeken verkregen resultaten en de mogelijkheden die de inverdenkinggestelde nog heeft om tegenover een onpartijdige rechter effectieve tegenspraak te voeren tegen de lastens hem ingebrachte betichtingen, met inbegrip van de resultaten van de rechtshulpverzoeken en hierover oordeelt de rechter onaantastbaar en gaat het Hof enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 5 november 2019, AR P.19.0635.N, AC 2019, nr. 567; Cass. 30 oktober 2013, AR P.13.1403.F, AC 2013, nr. 566.

11 februari 2020

P.19.1065.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Bewijs - Strafzaken - Algemeen - Motiveringsplicht - Recht op een eerlijk proces - Recht op tegenspraak - Vermoeden van onschuld

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in strafzaken onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren; hij mag hierbij rekening houden met alle vermoedens van feitelijke aard, die hem de innerlijke overtuiging van de schuld van de beklaagde geven; wanneer de rechter op die grond oordeelt dat de feiten van een telastlegging bewezen zijn, miskent hij het vermoeden van onschuld niet.

- Artt. 154, 189 en 211 Wetboek van Strafvordering

- Art. 14.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

17 maart 2020

P.19.1253.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.3](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Vreemdeling - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

De beslissingen van de onderzoeksgerechten die op grond van de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet uitspraak doen, zijn niet bindend voor de rechter die kennisneemt van een beroep gegrond op artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis; aangezien de vreemdeling het recht heeft de aangevoerde onwettigheid te doen vaststellen van zijn vrijheidsberoving, welke gegrond is op de eerder jegens hem uitgevaardigde titel, en het herstel te verkrijgen van de schade die hij door die vasthouding heeft geleden, is de beslissing die vaststelt dat het beroep dat tegen die maatregel werd ingesteld voor de onderzoeksgerechten geen bestaansreden meer heeft, niet in strijd met de artikelen 5 en 13 EVRM of met het recht op een eerlijk proces en het beginsel van de wapengelijkheid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 226; zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0189.F, AC 2020, nr. 214.

- Art. 27 Wet 13 maart 1973
- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

1 april 2020

P.20.0267.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.3](#)

AC nr. ...

RECHTERLIJK GEWIJSDE

KRACHT VAN GEWIJSDE

Kracht van gewijsde - Burgerlijke zaken - Vonnis van faillietverklaring jegens de gefailleerde bij verstek gewezen - Geen verzet

Een beslissing gaat niet in kracht van gewijsde zolang ze voor verzet of hoger beroep vatbaar is.

- Art. 28 Gerechtelijk Wetboek

10 april 2020

C.19.0300.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200410.1F.2](#)

AC nr. ...

Kracht van gewijsde - Handelszaken - Vonnis van faillietverklaring jegens de gefailleerde bij verstek gewezen - Geen verzet

Een beslissing gaat niet in kracht van gewijsde zolang ze voor verzet of hoger beroep vatbaar is.

- Art. 28 Gerechtelijk Wetboek

10 april 2020

C.19.0300.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200410.1F.2](#)

AC nr. ...

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE)

- *Rechtsmisbruik*

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon; dit is onder meer het geval wanneer de veroorzaakte schade buiten verhouding staat tot het voordeel dat de houder van dat recht nastreeft of heeft verkregen; bij de beoordeling van de belangen die in het geding zijn, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak en met name ook met de houding van degene die andermans recht heeft aangetast (1). (1) Cass. 3 februari 2017, AR C.16.0055.N, AC 2017, nr. 82; Cass. 9 maart 2009, AR C.08.0331.F, AC 2009, nr. 182.

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

27 januari 2020

C.19.0020.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200127.3N.6](#)

AC nr. ...

- *Rechtsmisbruik - Belangen in het geding - Beoordeling - Feitenrechter*

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon; dit is onder meer het geval wanneer de veroorzaakte schade buiten verhouding staat tot het voordeel dat de houder van dat recht nastreeft of heeft verkregen; bij de beoordeling van de belangen die in het geding zijn, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak en met name ook met de houding van degene die andermans recht heeft aangetast (1). (1) Cass. 3 februari 2017, AR C.16.0055.N, AC 2017, nr. 82; Cass. 9 maart 2009, AR C.08.0331.F, AC 2009, nr. 182.

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

27 januari 2020

C.19.0020.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200127.3N.6](#)

AC nr. ...

- *Strafzaken - "Fraus omnia corrumpit" - Functie*

Het algemeen rechtsbeginsel fraus omnia corrumpit strekt ertoe een bedrieglijke gedraging elk juridisch gevolg te ontzeggen; die functie beperkt zich tot datgene wat nodig is om te voorkomen dat het door het bedrog beoogde doel zou worden bereikt.

18 maart 2020

P.19.1229.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.3](#)

AC nr. ...

- *Strafzaken - "Fraus omnia corrumpit" - Invloed op de regels die van toepassing zijn op de raming van de schade - Schade uit een strafbare fout*

De toepassing van het algemeen rechtsbeginsel fraus omnia corrumpit blijft onderworpen aan de regels van het gemene recht wanneer de voorwaarden daartoe vervuld zijn, wat, in geval van een fout die in een oorzakelijk verband staat tot de schade, kan leiden tot de toekenning van een vergoeding overeenkomstig artikel 1382 Burgerlijk Wetboek; hieruit volgt dat de rechter die uitspraak doet over de schadelijke gevolgen van een strafbare fout van een derde, met toepassing van die bepaling moet nagaan of en in welke mate de schade zich zonder de fout op dezelfde wijze zou hebben voorgedaan.

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

18 maart 2020

P.19.1229.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.3](#)

AC nr. ...

RECHTSMISBRUIK

- Redelijke termijn - Kennelijke overschrijding - Beoordeling door de feitenrechter - Opdracht van het Hof

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon; dit is onder meer het geval wanneer de veroorzaakte schade buiten verhouding staat tot het voordeel dat de houder van dat recht nastreeft of heeft verkregen; bij de beoordeling van de belangen die in het geding zijn, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak en met name ook met de houding van degene die andermans recht heeft aangetast (1). (1) Cass. 3 februari 2017, AR C.16.0055.N, AC 2017, nr. 82; Cass. 9 maart 2009, AR C.08.0331.F, AC 2009, nr. 182.

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

27 januari 2020

C.19.0020.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200127.3N.6](#)

AC nr. ...

- Belangen in het geding - Beoordeling - Feitenrechter

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon; dit is onder meer het geval wanneer de veroorzaakte schade buiten verhouding staat tot het voordeel dat de houder van dat recht nastreeft of heeft verkregen; bij de beoordeling van de belangen die in het geding zijn, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak en met name ook met de houding van degene die andermans recht heeft aangetast (1). (1) Cass. 3 februari 2017, AR C.16.0055.N, AC 2017, nr. 82; Cass. 9 maart 2009, AR C.08.0331.F, AC 2009, nr. 182.

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

27 januari 2020

C.19.0020.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200127.3N.6](#)

AC nr. ...

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING

- Procedure voor het strafgerecht - Vrijwillig tussenkomende partij - Verzekeringsmaatschappij - Partij die in het ongelijk wordt gesteld - Draagwijdte

De rechtsplegingsvergoeding is een forfaitaire tegemoetkoming in de kosten en erelonen van de advocaat van de in het gelijk gestelde partij die krachtens artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek ten laste valt van de partij die in het ongelijk is gesteld; artikel 153, § 5, van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen bepaalt dat, wanneer het geding tegen de verzekerde is ingesteld voor het strafgerecht, de verzekeraar door de benadeelde of door de verzekerde in de zaak kan worden betrokken en vrijwillig kan tussenkomen, onder dezelfde voorwaarden als zou de vordering voor het burgerlijk gerecht zijn gebracht, zodat daaruit volgt dat een verzekeringsmaatschappij die vrijwillig tussenkomt in de procedure voor de burgerlijke rechter en in het ongelijk wordt gesteld tot betaling van deze vergoeding kan worden veroordeeld; aangezien de verzekeraar onder dezelfde voorwaarden voor het strafgerecht in het geding kan worden betrokken, maakt het voormelde artikel 153, § 5, het mogelijk dat de strafrechter de verzekeraar van de beklaagde, die vrijwillig is tussengekomen en die in het ongelijk is gesteld, tot een rechtsplegingsvergoeding veroordeelt (1). (1) Cass. 7 mei 2013, AR P.12.0753.N, AC 2013, nr. 284, RABG,1005 en noot. G. VERSTREPEN en L. DELBROUCK, "Hoe ook gelijk krijgen aanleiding kan geven tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding".

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 153, § 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

3 maart 2020

P.19.1212.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200303.2N.5](#)

AC nr. ...

- Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Buitenvervolginstelling - Burgerlijke partij - Ambtshalve veroordeling

Uit artikel 128, tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat het gebrek aan een daartoe strekkende vordering het onderzoeksgerecht niet verhindert om ingeval van een buitenvervolginstelling na een gerechtelijk onderzoek opgestart op initiatief van een burgerlijke partij, de in het ongelijk gestelde burgerlijke partij ambtshalve te veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding aan de in het gelijk gestelde in verdenking gestelde.

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 128, tweede lid Wetboek van Strafvordering

17 maart 2020

P.19.1161.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.4](#)

AC nr. ...

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN

ALGEMEEN

Algemeen - Feit van algemene bekendheid - Toepassing

Een feit van algemene bekendheid maakt uit zijn aard deel uit van het debat en is dus steeds onderworpen aan tegenspraak; geen enkele wettelijke bepaling noch enig ander algemeen rechtsbeginsel vereist dat een door de rechter aangenomen feit wetenschappelijk, forensisch of technisch is onderbouwd.

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

17 maart 2020

P.19.1253.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.3](#)

AC nr. ...

Algemeen - Motivering - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert - Recht van verdediging - Tegenspraak - Gegevens van algemene bekendheid - Coronavirusepidemie - Draagwijdte

Het bestaan van de coronavirusepidemie, de maatregelen die de overheden in Italië en in België op dat vlak nemen en de impact daarvan op de samenleving, zijn gegevens van algemene bekendheid en deze worden geacht tot het debat te behoren zodat de rechter die bij zijn beoordeling mag betrekken zonder de partijen de gelegenheid te moeten geven daarover verweer te voeren (1). (1) Cass. 13 september 2016, AR P.16.0396.N, AC 2016, nr. 484, NC 2018 (4), 384 en noot A.WINANTS, "De strijd tegen het terrorisme en de eerbiediging van de algemene rechtsbeginselen".

24 maart 2020

P.20.0320.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.2N.20](#)

AC nr. ...

GEEN CONCLUSIE

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verbeurdverklaring - Heling - Witwassen - Rechten van derden - Motivering - Draagwijdte

Bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie moet de rechter niet uitdrukkelijk vermelden dat de verbeurdverklaring die hij beveelt op grond van artikel 505, zesde lid, Strafwetboek, geen miskenning inhoudt van de rechten die derden op de verbeurdverklaarde goederen kunnen doen gelden.

11 februari 2020

P.19.1065.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4](#)

AC nr. ...

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Wetsbepalingen misdrijf en strafmaat - Verwijzing naar een stuk in het strafdossier

De strafrechter is verplicht om in zijn veroordelende beslissing de wetsbepalingen te vermelden die het feit strafbaar stellen en die de toegepaste straffen bepalen; hij kan die wetsbepalingen ook vermelden door verwijzing naar een voor de partijen beschikbaar stuk van de rechtspleging en zelfs door verwijzing naar een dergelijk beschikbaar stuk dat op zijn beurt verwijst naar een ander stuk van de rechtspleging.

- Artt. 163, eerste lid, 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

18 februari 2020

P.19.1173.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.4](#)

AC nr. ...

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Bewering volgens welke er een conclusie werd neergelegd per fax - Invloed op de verplichting van de rechters om hierop te antwoorden

Wanneer de eiser voor de kamer van inbeschuldigingstelling heeft aangevoerd dat hij een conclusie per fax heeft verstuurd en uit het arrest blijkt dat de eiser en zijn raadsman op de rechtszitting van het hof van beroep aanwezig waren en dat zij werden gehoord, maar niet dat er daadwerkelijk een conclusie aan de appelrechters ter kennis zou zijn gebracht, kan hen niet worden verweten dat zij die conclusie niet hebben beantwoord (1). (1) Hoewel het Hof geen acht slaat op een memorie die hem per fax wordt overgelegd, ook al werd het vervolgens door een advocaat op de rechtszitting ondertekend (Cass. 25 september 2013, AR P.13.1528.F, AC 2013, nr. 479, met concl. van advocaat-generaal LOOP op datum in Pas.; contra (impliciete oplossing) Cass. 24 juli 2019, AR P.19.0743.N, arrest niet gepubliceerd), oordeelt het dat de conclusie, met toepassing van artikel 747, §2, zesde lid, Gerechtelijk Wetboek, per fax ter griffie mag worden neergelegd binnen de vastgestelde conclusietermijn (Cass. 12 februari 2016, AR C.15.0301.F, AC 2016, nr. 102, met concl. van eerste advocaat-generaal HENKES op datum in Pas.).

11 maart 2020

P.20.0237.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.10](#)

AC nr. ...

Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering in rechte - Beslissing over de strafvordering - Nietigheid of uitsluiting van een bewijselement - Te vermelden wettelijke bepalingen - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering

Geen enkele wettelijke bepaling verplicht de rechter die tot nietigheid of uitsluiting van een bewijselement besluit, om artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering te vermelden (1). (1) Zie Cass. 25 mei 2004, AR P.03.0622.N, AC 2004, nr. 280; Cass. 25 oktober 1988, AR 2124, AC 1988-89, nr. 111.

- Artt. 195 en 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

25 maart 2020

P.19.1306.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2F.1](#)

AC nr. ...

SAMENHANG

- Strafzaken - Beoordeling door de rechter - Strafvordering - Verjaring - Schorsing - Regeling van de rechtspleging - Samen berechte of behandelde misdrijven - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandelingen - Werking van de schorsingsgrond - Draagwijdte

De schorsingsgrond voor de verjaring van de strafvordering geldt in de regel voor alle samen behandelde of berechte misdrijven die nauw met elkaar zijn verbonden door intrinsieke samenhang, ongeacht wie ze heeft gepleegd en het is de vonnisrechter die definitief beslist over het bestaan van die samenhang; hierbij speelt het geen rol of de feiten bij hem aanhangig werden gemaakt met dezelfde akte of met verschillende akten zodat de schorsing van de verjaring van de strafvordering ook kan gelden tegenover de beklaagden die het voorwerp uitmaken van een andere verwijzingsbeslissing dan de inverdenkinggestelde wiens verzoek tot het stellen van bijkomende onderzoekshandelingen tijdens de regeling van de rechtspleging in zijn zaak voor het onderzoeksgerecht, aanleiding heeft gegeven tot de schorsing van de verjaring en die beklaagden dienen dan ook niet te zijn vermeld in dezelfde vordering van het openbaar ministerie tot regeling van de rechtspleging (1). (1) Het is belangrijk aan te geven dat de feiten in deze zaak dateerden van vóór het arrest 83/2015 van het GwH van 11 juni 2015, NC 2016, 491 en noot M. DE SWAEF, 'Beroepseer'; Cass. 17 februari 2016, AR P.15.0978.F, AC 2016, nr. 118 (schorsing); Cass. 27 september 2011, AR P.11.0350.N, AC 2011, nr. 501 (schorsing); Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0231.F, AC 1999, nr. 340 (samenhang); Cass. 12 februari 1996, AR P.94.0002.F, AC 1996, nr. 75 (samenhang); F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch Strafprocesrecht, die Keure, 2017, 2de editie, 52-58; J. MEESE, De verjaring van de strafvordering uitgeklaard, Intersentia, 2017, 54-68.

11 februari 2020

P.19.1065.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4](#)

AC nr. ...

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN

OPZETTELIJK TOEBRENGEN VAN VERWONDINGEN EN OPZETTELIJK DODEN

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Moreel bestanddeel - Opzet - Alleen gericht op toebrengen van slag of verwonding

Het moreel bestanddeel bij het misdrijf opzettelijk toebrengen van slagen of verwondingen heeft alleen betrekking op het toebrengen van de slag of de verwonding en niet op de gevolgen van die slag of verwondingen; het is dus niet vereist dat de dader zich ervan bewust moest zijn dat die slag een letsel of verwonding kon veroorzaken (1).

(1) Cass. 13 november 2012, AR P.12.1398.N, AC 2012, nr. 611; Cass. 19 oktober 2011, AR P.11.0807.F, AC 2011, nr. 557. Zie J. DE HERDT, Fysiek interpersoonlijk geweld, Antwerpen, Intersentia, 2014, 97. Zie ook A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Mechelen, Kluwer, 2005, p. 175-176.

- Artt. 392 en 398 Strafwetboek

18 februari 2020

P.19.1032.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.5](#)

AC nr. ...

Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Moreel bestanddeel - Opzet - Doden of toebrengen van letsel aan een ander dan de beoogde persoon

Uit artikel 392 Strafwetboek volgt dat hij die beoogt een welbepaald persoon te doden of letsel toe te brengen, maar door een externe oorzaak ook een ander doodt of letsel toebrengt, opzettelijk handelt; de omstandigheid dat hij naast het beoogde slachtoffer ook een ander heeft getroffen, belet niet dat de dader opzettelijk heeft gehandeld in de zin van artikel 392 Strafwetboek ten aanzien van die andere persoon (1). (1) Cass. 22 april 2014, AR P.13.1999.N, AC 2014, nr. 295, N.C. 2014, 313 noot J. DE HERDT, "De benadering van de aberratio ictus: een misslag?"

- Artt. 392, 398 en 401 Strafwetboek

18 februari 2020

P.19.1032.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.5](#)

AC nr. ...

STRAF

ALGEMEEN. STRAF EN MAATREGEL. WETTIGHEID

Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Straf met uitstel - Verlenging van de proefperiode door de appelrechters - Eenparigheid van stemmen

De appelrechters die een straf met uitstel bevestigen, doch de duur van de proeftijd optrekken van één tot drie jaar, verzwaren de straf opgelegd in het beroepen vonnis; uit hun arrest moet blijken dat die verzwaring van de straf met eenparige stemmen is uitgesproken.

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

18 februari 2020

P.19.1095.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.7](#)

AC nr. ...

AUTRES PEINES

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Hoger beroep - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Grievenformulier - Aankruising rubriek 'strafmaat' - Draagwijdte

Wanneer het openbaar ministerie in het grievenformulier onder meer als grief vermeldt dat zijn hoger beroep betrekking heeft op de strafmaat, dan volgt daaruit dat het een nieuwe beoordeling wenst van de beslissing over de straf en dus betreffende de aan de beklaagde op te leggen straffen en maatregelen en hun maat, met inbegrip van de door artikel 50, § 2, Wegverkeerswet bedoelde verbeurdverklaring en dit ongeacht de door de eerste rechter al dan niet opgelegde straffen en maatregelen en hun maat (1). (1) Cass. 12 september 2018, AR P.18.0350.F, AC 2018, nr. 465; Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0695.N, AC 2018, nr. 177; Cass. 10 oktober 2017, AR P.17.0848.N, AC 2017, nr. 543, T. Strafr. 2017/6, 377 en noot B. MEGANCK.

11 februari 2020

P.19.0798.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.2](#)

AC nr. ...

Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Heling - Witwassen - Vermogensvoordelen - Rechten van derden - Motivering - Draagwijdte

Bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie moet de rechter niet uitdrukkelijk vermelden dat de verbeurdverklaring die hij beveelt op grond van artikel 505, zesde lid, Strafwetboek, geen miskenning inhoudt van de rechten die derden op de verbeurdverklaarde goederen kunnen doen gelden.

11 februari 2020

P.19.1065.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4](#)

AC nr. ...

VERZACHTENDE OMSTANDIGHEDEN. VERSCHONINGSGRONDEN

Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verschoning van uitlokking - Voorwaarde - Onmiddellijke reactie op onrechtmatige en ernstige misdaden - Slachtoffer in staat van wettige verdediging

De verschoning wegens uitlokking geldt enkel voor diegene die zich schuldig maakt aan doodslag en opzettelijke slagen en verwondingen als het een onmiddellijke reactie op onrechtmatige en ernstige gewelddaden van de uitlokker betreft (1); er kan bijgevolg geen sprake zijn van uitlokking door het slachtoffer wanneer deze in staat van wettige verdediging handelt. (1) Cass. 25 september 2019, AR P.19.0544.F, AC 2019, nr. 480.

- Art. 411 Strafwetboek

1 april 2020

P.20.0054.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.2F.5](#)

AC nr. ...

STRAFUITVOERING

- Strafvuivingsrechtbank - Verstek op verzet - Vonnis dat het verzet ongedaan verklaart - Verzet tegen dat vonnis - Aanvoering van overmacht - Onaantastbare beoordeeling van de rechter - Omstandigheid dat de advocaat de verzetdoende partij niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop haar eerste verzet zou worden onderzocht

Het verzet kan niet ongedaan worden verklaard indien de afwezigheid van de verzetdoende partij tijdens de verzetprocedure wordt verantwoord door overmacht (1); de erkenning van de aangevoerde overmacht blijft afhankelijk van de onaantastbare beoordeeling van de rechter (2); zo kan de rechter beslissen dat de omstandigheid dat de advocaat van de verzetdoende partij haar niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop het eerste verzet zou worden onderzocht, geen overmacht uitmaakt die zijn afwezigheid kan verantwoorden (3). (1) In dat geval kan het tweede verzet – aangetekend tegen het vonnis dat vaststelt dat, aangezien de verzetdoende partij opnieuw verstek heeft laten gaan op zijn verzet, dat verzet als niet-bestaande moet worden beschouwd op grond van artikel 187, §6, 2°, Wetboek van Strafvordering – dus niet onontvankelijk worden verklaard op grond van artikel 187, §8, Wetboek van Strafvordering, luidens hetwelk “de partij in verzet die zich een tweede keer laat vonnissen bij verstek, geen nieuw verzet meer mag aantekenen”. Zie GWH 21 december 2017, nr. 148/2017, inz. B.39.3; Parl. St. Kamer, 2015-2016, DOC 54-1418/001, p. 81, en DOC 54-1418/005, p. 110-111. Zie, inzake de mogelijkheid om verzet aan te tekenen tegen een beslissing van de strafvuivingsrechtbank, Cass. 14 december 2016, AR P.16.1155.F, AC 2016, nr. 727, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; GWH 4 maart 2009, nr. 37/2009. (M.N.B.) (2) Zie Cass. 21 maart 2018, AR P.17.1062.F, AC 2018, nr. 196, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 25 april 2017, AR P.17.0066.N, AC 2017, nr. 286, met concl. van advocaat-generaal MORTIER; Cass. 29 april 2015, AR P.15.0158.F, AC 2015, nr. 284. (3) Zie, aangaande de fout van de lasthebber (moet de lastgever de gevolgen dragen van zijn verkeerde keuze van lasthebber, van zijn culpa in eligendo?), Cass. 18 november 2019, AR C.18.0510.F, AC 2019, nr. 601, met concl. van advocaat-generaal GENICOT. Dat arrest zet de ommekeer in de rechtspraak voort die was ingezet door Cass. 9 november 2011, AR P.11.1027.F, AC 2011, nr. 607, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas., wegens het monopolie waarover de gerechtsdeurwaarders beschikken bij het opmaken van het exploit van verzet tegen een burgerrechtelijke veroordeling en het betekenen van dat exploit aan de partijen waartegen het beroep is gericht, en wegens de beperkte keuze van instrumenterend notaris; EHRM, 11 januari 2001, Platakou t. Griekenland, nr. 38460/97. In de voormelde conclusie meent advocaat-generaal GENICOT dat het behoud van het desbetreffende verschil in behandeling tussen de gerechtsdeurwaarder en de advocaat “peut en revenir (...) à la loi qui, imposant [l’intervention de l’huissier de justice,] ce tiers intercesseur au justiciable, prive ce dernier du libre choix de son représentant, avec lequel il peut difficilement être confondu”. (M.N.B.)

- Art. 187, § 6, 2°, et § 8 Wetboek van Strafvordering

11 maart 2020

P.20.0211.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.7](#)

AC nr. ...

- Strafvuivingsrechtbank - Strafvuivingsmodaliteit - Verzoek om elektronisch toezicht - Weigering tot toekenning uitgesproken bij verstek - Verzet -

Ontvankelijkheid

Uit het arrest nr. 37/2009 van het Grondwettelijk Hof van 4 maart 2009 volgt niet dat het verzet ook ontvankelijk is wanneer het gericht is tegen het jegens de veroordeelde bij verstek gewezen vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank dat over een verzoek om elektronisch toezicht uitspraak doet (1). (1) Cass. 22 december 2015, AR P.15.1541.N, AC 2015, nr. 774.

- Art. 96 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

18 maart 2020

P.20.0244.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.13](#)

AC nr. ...

- Strafwitvoeringsrechtbank - Strafwitvoeringsmodaliteit - Herroeping uitgesproken bij verstek - Rechtsmiddel - Verzet - Ontvankelijkheid

Artikel 96 Wet Strafwitvoering bepaalt dat het cassatieberoep het enige rechtsmiddel is dat tegen een vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank kan worden aangewend; het arrest nr. 37/2009 van het Grondwettelijk Hof van 4 maart 2009 beslist evenwel dat voormeld artikel 96 de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt in zoverre het de veroordeelde die niet is verschenen, niet toestaat verzet aan te tekenen tegen een vonnis dat een strafuitvoeringsmodaliteit herroept.

- Art. 96 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

18 maart 2020

P.20.0244.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.13](#)

AC nr. ...

TERRORISME

- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Artikel 141bis, Strafwetboek - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Draagwijdte

De bepalingen van artikel 34.2 VEU, in de versie voorafgaand aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 9 van het Protocol betreffende de overgangsbepalingen gehecht aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 2.1 en 2.2, a) en b), Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding en de artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek of de regel dat overwegingen van een kaderbesluit geen bindende kracht hebben, maar slechts kunnen worden aanzien als een interpretatief instrument, beletten de lidstaten niet om de uitvoering die in het nationale recht moet worden gegeven aan de bepalingen van een kaderbesluit te beperken tot het toepassingsgebied van dit kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen bij het kaderbesluit; zij beletten de nationale rechter evenmin om de in het nationale recht omgezette bepalingen van de bepalingen van het kaderbesluit te interpreteren in het licht van het toepassingsgebied van het kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen (1). (1) Zie concl. OM.

28 januari 2020

P.19.0310.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6](#)

AC nr. ...

- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Begrip - Territorium van een staat niet betrokken in de confrontatie - Grensoverschrijdende incidenten - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

Er kan sprake zijn van aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en georganiseerde gewapende groepen of tussen dergelijke groepen onderling op het territorium van een staat die niet is betrokken in de confrontatie tussen de partijen, door occasionele grensoverschrijdende gewapende incidenten of doordat een partij doelgericht doelwitten van de andere partij bij het conflict viseert die gelegen zijn op het territorium van een aangrenzende staat en de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of door voornoemde extraterritoriale elementen er nog steeds sprake is van een gewapend conflict onderworpen aan het internationaal humanitair recht in de zin van artikel 141bis Strafwetboek; bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie dient de rechter die van oordeel is dat incidenten op het grondgebied van een aangrenzende staat geen afbreuk doen aan de vaststelling dat er sprake is van een gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht, niet vast te stellen op welk gedeelte van het grondgebied van de aangrenzende staat zijn oordeel betrekking heeft (1). (1) Zie concl. OM.

28 januari 2020

P.19.0310.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6](#)

AC nr. ...

- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Begrip -

**Criteria - Intensiteit van het conflict - Organisatie van de betrokken partijen -
Beoordeling door de rechter**

Er is een gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht wanneer er sprake is van gewapend geweld tussen staten of aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en georganiseerde gewapende groepen of tussen dergelijke groepen onderling binnen een staat en of er sprake is van aanhoudend gewapend geweld waarbij georganiseerde gewapende groepen zijn betrokken, wordt in hoofdzaak beoordeeld aan de hand van de intensiteit van het conflict en de mate van organisatie van de betrokken partijen; bij die beoordeling kan de rechter de in de rechtspraak ontwikkelde feitelijke indicatoren betrekken maar deze zijn enkel richtinggevend en deze beoordeling vereist niet dat de rechter toetst aan alle in de rechtspraak ontwikkelde feitelijke indicatoren zodat het oordeel dat er, gelet op de intensiteit van het conflict en de mate van organisatie van de betrokken partijen, sprake is van aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en een georganiseerde gewapende groep niet afhankelijk is van de vaststelling dat aan alle of een meerderheid van deze feitelijke indicatoren in substantie is voldaan; de rechter oordeelt onaantastbaar of er gelet op de intensiteit van het conflict en de mate van organisatie van de betrokken partijen sprake is van aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en een georganiseerde gewapende groep (1). (1) Zie concl. OM.

28 januari 2020

P.19.0310.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6](#)

AC nr. ...

**- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Toepassingsgebied -
Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens
een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Aard van de
uitsluiting - Draagwijdte**

Uit de tekst van artikel 141bis Strafwetboek volgt dat de daarin bepaalde uitsluiting voor handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict als gedefinieerd in en onderworpen aan het internationaal humanitair recht en handelingen van de strijdkrachten van een staat in het kader van de uitoefening van hun officiële taken, voor zover die handelingen onderworpen zijn aan deze bepalingen van internationaal recht, geldt voor alle in deze titel opgenomen misdrijven; deze uitsluiting, die niet louter een strafuitsluitende verschoningsgrond inhoudt, verhindert niet enkel de strafwaardigheid, maar slaat ook op het bestaan van alle misdrijven opgenomen in titel Iter van boek II van het Strafwetboek (1). (1) Zie concl. OM

28 januari 2020

P.19.0310.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6](#)

AC nr. ...

**- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Artikelen 139, 140 en
141bis Strafwetboek - Terroristische groep - Deelname aan of leiding van een
terroristische groep - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een
gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Toepasselijkheid
van de uitsluitingsgrond - Criteria - Draagwijdte**

De toepasselijkheid van artikel 141bis Strafwetboek wordt bepaald door het antwoord op de vraag of de terroristische groep in de zin van artikel 139 Strafwetboek een strijdkracht is in een gewapend conflict en niet door het antwoord op de vraag of de personen die worden vervolgd als leider van een terroristische groep in de zin van artikel 140, §1, Strafwetboek dan wel als deelnemer aan de activiteiten van een terroristische groep in de zin van artikel 140, §2, Strafwetboek, zelf te beschouwen zijn als een strijdkracht in de zin van artikel 141bis Strafwetboek, dan wel of die personen misdrijven hebben gepleegd buiten het geografisch gebied van het gewapend conflict in de zin van artikel 141bis Strafwetboek (1). (1) Zie concl. OM.

28 januari 2020

P.19.0310.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6](#)

AC nr. ...

- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek - Terroristische groep - Deelname aan of leiding van een terroristische groep - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Beoordeling door de rechter - Concrete handelingen van een strijdkracht tijdens een gewapend conflict - Concrete toepassing van het humanitair recht - Draagwijdte

Noch uit de tekst van artikel 141bis Strafwetboek in zijn geheel gelezen noch uit de ontstaansgeschiedenis van deze bepaling volgt dat de toepassing van de in deze bepaling voorziene uitsluiting vereist dat de rechter voor elke concrete handeling van een strijdkracht tijdens een gewapend conflict vaststelt dat die handeling in concreto, objectief en effectief onder de toepassing van het internationaal humanitair recht valt, met telkens opgave van de specifieke bepaling van internationaal humanitair recht die erop van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM.

28 januari 2020

P.19.0310.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.6](#)

AC nr. ...

- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Artikel 139, Strafwetboek - Terroristische groep - Begrip - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Draagwijdte

De bepalingen van artikel 34.2 VEU, in de versie voorafgaand aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 9 van het Protocol betreffende de overgangsbepalingen gehecht aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 2.1 en 2.2, a) en b), Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding en de artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek of de regel dat overwegingen van een kaderbesluit geen bindende kracht hebben, maar slechts kunnen worden aanzien als een interpretatief instrument, beletten de lidstaten niet om de uitvoering die in het nationale recht moet worden gegeven aan de bepalingen van een kaderbesluit te beperken tot het toepassingsgebied van dit kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen bij het kaderbesluit; zij beletten de nationale rechter evenmin om de in het nationale recht omgezette bepalingen van de bepalingen van het kaderbesluit te interpreteren in het licht van het toepassingsgebied van het kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen (1). (1) Zie concl. OM.

***- Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Artikel 140
Strafwetboek - Terroristische groep - Deelname aan of leiding van een terroristische
groep - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict
volgens het internationaal humanitair recht - Draagwijdte***

De bepalingen van artikel 34.2 VEU, in de versie voorafgaand aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 9 van het Protocol betreffende de overgangsbepalingen gehecht aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 2.1 en 2.2, a) en b), Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding en de artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek of de regel dat overwegingen van een kaderbesluit geen bindende kracht hebben, maar slechts kunnen worden aanzien als een interpretatief instrument, beletten de lidstaten niet om de uitvoering die in het nationale recht moet worden gegeven aan de bepalingen van een kaderbesluit te beperken tot het toepassingsgebied van dit kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen bij het kaderbesluit; zij beletten de nationale rechter evenmin om de in het nationale recht omgezette bepalingen van de bepalingen van het kaderbesluit te interpreteren in het licht van het toepassingsgebied van het kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen (1).
(1) Zie concl.OM.

TERUGVORDERING

- Lichamelijk roerend goed - Bezit - Goede trouw

De goede trouw, in de zin van artikel 2279 Burgerlijk Wetboek als bewijsregel, is het vertrouwen van de bezitter in het rechtmatig karakter van zijn verkrijging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 238.

20 april 2020

C.17.0485.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200420.1](#)

AC nr. ...

- Lichamelijk roerend goed - Tegenwoordige bezitter - Onmiddellijk voorafgaande bezitter die het goed terugvordert - Bewijzen

In een geschil tussen de tegenwoordige bezitter van een lichamelijk roerend goed en de hem onmiddellijk voorafgaande bezitter geldt het bezit als vermoeden van titel ten gunste van de bezitter te goeder trouw; hieruit volgt dat de onmiddellijk voorafgaande bezitter die het lichamelijk roerend goed terugvordert, enerzijds moet aantonen dat hij de eigenaar van het goed was op het ogenblik dat de tegenwoordige bezitter hiervan bezit heeft genomen, en dat hij anderzijds ofwel het gebrekkig bezit door laatstgenoemde ofwel het niet-bestaan dan wel het precair karakter van de door laatstgenoemde aangevoerde titel moet bewijzen; in zoverre het onderdeel neerkomt op de veronderstelling dat degene die het roerend goed terugvordert, moet aantonen dat hij het regelmatig in zijn bezit heeft op de dag waarop hij het terugvordert, faalt het naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 238.

20 april 2020

C.17.0485.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200420.1](#)

AC nr. ...

UITLEVERING

- Advies Kamer van inbeschuldigingstelling - Ministerieel besluit van uitlevering - Exclusieve bevoegdheid van de uitvoerende macht - Hoger beroep - Arrest van het hof van beroep dat zichzelf onbevoegd verklaart - Cassatieberoep tegen de beslissing van het hof van beroep - Ontvankelijkheid

Uit artikel 3, eerste en vierde lid, Uitleveringswet 1874 volgt dat de uitvoerende macht als enige bevoegd is om, op het advies van de kamer van inbeschuldigingstelling, over de uitlevering te beslissen (1); het hof van beroep mag bijgevolg niet kennisnemen van het hoger beroep tegen het ministerieel besluit; hieruit volgt dat het cassatieberoep tegen het arrest van het hof van beroep dat zichzelf onbevoegd verklaart, eveneens onontvankelijk is (2). (1) Cass. 31 maart 2009, AR P.09.0162.N, AC 2009, nr. 224, § 10, met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.« Comme tout acte administratif, la décision du gouvernement doit être motivée et un recours tant en suspension qu'en annulation devant le Conseil d'État est ouvert à son encontre » (M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1799). (2) Zie Cass. 4 maart 2020, AR P.20.0226.F, AC 2020, nr. 164.

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

8 april 2020

P.20.0306.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200408.2F.10](#)

AC nr. ...

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN

- Gebruik door de vervalser - Aard van het misdrijf - Aanvang van de verjaringstermijn

Wanneer het gebruik van het valse stuk door de steller van de valsheid met hetzelfde bedrieglijk opzet werd gepleegd, is het gebruik van het valse stuk slechts de voortzetting van de valsheid zelf; de valsheid en het gebruik ervan vormen in dat geval slechts één voortgezet misdrijf (1) en de verjaring van de strafvordering begint jegens hem pas te lopen vanaf het laatste gebruik van het valse stuk (2). (1) Zie Cass. 12 juni 2019, AR P.18.1001.F, AC 2019, nr. 363; Cass. 29 maart 2017, AR P.16.1242.F, AC 2017, nr. 226, en de noot. Andere arresten kwalificeren het gebruik van valse stukken als voortgezet misdrijf (vb. Cass. 25 september 2019, AR P.19.0481.F, AC 2019, nr. 479, en de noot). (2) Cass. 26 februari 2013, AR P.11.1665.N, AC 2013, nr. 130; zie Fr. LUGENTZ, "Faux en écritures authentiques et publiques, en écritures de commerce ou de banque et en écritures privées et usage de ces faux", in Les Infractions, Vol. 4 - Les infractions contre la foi publique, Larcier, 2012, p. 237-244, inz. p. 238 en de noot 571.

- Artt. 193, 196 en 197 Strafwetboek

11 maart 2020

P.18.1287.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.3](#)

AC nr. ...

- Gebruik van valse stukken met de bedoeling meerdere personen te misleiden - Nuttig gevolg

Wanneer een valsheid is geschriften ertoe strekt meerdere personen te misleiden, heeft de omstandigheid dat het doel dat de steller met het gebruik ervan beoogde ten aanzien van een van hen is bereikt, niet tot gevolg dat die valsheid ten aanzien van de andere personen geen nuttig gevolg meer kan hebben (1); dat is het geval wanneer de valsheden aan die andere personen worden tegengeworpen in burgerlijke procedures, nadat het strafbare geschrift ten aanzien van één van die personen het nuttige gevolg heeft gehad dat de vervalser hiervan verwachtte. (1) Zie Fr. LUGENTZ, o.c., p. 238 e.v.; Cass. 4 december 2019, AR P.19.0824.F, AC 2019, nr. 644: "Het gebruik van valse stukken duurt voort zolang dat gebruik de door de dader aanvankelijk beoogde bedrieglijke of schadelijke uitwerking blijft hebben, zonder dat hij zich daartegen verzet"; Cass. 23 december 2015, AR P.15.0615.F, AC 2015, nr. 775: "Het gebruik van een vals stuk duurt voort, zelfs zonder nieuw feit van de dader van de valsheid en zonder zijn herhaalde tussenkomst, zolang het door hem beoogde doel niet volledig is bereikt en zolang de hem verweten aanvankelijke handeling, zonder dat hij zich daartegen verzet, het nuttig gevolg blijft hebben dat hij ervan verwachtte". De verjaring begint daarentegen te lopen wanneer het uiteindelijke doel van de gebruiker van de valsheid is bereikt (zie vb. Cass. 26 november 2008, AR P.08.0798.F, AC 2008, nr. 670; Cass. 16 mei 1978, AC 1978, p. 1075). (M.N.B.)

- Artt. 193, 196 en 197 Strafwetboek

11 maart 2020

P.18.1287.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.3](#)

AC nr. ...

- Gebruik door de vervalser - Aard van het misdrijf - Aanvang van de verjaringstermijn

Wanneer de tijdspanne tussen verschillende feiten van gebruik van valse stukken, die met elkaar zijn verbonden door hetzelfde misdadig opzet, niet hoger is dan de verjaringstermijn van de strafvordering, begint laatstgenoemde termijn ten aanzien van het geheel van de misdrijven pas vanaf het laatste gebruik te lopen (1). (1) Zie (inzake het collectief misdrijf) Cass. 12 juni 2019, AR P.18.1001.F, AC 2019, nr. 363.

- Art. 197 Strafwetboek

11 maart 2020

P.18.1287.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.3](#)

AC nr. ...

- Gebruik van valse stukken - Begrip - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht van het Hof

Aangezien de wet het gebruik van valse stukken niet heeft omschreven, dient de rechter in feite te beoordelen waarin dat gebruik bestaat en moet hij met name onderzoeken of dat gebruik anderen blijft misleiden of schaden, en aldus het door de vervalsers gewilde gevolg blijft hebben; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen wettig heeft kunnen afleiden dat die valsheid al dan niet dat gevolg is blijven hebben (1). (1) Zie Cass. 4 december 2019, AR P.19.0824.F, AC 2019, nr. 644; Cass. 28 september 2016, AR P.16.0491.F, AC 2016, nr. 530; Cass. 23 maart 2016, AR P.16.0074.F, AC 2016, nr. 211 (gebruik van valse stukken in informatica); Cass. 26 februari 2013, AR P.11.1665.N, AC 2011, nr. 130 (fiscale valsheden); Cass. 18 november 2009, AR P.09.0958.F, AC 2009, nr. 675, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 13 mei 2008, RG P.08.0167.N, AC 2008, nr. 287.

- Art. 197 Strafwetboek

11 maart 2020

P.18.1287.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.3](#)

AC nr. ...

VENNOOTSCHAPPEN

ALGEMEEN. GEMEENSCHAPPELIJKE REGELS

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Vereffening - Afsluiting - Continuïteit van de vereffende vennootschap - Doel - Omvang

De vennootschap wordt na afsluiting van haar vereffening geacht voort te bestaan om zich te verweren tegen zowel de rechtsvorderingen die de schuldeisers hebben ingesteld vóór de afsluiting ervan als die welke zij tijdens de voormelde termijn kunnen instellen tegen die vennootschap in de persoon van haar vereffenaars; de vennootschap kan tegen die rechtsvorderingen haar verweermiddelen aanvoeren.

- Art. 183, § 1, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

14 februari 2020

C.19.0108.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200214.1F.7](#)

AC nr. ...

Algemeen - gemeenschappelijke regels - Burgerlijke rechtsvordering volgend uit een misdrijf en ingesteld voor de strafrechter vóór de verjaring van de strafvordering - Verjaring

Krachtens artikel 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan de burgerlijke rechtsvordering volgend uit een misdrijf niet verjaren vóór de strafvordering; uit dat artikel volgt dat wanneer het slachtoffer zijn vordering vóór de verjaring van de strafvordering instelt voor de strafrechter, de verjaring van de burgerlijke rechtsvordering ophoudt te lopen zolang het geding niet is beëindigd; hieruit kan dus niet worden afgeleid dat wanneer de rechter, die kennisgenomen heeft van de strafvordering en van de burgerlijke rechtsvordering, vaststelt dat de eerstgenoemde vordering verjaard is, hij moet beslissen dat de laatstgenoemde vordering ook is verjaard wanneer ze van geen enkele verjaringsstuitende daad het voorwerp heeft uitgemaakt voordat de specifieke desbetreffende verjaring is ingetreden (1). (1) Bij toepassing, in dit geval, van art. 198 Wetboek van Vennootschappen, opgeheven door de wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen. De eiser voerde aan dat het Hof inzake stedenbouw oordeelt dat "wanneer de vordering tot herstel van de plaats in de vorige staat voor de strafrechter tijdig is ingesteld, de verjaring ervan niet meer loopt totdat een in kracht van gewijsde gegane beslissing het geding heeft beëindigd" (Cass., 13 november 2007, AR P.07.0961.N, AC 2007, nr. 549, aangehaald door Raoul DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, 2010, p. 1222, eerste lid). Dat arrest wijst er echter ook op dat "de vordering van de stedenbouwkundige inspecteur tot herstel in de vorige staat een burgerlijke rechtsvordering is volgend uit een misdrijf, zodat deze vordering, overeenkomstig artikel 26 Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering, niet verjaart vóór de strafvordering". Hieruit volgt dat de vordering luidens dat arrest "tijdig" is ingesteld wanneer dit vóór de verjaring ervan is gebeurd, ongeacht of dat is geschied volgens de regels van het burgerlijk recht (zie Fr. KUTY, Les principes généraux de droit pénal belge, T. I - La loi pénale, 3de uitg., Larcier, 2018, nr. 146, tweede lid) dan wel volgens de regels van de strafvordering. Zo heeft het Hof in zijn arrest van 16 maart 2010 beslist dat de burgerlijke rechtsvordering "tijdig" voor de strafrechter was ingesteld, enkel en alleen omdat ze vóór de verjaring van de strafvordering was ingesteld, zonder daarbij te verwijzen naar de burgerrechtelijke verjaringsregels. Het Hof voegt hieraan toe dat "[uit de artikelen 4 en 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en artikel 2244

Burgerlijk Wetboek] volgt dat wanneer de burgerlijke rechtsvordering tijdig voor de strafrechter is ingesteld, de verjaring ervan niet meer loopt totdat een in kracht van gewijsde gegane beslissing het geding heeft beëindigd. Ongeacht de verjaring van de strafvordering blijft de strafrechter bevoegd om de burgerlijke rechtsvordering te beoordelen" (Cass. 16 maart 2010, AR P.09.1519.N, AC 2009, nr. 185 ; zie Cass. 13 mei 2003, AR P.02.1261.N, AC 2003, nr. 291, en de noten ; Cass. 13 november 2007, AR P.07.0961.N, AC 2007, nr. 549 ; Cass. 12 maart 2008, AR P.07.1523.F, AC 2008, nr. 171).(M.N.B.)

- Art. 2244 Burgerlijk Wetboek
- Art. 198, § 1 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Art. 26 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

22 april 2020

P.20.0124.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200422.2F.5](#)

AC nr. ...

VERBINTENIS

- Contractspartij - Uitvoering van contractuele verbintenissen - Beroep op hulppersoon - Tekortkoming

Hulpverleners op wie een contractspartij beroep doet om zijn contractuele verbintenissen uit te voeren, kunnen door de medecontractant van die partij op extra-contractuele grondslag enkel aansprakelijk worden gesteld indien de hen te laste gelegde fout een tekortkoming uitmaakt niet alleen aan de contractuele verbintenis, maar ook aan de algemene zorgvuldigheidsplicht die op hen rust en indien deze fout andere dan aan de slechte uitvoering te wijten schade heeft veroorzaakt (1). (1) Zie Cass. 24 maart 2016, AR C.14.0329.N, AC 2016, nr. 215.

12 maart 2020

C.19.0408.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200312.1N.9](#)

AC nr. ...

- Contractspartij - Uitvoering van contractuele verbintenissen - Beroep op hulppersoon - Ter beschikking stellen van hulpzaken - Onderscheid

Degene die hulpzaken ter beschikking stelt van een contractspartij die hiervan gebruik maakt bij de uitvoering van haar hoofd- of bijkomende verbintenissen kan in de regel niet beschouwd worden als iemand die de verbintenissen van deze contractspartij uitvoert en geldt bijgevolg niet als hulppersoon.

12 maart 2020

C.19.0408.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200312.1N.9](#)

AC nr. ...

VERENIGING VAN MISDADIGERS

- Begrip - Vereniging met het oogmerk misdrijven te plegen - Voorwaarde om die misdrijven daadwerkelijk te hebben gepleegd

De artikelen 322 en volgende Strafwetboek bestraffen de vereniging als zodanig en niet de misdrijven die de groep wil plegen; de deelname aan een dergelijke vereniging is strafbaar, ook al werden de misdrijven met het oog waarop de groep zich heeft verenigd niet daadwerkelijk of slechts gedeeltelijk gepleegd (1). (1) M.-L. CESONI, "L'association de malfaiteurs", in Les infractions – Vol. 5. Les infractions contre l'ordre public, Brussel, Larcier, 2013, p. 555.

- Artt. 322 tot 324 Strafwetboek

4 maart 2020

P.19.1251.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200304.2F.7](#)

AC nr. ...

VERENIGING ZONDER WINSTOOGMERK

- Ontbinding - Batig saldo van de vereffening - Toewijzing aan een lid

In geval van ontbinding van de vereniging kan het batig saldo van de vereffening aan één van haar leden worden toegewezen, voor zover dat lid een belangeloos doel nastreeft.

- Art. 2, eerste lid, 9° Wet 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstooigmerk, de internationale verenigingen zonder winstooigmerk en de stichtingen

10 april 2020

C.19.0069.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200410.1F.8](#)

AC nr. ...

- Minder dan drie effectieve leden - Ontbinding - Batig saldo van de vereffening - Toewijzing - Bevoegd orgaan

De algemene vergadering van de ontbonden vereniging blijft het bevoegde orgaan dat zich kan uitspreken over de bestemming van het batig saldo van de vereffening, zelfs als de rechtbank de ontbinding van de vereniging heeft uitgesproken omdat haar ledenaantal minder is dan drie of omdat haar ledenaantal in de loop van de vrijwillige vereffening van de vereniging minder dan drie is geworden.

- Artt. 19, eerste lid, en 22, eerste lid Wet 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstooigmerk, de internationale verenigingen zonder winstooigmerk en de stichtingen

10 april 2020

C.19.0069.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200410.1F.8](#)

AC nr. ...

- Ontbinding - Batig saldo van de vereffening - Beslissing van toewijzing - Toewijzing aan een rechtspersoon die werd opgericht in de dagen voorafgaand aan de beslissing

Uit geen enkele wettelijke bepaling volgt dat het batig saldo van de vereffening niet kan worden toegewezen aan een rechtspersoon die werd opgericht in de dagen voorafgaand aan de beslissing van toewijzing.

10 april 2020

C.19.0069.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200410.1F.8](#)

AC nr. ...

VERJARING

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Algemeen - Verkrijgende verjaring - Voorwaarde - Bezit

Het bezit als eigenaar is de uitoefening, over een zaak, van de feitelijke macht van de eigenaar met de bedoeling deze voor zichzelf te houden; de overtuiging dat men de eigenaar is van die zaak, is daartoe niet vereist (1). (1) Zie Cass. 24 december 1964 (Bull. en Pas. 1965, I, 423).

- Artt. 2229 en 2262 Burgerlijk Wetboek

10 april 2020

C.18.0200.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200410.1F.4](#)

AC nr. ...

STRAFZAKEN

Strafzaken - Strafvordering - Algemeen - Gebruik van valse stukken door de vervalser - Aard van het misdrijf - Aanvang van de verjaringstermijn

Wanneer het gebruik van het valse stuk door de steller van de valsheid met hetzelfde bedrieglijk opzet werd gepleegd, is het gebruik van het valse stuk slechts de voortzetting van de valsheid zelf; de valsheid en het gebruik ervan vormen in dat geval slechts één voortgezet misdrijf (1) en de verjaring van de strafvordering begint jegens hem pas te lopen vanaf het laatste gebruik van het valse stuk (2). (1) Zie Cass. 12 juni 2019, AR P.18.1001.F, AC 2019, nr. 363; Cass. 29 maart 2017, AR P.16.1242.F, AC 2017, nr. 226, en de noot. Andere arresten kwalificeren het gebruik van valse stukken als voortgezet misdrijf (vb. Cass. 25 september 2019, AR P.19.0481.F, AC 2019, nr. 479, en de noot). (2) Cass. 26 februari 2013, AR P.11.1665.N, AC 2013, nr. 130; zie Fr. LUGENTZ, "Faux en écritures authentiques et publiques, en écritures de commerce ou de banque et en écritures privées et usage de ces faux", in Les Infractions, Vol. 4 - Les infractions contre la foi publique, Larcier, 2012, p. 237-244, inz. p. 238 en de noot 571.

- Artt. 193, 196 en 197 Strafwetboek

11 maart 2020

P.18.1287.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.3](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Aanvang - Collectief misdrijf door eenheid van opzet

Bij een collectief misdrijf door eenheid van opzet begint de verjaring niet te lopen vanaf het laatste feit dat aan de beklaagde ten laste is gelegd, maar vanaf het laatste feit dat lastens hem bewezen is verklaard; indien het tweede feit ouder is dan het eerste, moet de verjaring opnieuw worden onderzocht door de rechter op het ogenblik waarop hij over de zaak zelf uitspraak doet (1). (1) Cass. 23 december 1980, AR 6238, AC 1980-81, nr. 248.

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 65 Strafwetboek

4 maart 2020

P.19.1251.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200304.2F.7](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Gebruik van valse stukken door de vervalser - Aanvang van de verjaringstermijn

Wanneer de tijdsperiode tussen verschillende feiten van gebruik van valse stukken, die met elkaar zijn verbonden door hetzelfde misdadig opzet, niet hoger is dan de verjaringstermijn van de strafvordering, begint laatstgenoemde termijn ten aanzien van het geheel van de misdrijven pas vanaf het laatste gebruik te lopen (1). (1) Zie (inzake het collectief misdrijf) Cass. 12 juni 2019, AR P.18.1001.F, AC 2019, nr. 363.

- Art. 197 Strafwetboek

11 maart 2020

P.18.1287.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.3](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Regeling van de rechtspleging - Samenhang - Samen berechte of behandelde misdrijven - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandelingen - Werking van de schorsingsgrond - Draagwijdte

De schorsingsgrond voor de verjaring van de strafvordering geldt in de regel voor alle samen behandelde of berechte misdrijven die nauw met elkaar zijn verbonden door intrinsieke samenhang, ongeacht wie ze heeft gepleegd en het is de vonnisrechter die definitief beslist over het bestaan van die samenhang; hierbij speelt het geen rol of de feiten bij hem aanhangig werden gemaakt met dezelfde akte of met verschillende akten zodat de schorsing van de verjaring van de strafvordering ook kan gelden tegenover de beklaagden die het voorwerp uitmaken van een andere verwijzingsbeslissing dan de inverdenkinggestelde wiens verzoek tot het stellen van bijkomende onderzoekshandelingen tijdens de regeling van de rechtspleging in zijn zaak voor het onderzoeksgerecht, aanleiding heeft gegeven tot de schorsing van de verjaring en die beklaagden dienen dan ook niet te zijn vermeld in dezelfde vordering van het openbaar ministerie tot regeling van de rechtspleging (1). (1) Het is belangrijk aan te geven dat de feiten in deze zaak dateerden van vóór het arrest 83/2015 van het GwH van 11 juni 2015, NC 2016, 491 en noot M. DE SWAEF, 'Beroepseer'; Cass. 17 februari 2016, AR P.15.0978.F, AC 2016, nr. 118 (schorsing); Cass. 27 september 2011, AR P.11.0350.N, AC 2011, nr. 501 (schorsing); Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0231.F, AC 1999, nr. 340 (samenhang); Cass. 12 februari 1996, AR P.94.0002.F, AC 1996, nr. 75 (samenhang); F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch Strafprocesrecht, die Keure, 2017, 2de editie, 52-58; J. MEESE, De verjaring van de strafvordering uitgeklaard, Intersentia, 2017, 54-68.

11 februari 2020

P.19.1065.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Daden van onderzoek - Begrip - Werking van de stuitingsgrond - Draagwijdte

Daden van onderzoek zijn alle daden die door een bevoegd persoon worden gesteld en die ertoe strekken bewijzen te verzamelen of het dossier in staat van wijzen te brengen; een beslissing die uitspraak doet over een verzoek tot opheffing van een onderzoekshandeling met betrekking tot een goed, ongeacht door wie dat verzoek is ingediend, is een proceshandeling die verbonden is met het in staat stellen van de zaak vermits die beslissing een beoordeling in inhoudt van de noodzaak tot het handhaven van die onderzoekshandeling ten aanzien van dat goed met het oog op de waarheidsvinding of een mogelijke verbeurdverklaring door het vonnisgerecht, hetgeen verder reikt dan enkel het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces van een in verdenkinggestelde, zodatt een dergelijke beslissing de verjaring van de strafvordering tegenover alle betrokken in verdenkinggestelden stuit (1). (1) Cass. 24 juni 2015, AR P. 15.0284.F, AC 2015, nr. 435; Cass. 22 april 2008, AR P. 07.1866.N, AC 2004, nr. 241; F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch Strafprocesrecht, die Keure, 2017, 2de editie, 51-52; J. MEESE, De verjaring van de strafvordering uitgeklaard, Intersentia, 2017, 45-54.

11 februari 2020

P.19.1065.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.4](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Burgerlijke vordering voor de strafrechter - Burgerlijke rechtsovername volgend uit een misdrijf en ingesteld voor de strafrechter vóór de verjaring van de strafvordering

Krachtens artikel 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan de burgerlijke rechtsvordering volgend uit een misdrijf niet verjaren vóór de strafvordering; uit dat artikel volgt dat wanneer het slachtoffer zijn vordering vóór de verjaring van de strafvordering instelt voor de strafrechter, de verjaring van de burgerlijke rechtsvordering ophoudt te lopen zolang het geding niet is beëindigd; hieruit kan dus niet worden afgeleid dat wanneer de rechter, die kennisgenomen heeft van de strafvordering en van de burgerlijke rechtsvordering, vaststelt dat de eerstgenoemde vordering verjaard is, hij moet beslissen dat de laatstgenoemde vordering ook is verjaard wanneer ze van geen enkele verjaringsstuitende daad het voorwerp heeft uitgemaakt voordat de specifieke desbetreffende verjaring is ingetreden (1). (1) Bij toepassing, in dit geval, van art. 198 Wetboek van Vennootschappen, opgeheven door de wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen. De eiser voerde aan dat het Hof inzake stedenbouw oordeelt dat "wanneer de vordering tot herstel van de plaats in de vorige staat voor de strafrechter tijdig is ingesteld, de verjaring ervan niet meer loopt totdat een in kracht van gewijsde gegane beslissing het geding heeft beëindigd" (Cass., 13 november 2007, AR P.07.0961.N, AC 2007, nr. 549, aangehaald door Raoul DECLERCQ, *Beginselen van Strafrechtspleging*, 2010, p. 1222, eerste lid). Dat arrest wijst er echter ook op dat "de vordering van de stedenbouwkundige inspecteur tot herstel in de vorige staat een burgerlijke rechtsvordering is volgend uit een misdrijf, zodat deze vordering, overeenkomstig artikel 26 Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering, niet verjaart vóór de strafvordering". Hieruit volgt dat de vordering luidens dat arrest "tijdig" is ingesteld wanneer dit vóór de verjaring ervan is gebeurd, ongeacht of dat is geschied volgens de regels van het burgerlijk recht (zie Fr. KUTY, *Les principes généraux de droit pénal belge*, T. I - La loi pénale, 3de uitg., Larcier, 2018, nr. 146, tweede lid) dan wel volgens de regels van de strafvordering. Zo heeft het Hof in zijn arrest van 16 maart 2010 beslist dat de burgerlijke rechtsvordering "tijdig" voor de strafrechter was ingesteld, enkel en alleen omdat ze vóór de verjaring van de strafvordering was ingesteld, zonder daarbij te verwijzen naar de burgerrechtelijke verjaringsregels. Het Hof voegt hieraan toe dat "[uit de artikelen 4 en 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en artikel 2244 Burgerlijk Wetboek] volgt dat wanneer de burgerlijke rechtsvordering tijdig voor de strafrechter is ingesteld, de verjaring ervan niet meer loopt totdat een in kracht van gewijsde gegane beslissing het geding heeft beëindigd. Ongeacht de verjaring van de strafvordering blijft de strafrechter bevoegd om de burgerlijke rechtsvordering te beoordelen" (Cass. 16 maart 2010, AR P.09.1519.N, AC 2009, nr. 185 ; zie Cass. 13 mei 2003, AR P.02.1261.N, AC 2003, nr. 291, en de noten ; Cass. 13 november 2007, AR P.07.0961.N, AC 2007, nr. 549 ; Cass. 12 maart 2008, AR P.07.1523.F, AC 2008, nr. 171). (M.N.B.)

- Art. 2244 Burgerlijk Wetboek
- Art. 198, § 1 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Art. 26 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER

GEWOON UITSTEL

Gewoon uitstel - Verzwaring van de straf opgelegd door de eerste rechter - Eenparigheid van stemmen

De appelrechters die een straf met uitstel bevestigen, doch de duur van de proeftijd optrekken van één tot drie jaar, verzwaren de straf opgelegd in het beroepen vonnis; uit hun arrest moet blijken dat die verzwaring van de straf met eenparige stemmen is uitgesproken.

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

18 februari 2020

P.19.1095.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.7](#)

AC nr. ...

PROBATIEUITSTEL

Probatieuitstel - Herroeping - Bij verstek bevolen herroeping - Verzet - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Ontvankelijkheid

Wanneer de veroordeelde is opgesloten op grond van een jegens hem bij verstek gewezen vonnis, dat het hem verleende probatieuitstel herroept, en de veroordeelde, in het kader van de verzetprocedure, om zijn voorlopige invrijheidsstelling verzoekt, maakt die hechtenis deel uit van de strafuitvoering; ze valt niet onder de hypothese bedoeld in artikel 27, § 2, Wet Voorlopige Hechtenis, en het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling is niet ontvankelijk aangezien het op geen enkele wettelijke bepaling is gestoeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 164.

- Art. 27, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Art. 14 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

4 maart 2020

P.20.0226.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200304.2F.9](#)

AC nr. ...

Probatieuitstel - Facultatieve herroeping - Nieuwe veroordeling - Vordering tot herroeping - Toepasselijke procedure

Luidens artikel 14, § 1bis, Probatielwet kan het uitstel worden herroepen indien er gedurende de proeftijd een nieuw misdrijf is gepleegd dat de veroordeling tot een effectieve hoofdgevangenisstraf van ten minste één maand en ten hoogste zes maanden tot gevolg heeft gehad; in het tweede lid bepaalt voornoemd artikel dat, in dat geval, de procedure bepaald in § 2, tweede en derde lid, van dat artikel 14 van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 223.

- Art. 14, § 1bis Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

1 april 2020

P.20.0136.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.2F.3](#)

AC nr. ...

Probatieuitstel - Facultatieve herroeping - Voorwaarde - Nieuwe veroordeling - Verslag van de probatiecommissie tot herroeping

Krachtens artikel 14, § 2, tweede lid, Probatielwet dient bij het dossier een verslag van de probatiecommissie tot herroeping van het probatieuitstel te worden gevoegd wanneer het openbaar ministerie de vordering tot herroeping van die maatregel wegens het plegen van een nieuw misdrijf instelt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 223.

- Art. 14, § 2, tweede lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

1 april 2020

P.20.0136.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.2F.3](#)

AC nr. ...

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE

ALGEMEEN

Algemeen - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Gegrondheid

Een verzoek tot onttrekking kan slechts gegrond worden verklaard als alle rechters van de rechtbank niet in staat zijn op een onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak te doen over de vermelde zaak of indien bij partijen, derden of zelfs de publieke opinie daarover redelijkerwijze twijfel zou kunnen bestaan (1). (1) Cass. 23 juni 2015, AR P.15.0813.N, AC 2015, nr. 432; Cass. 20 februari 2014, AR C.12.0053.N en C.12.0054.N, AC 2014, nr. 191.

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering

17 maart 2020

P.20.0078.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.8](#)

AC nr. ...

Algemeen - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Gegrondheid

Een verzoek tot onttrekking kan slechts gegrond worden verklaard als alle rechters van de rechtbank niet in staat zijn op een onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak te doen over de vermelde zaak of indien bij partijen, derden of zelfs de publieke opinie daarover redelijkerwijze twijfel zou kunnen bestaan (1). (1) Cass. 23 juni 2015, AR P.15.0813.N, AC 2015, nr. 432; Cass. 20 februari 2014, AR C.12.0053.N en C.12.0054.N, AC 2014, nr. 191.

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering

17 maart 2020

P.20.0078.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.8](#)

AC nr. ...

VERZEKERING

LANDVERZEKERING

Landverzekering - Verzekeringsovereenkomst - Rechtsvordering - Rechtsgrond - Relevantie

De rechtsvordering vloeit voort uit de verzekeringsovereenkomst wanneer zij betrekking heeft op het bestaan van de overeenkomst en de daaruit voortvloeiende verplichtingen, zowel voor de contractanten als ten aanzien van derden, en dit ongeacht de rechtsgrond waarop de vordering is gesteund (1). (1) Thans artikel 88, §1 van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen.

- Art. 34, § 1 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

27 januari 2020

C.19.0090.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200127.3N.10](#)

AC nr. ...

VERZET

- Strafzaken - Strafvordering - Verzet op verzet - Vonnissen dat het verzet ongedaan verklaart - Verzet tegen dat vonnis - Aanvoering van overmacht - Onaantastbare beoordeling van de rechter - Omstandigheid dat de advocaat de verzetdoende partij niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop haar eerste verzet zou worden onderzocht

Het verzet kan niet ongedaan worden verklaard indien de afwezigheid van de verzetdoende partij tijdens de verzetprocedure wordt verantwoord door overmacht (1); de erkenning van de aangevoerde overmacht blijft afhankelijk van de onaantastbare beoordeling van de rechter (2); zo kan de rechter beslissen dat de omstandigheid dat de advocaat van de verzetdoende partij haar niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop het eerste verzet zou worden onderzocht, geen overmacht uitmaakt die zijn afwezigheid kan verantwoorden (3). (1) In dat geval kan het tweede verzet – aangetekend tegen het vonnis dat vaststelt dat, aangezien de verzetdoende partij opnieuw verstek heeft laten gaan op zijn verzet, dat verzet als niet-bestaande moet worden beschouwd op grond van artikel 187, §6, 2°, Wetboek van Strafvordering – dus niet onontvankelijk worden verklaard op grond van artikel 187, §8, Wetboek van Strafvordering, luidens hetwelk “de partij in verzet die zich een tweede keer laat vonnissen bij verstek, geen nieuw verzet meer mag aantekenen”. Zie GWH 21 december 2017, nr. 148/2017, inz. B.39.3; Parl. St. Kamer, 2015-2016, DOC 54-1418/001, p. 81, en DOC 54-1418/005, p. 110-111. Zie, inzake de mogelijkheid om verzet aan te tekenen tegen een beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank, Cass. 14 december 2016, AR P.16.1155.F, AC 2016, nr. 727, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; GWH 4 maart 2009, nr. 37/2009. (M.N.B.) (2) Zie Cass. 21 maart 2018, AR P.17.1062.F, AC 2018, nr. 196, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 25 april 2017, AR P.17.0066.N, AC 2017, nr. 286, met concl. van advocaat-generaal MORTIER; Cass. 29 april 2015, AR P.15.0158.F, AC 2015, nr. 284. (3) Zie, aangaande de fout van de lasthebber (moet de lastgever de gevolgen dragen van zijn verkeerde keuze van lasthebber, van zijn culpa in eligendo?), Cass. 18 november 2019, AR C.18.0510.F, AC 2019, nr. 601, met concl. van advocaat-generaal GENICOT. Dat arrest zet de ommekeer in de rechtspraak voort die was ingezet door Cass. 9 november 2011, AR P.11.1027.F, AC 2011, nr. 607, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas., wegens het monopolie waarover de gerechtsdeurwaarders beschikken bij het opmaken van het exploit van verzet tegen een burgerrechtelijke veroordeling en het betekenen van dat exploit aan de partijen waartegen het beroep is gericht, en wegens de beperkte keuze van instrumenterend notaris; EHRM, 11 januari 2001, Platakou t. Griekenland, nr. 38460/97. In de voormelde conclusie meent advocaat-generaal GENICOT dat het behoud van het desbetreffende verschil in behandeling tussen de gerechtsdeurwaarder en de advocaat “peut en revenir (...) à la loi qui, imposant [l’intervention de l’huissier de justice,] ce tiers intercesseur au justiciable, prive ce dernier du libre choix de son représentant, avec lequel il peut difficilement être confondu”. (M.N.B.)

- Art. 187, § 6, 2°, et § 8 Wetboek van Strafvordering

VISSERIJ

ZEEVISSERIJ

Zeevisserij - Steun aan investeringen - Voorwaarden - Werkende vennoot-bedrijfsleider - Ervaring - Inkomen

Een werkende vennoot-bedrijfsleider kan vijf jaar ervaring als bedrijfsleider in een visserijbedrijf of als zeevisser aantonen met alle middelen van recht.

- Art. 3 MB 14 juli 1998 betreffende de steun aan de investeringen en aan de installatie in de visserij- en de aquicultuursector

- Art. 4, eerste lid Besluit van de Vlaamse regering 7 juli betreffende steun aan de investeringen en aan de installatie in de visserij- en aquicultuursector

6 februari 2020

C.19.0240.N

ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200206.1N.2

AC nr. ...

VONNISSEN EN ARRESTEN

STRAFZAKEN

Strafzaken - Algemeen - Sluiting van het debat - Verzoek tot heropening van de debatten - Artikelen 772 en 774 Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid

De artikelen 772 en 774 Gerechtelijk Wetboek betreffende de heropening van het debat zijn niet als zodanig van toepassing in strafzaken (1). (1) Zie Cass. 14 november 2018, AR P.18.1066.F, AC 2018, nr. 633; Cass. 13 januari 2015, AR P.13.1644.N, AC 2015, nr. 30; Cass. 14 februari 2001, AR P.00.1350.F-P.00.1353.F-P.00.1363.F, AC 2001, nr. 91.

11 maart 2020

P.19.1183.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.2](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Algemeen - Stuk neergelegd na het sluiten van het debat - Niet-inaanmerkingneming - Impliciete beslissing

De beslissing van de rechter om geen rekening te houden met een stuk dat na het sluiten van het debat werd neergelegd, kan een impliciete beslissing zijn (1). (1) Zie Cass. 24 mei 2017, AR P.17.0271.F, AC 2017, nr. 349; Cass. 6 oktober 2010, AR P.10.1112.F, arrest niet gepubliceerd.

11 maart 2020

P.19.1183.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.2](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Wetsbepalingen misdrijf en strafmaat - Verwijzing naar een stuk in het strafdossier

De strafrechter is verplicht om in zijn veroordelende beslissing de wetsbepalingen te vermelden die het feit strafbaar stellen en die de toegepaste straffen bepalen; hij kan die wetsbepalingen ook vermelden door verwijzing naar een voor de partijen beschikbaar stuk van de rechtspleging en zelfs door verwijzing naar een dergelijk beschikbaar stuk dat op zijn beurt verwijst naar een ander stuk van de rechtspleging.

- Artt. 163, eerste lid, 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

18 februari 2020

P.19.1173.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.4](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Te laste gelegde feiten - Heromschrijving

De rechter is niet gebonden door de kwalificatie die aan het vervolgte feit wordt gegeven in de akte van aanhangigmaking, maar hij moet aan de feiten hun juiste omschrijving geven, die, mits eerbiediging van het recht van verdediging van partijen, hetzelfde feit tot voorwerp heeft als de materiële gebeurtenis die het voorwerp van de vervolging uitmaakt; de rechter oordeelt onaantastbaar welke de materiële gebeurtenis is die het voorwerp van de vervolging uitmaakt en die aan de akte van aanhangigmaking ten grondslag ligt, alsook of een heromschrijving het aanhangig gemaakte feite ongewijzigd laat; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen niet te verantwoorden gevolgen afleidt (1). (1) Cass. 21 januari 2020, AR P.19.0631.N. AC 2020, nr. 58.

17 maart 2020

P.19.1219.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.1](#)

AC nr. ...

VOORLOPIGE HECHTENIS

BEVEL TOT AANHOUDING

Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor - Verhoor over de verweten feiten - Substantiële vormvereiste - Inverdenkingstelling tijdens het verhoor - Wijziging van de kwalificatie in het bevel tot aanhouding - Voorwaarde - Recht van verdediging

Het verhoor van de verdachte, dat vóór het verlenen van het bevel tot aanhouding plaatsvindt, vormt een substantiële vormvereiste die verband houdt met de eerbiediging van het recht van verdediging en het recht op de persoonlijke vrijheid, dat de verdachte de garantie biedt dat hij de onderzoeksrechter zijn opmerkingen kan voorleggen met betrekking tot de hem verweten feiten en zijn persoonlijke toestand (1); hieruit volgt dat de onderzoeksrechter het recht van verdediging miskent wanneer hij, zonder bijkomend onderzoek, aan de feiten waarvoor hij ingevolge de telastlegging het bevel tot aanhouding verleent, een andere kwalificatie geeft dan die welke hij aan de feiten heeft gegeven waarvoor hij de aangehouden persoon in verdenking heeft gesteld. (1) M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, La Charte, 8ste uitg., 2017, p. 988.

- Art. 61bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

4 maart 2020

P.20.0225.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200304.2F.8](#)

AC nr. ...

CASSATIEBEROEP

Cassatieberoep - Arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft - Opheffing van het aanhoudingsbevel door de onderzoeksrechter - Opheffing onder voorwaarden

Wanneer uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat de onderzoeksrechter met toepassing van artikel 25, § 2, Voorlopige Hechteniswet de opheffing onder voorwaarden heeft bevolen van het tegen de inverdenkinggestelde uitgevaardigde aanhoudingsbevel, is die vrijheidsbeperkende maatregel een autonome beslissing die in de plaats komt van het arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft, zodat het cassatieberoep tegen laatstgenoemde beslissing geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Cass. 21 december 2005, AR P.05.1621.F, AC 2005, nr. 687.

- Artt. 25, § 2 en 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

1 april 2020

P.20.0332.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.2F.7](#)

AC nr. ...

HANDHAVING

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Aanvulling van de kwalificatie vermeld in het aanhoudingsbevel - Mogelijkheid tot tegenspraak

De kamer van inbeschuldigingstelling kan in elk stadium van de rechtspleging, de kwalificatie wijzigen van de feiten vermeld in het bevel tot aanhouding als zij deze kwalificatie niet passend acht, na de partijen de gelegenheid te hebben geboden hun standpunt daarover toe te lichten.

- Artt. 23, 3°, en 30, § 3, laatste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

18 februari 2020

P.20.0180.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.18](#)

AC nr. ...

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Tweemaandelijks toezicht - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Beoordeling - In aanmerking te nemen tijdvakken

De beoordeling van de duur van de voorlopige hechtenis is niet beperkt tot de tijdvakken waarin het onderzoek minder vooruitgang heeft geboekt of tot de onderzoeksdaden die niet zijn verricht; de rechter die belast is met het toezicht op de voorlopige hechtenis, mag niet enkel de feitelijke omstandigheden van de zaak en de omstandigheden eigen aan de persoonlijkheid van de in verdenking gestelde in aanmerking nemen, maar moet ook rekening houden met de rechtspleging in haar geheel, vanaf de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding tot het ogenblik waarop hij nagaat of de hechtenis verenigbaar is met artikel 5.3 EVRM (1). (1) Cass. 14 december 2011, AR P.11.2021.F, AC 2011, nr. 686.

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 maart 2020

P.20.0262.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.15](#)

AC nr. ...

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Tweemaandelijks toezicht - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Onaantastbare beoordeling in feite - Toezicht door het Hof

Het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis, oordeelt onaantastbaar in feite of de redelijke termijn al dan niet is overschreden; het Hof gaat na of dat gerecht uit de feiten die het vaststelt geen gevolgtrekkingen heeft gemaakt die daarmee geen verband houden of die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 5 november 2013, AR P.13.1701.N, AC 2013, nr. 582.

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 maart 2020

P.20.0262.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.15](#)

AC nr. ...

Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Tweemaandelijks toezicht - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Beoordeling - Ingeplande maar niet-uitgevoerde onderzoeksoopdracht - Invloed

Geen enkele wettelijke bepaling verbiedt het onderzoeksgerecht dat op de voorlopige hechtenis toezicht moet houden en dat vaststelt dat een ingeplande onderzoeksoopdracht niet kon worden uitgevoerd, te oordelen dat de duur van de hechtenis niet onredelijk is, aangezien niets erop wijst dat die opdracht niet binnen afzienbare tijd zal kunnen worden uitgevoerd.

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

18 maart 2020

P.20.0262.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.15](#)

AC nr. ...

Handhaving - Motivering - Geactualiseerd, nauwkeurig en gepersonaliseerd onderzoek van de gegevens van de zaak

Krachtens de artikelen 16, § 5, eerste en tweede lid, en 30, §§ 1 en 4, Voorlopige Hechteniswet moet de rechter nagaan of er ernstige aanwijzingen van schuld tegen de inverdenkinggestelde blijven bestaan; hij moet melding maken van de feitelijke omstandigheden van de zaak en van die eigen aan de persoonlijkheid van de verdachte die, op het ogenblik van zijn beslissing, de voorlopige hechtenis nog steeds absoluut noodzakelijk maken; of het algemeen belang gebaat is bij de voortzetting van de voorlopige hechtenis, kan dus alleen worden beoordeeld na een geactualiseerd, nauwkeurig en gepersonaliseerd onderzoek van de gegevens van de zaak, aangezien de vrijheidsberoving de uitzondering is, de redenen die haar verantwoorden mettertijd hun relevantie kunnen verliezen en de verlenging van de detentie vóór de berechting een motivering vereist die in verhouding staat met de mate waarin de detentie ten koste gaat van het vermoeden van onschuld (1). (1) Zie Cass. 6 februari 2013, AR P.13.0153.F, arrest niet gepubliceerd; Cass. 12 augustus 2008, AR P.08.1265.F, AC 2008, nr. 434; Cass. 2 maart 2004, AR P.04.0286.N, AC 2004, nr. 114; Cass. 27 november 2002, AR P.02.1507.F, AC 2002, nr. 638; zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. I, p. 1063 en noot 684 e.v.

- Artt. 16, § 5, en 30, § 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

8 april 2020

P.20.0391.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200408.2F.12](#)

AC nr. ...

INVRIJHEIDSTELLING ONDER VOORWAARDEN

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Alternatief voor de vrijheidsbeneming - Bedrag - Criteria - Financiële draagkracht - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

Het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar over de vraag of een invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom, welke tot doel heeft de betrokkene ertoe aan te zetten na zijn invrijheidstelling te verschijnen bij de proceshandelingen of om zich aan te bieden ter tenuitvoerlegging van de beslissing, een voldoende alternatief is voor de verdere vrijheidsbeneming; het oordeelt eveneens in het licht van die doelstellingen onaantastbaar over het bedrag van de borgsom en kan bij het bepalen van dat bedrag de financiële draag- kracht van de betrokkene betrekken, maar hoeft dit niet te doen.

11 februari 2020

P.20.0126.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.13](#)

AC nr. ...

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Redelijke termijn - Borgsom - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

Artikel 5.3 EVRM waarborgt het recht van de van zijn vrijheid beroofde beklagde om binnen een redelijke termijn te worden berecht of hangende het proces in vrijheid te worden gesteld en het bepaalt dat de invrijheidstelling afhankelijk kan worden gesteld van een waarborg voor de verschijning van de betrokkene op de rechtszitting; daaruit volgt evenwel geen absoluut recht op invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom en het staat aan de rechter te oordelen of de doelstellingen van de voorlopige hechtenis zo kunnen worden bereikt (1). (1) Cass. 7 mei 2003, AR P.03.0620.F, AC 2003,, nr. 280.

11 februari 2020

P.20.0126.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.13](#)

AC nr. ...

OPHEFFING

Opheffing - Opheffing van het aanhoudingsbevel door de onderzoeksrechter - Opheffing onder voorwaarden

Wanneer uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat de onderzoeksrechter met toepassing van artikel 25, § 2, Voorlopige Hechteniswet de opheffing onder voorwaarden heeft bevolen van het tegen de inverdenkinggestelde uitgevaardigde aanhoudingsbevel, is die vrijheidsbeperkende maatregel een autonome beslissing die in de plaats komt van het arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft, zodat het cassatieberoep tegen laatstgenoemde beslissing geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Cass. 21 december 2005, AR P.05.1621.F, AC 2005, nr. 687.

- Artt. 25, § 2 en 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

1 april 2020

P.20.0332.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.2F.7](#)

AC nr. ...

VONNISGERECHT**Vonnisgerecht - Verzoek tot invrijheidstelling - Artikel 27, § 2, Voorlopige Hechteniswet - Toepassingsgebied - Veroordeelde wiens probatieuitstel bij verstek is herroepen - Verzet - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Ontvankelijkheid**

Wanneer de veroordeelde is opgesloten op grond van een jegens hem bij verstek gewezen vonnis, dat het hem verleende probatieuitstel herroept, en de veroordeelde, in het kader van de verzetprocedure, om zijn voorlopige invrijheidsstelling verzoekt, maakt die hechtenis deel uit van de strafuitvoering; ze valt niet onder de hypothese bedoeld in artikel 27, § 2, Wet Voorlopige Hechtenis, en het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling is niet ontvankelijk aangezien het op geen enkele wettelijke bepaling is gestoeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 164.

- Art. 27, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 14 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

4 maart 2020

P.20.0226.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200304.2F.9](#)

AC nr. ...

VOORLOPIGE INVRIJHEIDSTELLING**Voorlopige invrijheidstelling - Verzoek tot invrijheidstelling - Volstreekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid - Beoordeling - Verweer dat een verhoogd risico op blootstelling aan het coronavirus en de aan het bezoek opgelegde beperkingen aanvoert - Handhaving van de hechtenis - Motivering**

Wanneer de eiser in zijn conclusie voor het hof van beroep eensdeels aanvoert dat hij in de gevangenis een verhoogd risico op blootstelling aan het Covid-19-coronavirus loopt en de kritieke gezondheidstoestand in de Belgische strafinrichtingen bekritiseert als gevolg van een verslag van het Europees Comité voor de preventie van foltering van juli 2017, en anderdeels aanvoert dat er ten gevolge van de verdaging van zijn zaak beperkingen zijn opgelegd aan het bezoek van zijn kinderen in de gevangenis, antwoorden de appelrechters op regelmatige wijze op die conclusie wanneer zij stellen dat "uit de aan het hof ter kennis gebrachte elementen niet blijkt dat die opsluiting, gelet op de sanitaire toestand, de beklagde het genot van de minimale gezondheids- en hygiënische omstandigheden zou ontzeggen", en verantwoorden zij aldus naar recht hun beslissing dat de detentievoorwaarden van de eiser op het ogenblik van hun uitspraak noch aan foltering noch aan een onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing gelijkstonden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 225.

- Art. 16, § 1er, en 27, § 3, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

1 april 2020

P.20.0337.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.2F.9](#)

AC nr. ...

Voorlopige invrijheidstelling - Toepasselijke maximumstraf

De in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet bedoelde toepasselijke maximumstraf heeft betrekking op de bij wet bepaalde maximumstraf en niet op de maximumstraf die de rechter kan uitspreken na correctionalisering van de feiten wegens aanneming van verzachtende omstandigheden.

- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

15 april 2020

P.20.0389.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200415.2F.1](#)

AC nr. ...

Voorlopige invrijheidstelling - Geen middel dat aanvoert dat de handhaving van de opsluitingsmaatregel in strijd zou zijn met de door het EVRM gewaarborgde grondrechten van de gedetineerde - Verplichting van de rechter

Wanneer voor de rechter die kennisneemt van een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling, niet wordt aangevoerd dat de handhaving van de opsluitingsmaatregel in strijd zou zijn met de grondrechten van de gedetineerde, zoals gewaarborgd door het EVRM, verplichten noch artikel 3 EVRM, noch artikel 27, § 3, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet de rechter om ambtshalve inlichtingen in te winnen over de sanitaire omstandigheden waarin de fysieke en morele integriteit van de gedetineerde kan worden gewaarborgd, zodat hem een betere, uitzonderlijke en onmiddellijke bescherming kan worden geboden.

- Art. 27, § 3, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

15 april 2020

P.20.0389.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200415.2F.1](#)

AC nr. ...

VOORRECHTEN EN HYPOTHEKEN

ALGEMEEN

Algemeen - Eis strekkende tot vernietiging of tot herroeping van rechten - Akten aan overschrijving onderworpen - Vordering op grond van artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek tot afbraak

Artikel 3, eerste lid, Hypotheekwet onderwerpt niet aan kantmelding een eis op grond van de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek strekkende tot afbraak van een constructie, opgericht zonder of in strijd met een stedenbouwkundige vergunning; dergelijke vordering strekt immers niet tot herroeping van rechten voortvloeiend uit aan overschrijving onderworpen akten.

27 januari 2020

C.19.0020.N

ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200127.3N.6

AC nr. ...

VREEMDELINGEN

- Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Voorwaarden strijdig met artikel 5 EVRM - Schadeloosstelling - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Toepassingsgebied

Op grond van artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis kan de vreemdeling jegens wie een maatregel van vrijheidsberoving werd genomen in omstandigheden die strijdig zijn met de bepalingen van artikel 5 EVRM, de onwettigheid van zijn vasthouding doen vaststellen en de vergoeding verkrijgen van alle schade die hij heeft geleden, met inbegrip van de morele schade; het in die bepaling vermelde begrip "vrijheidsberoving" dekt immers niet enkel elke maatregel van voorlopige hechtenis die genomen wordt jegens een persoon die ervan verdacht wordt een misdaad of een wanbedrijf te hebben gepleegd, maar ook alle andere vormen van gerechtelijke of administratieve opsluiting, waaronder met name de maatregelen van vasthouding die genomen worden krachtens de toepasselijke bepalingen van de Vreemdelingenwet; in dat opzicht vereist artikel 27 niet dat, om de rechtsvordering tot vergoeding te kunnen instellen, de onwettigheid van de vasthouding moet zijn vastgesteld in een eerdere rechterlijke beslissing (1). (1) Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 312; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, § 4, met concl. OM op datum in Pas.

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

25 maart 2020

P.20.0189.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2](#)

AC nr. ...

- Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Toezicht op de wettigheid van een maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Bevoegdheid - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving

Krachtens de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet onderzoekt de raadkamer en, in hoger beroep, de kamer van inbeschuldigingstelling of de maatregelen van vrijheidsberoving en tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet en bevelen ze, indien dat niet het geval is, de invrijheidstelling van de vreemdeling jegens wie die maatregelen zijn genomen; die gerechten zijn niet bevoegd om zich enkel uit te spreken over de wettigheid van een maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke een vreemdeling niet meer wordt vastgehouden, wanneer hetzij de vreemdeling wordt vastgehouden ingevolge een nieuwe autonome titel van vrijheidsberoving die losstaat van die waartegen het bij die gerechten aanhangig gemaakte beroep gericht is (1), hetzij de vreemdeling in vrijheid is gesteld (2), gerepatrieerd (3) of overgedragen aan de lidstaat die verantwoordelijk is voor het onderzoek van zijn verzoek om internationale bescherming (4). (1) Zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0229.F, AC 2020, nr. 215; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 312, §§ 4 tot 7; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, § 4, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1282.N, AC 2018, nr. 49. (2) Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 7 december 2016, AR P.16.1183.F, AC 2016, nr. 702. (3) Zie Cass. 28 november 2018, AR P.18.1154.F, AC 2018, nr. 674. (4) Zoals dat hier het geval is (zie de zgn. "Dublin III"-verordening nr. 604-2013 van het Europees Parlement en de Europese Raad van 26 juni 2013).

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

25 maart 2020

P.20.0189.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2](#)

AC nr. ...

- Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Toezicht - Onderzoeksgerecht - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansredenen meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

Noch artikel 5.4 EVRM (1) noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces, waaronder het beginsel van de wapengelijkheid, staan eraan in de weg dat de wetgever het passender acht dat, zolang de vreemdeling wordt vastgehouden ingevolge de maatregel van vrijheidsberoving waartegen zijn beroep is gericht, het wettigheidstoezicht op de vasthouding wordt verricht door de raadkamer en door de kamer van inbeschuldigingstelling die spoedig uitspraak moeten doen overeenkomstig, in de regel, de wettelijke bepalingen inzake de voorlopige hechtenis, terwijl, wanneer de vreemdeling in vrijheid is gesteld of niet langer ingevolge die titel wordt vastgehouden, de vaststelling van de mogelijke onwettigheid van de ondergane vasthouding en de vraag betreffende de vergoeding van de door die vasthouding veroorzaakte schade, krachtens artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis, aan de gewone gerechten toebehoren; aangezien de eiser het recht heeft om de aangevoerde onwettigheid te doen vaststellen van zijn vrijheidsberoving, die werd bevolen door de eerder tegen hem uitgevaardigde titel, en de vergoeding te verkrijgen van de door die vasthouding geleden schade, is de beslissing volgens welke het tegen die maatregel voor de onderzoeksgerechten ingestelde beroep geen bestaansreden meer heeft, niet in strijd met de voormelde verdragsbepalingen en het voormelde beginsel (2). (1) Art. 5.4 EVRM bepaalt dat "eenieder wie door arrestatie of detentie zijn vrijheid is ontnomen, het recht heeft voorziening te vragen bij het gerecht opdat deze spoedig beslist over de rechtmatigheid van zijn detentie en zijn invrijheidstelling beveelt, indien de detentie onrechtmatig is"; art. 5.5 EVRM bepaalt dat "eenieder die het slachtoffer is geweest van een arrestatie of een detentie in strijd met de bepalingen van dit artikel, recht heeft op schadeloosstelling". (2) Zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0229.F, AC 2020, nr. 215; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 312, §§ 4 tot 7; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, §4, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1282.N, AC 2018, nr. 49. Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 7 december 2016, AR P.16.1183.F, AC 2016, nr. 702. Zie Cass. 28 november 2018, AR P.18.1154.F, AC 2018, nr. 674. Zoals dat hier het geval is (zie de zgn. "Dublin III"-verordening nr. 604-2013 van het Europees Parlement en de Europese Raad van 26 juni 2013). Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 213; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, §4, met concl. OM op datum in Pas.

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

25 maart 2020

P.20.0189.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2](#)

AC nr. ...

- Beslissing tot handhaving op grond van artikel 7 Vreemdelingenwet - Weigering om aan de verwijdering mee te werken - Nieuwe vasthoudingsmaatregel op grond van artikel 27, § 3, vreemdelingenwet - Autonome titel - Cassatieberoep dat geen bestaansreden meer heeft

De op grond van artikel 27, § 3, Vreemdelingenwet gewezen beslissing tot opsluiting van een vreemdeling tegen wie een verwijderingsmaatregel is genomen en die niet binnen de vastgestelde termijn hieraan gehoor heeft gegeven, verlengt de oorspronkelijke, op grond van artikel 7 Vreemdelingenwet genomen maatregel niet maar maakt een autonome titel van vrijheidsberoving uit die losstaat van de voorgaande beslissing; wanneer de oorspronkelijke maatregel het voorwerp uitmaakt van het beroep waarover de appelrechters uitspraak hebben gedaan, heeft het cassatieberoep tegen hun beslissing bijgevolg geen bestaansreden meer (1). (1) Zie (ook wat betreft § 2 van het arrest), gewezen op dezelfde dag, Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0189.F, AC 2020, nr. 214, met voetnoten. De eiser beroept zich in zijn antwoord op de mondelinge conclusie van het OM dus ten onrechte op het arrest van het EHRM, 18 februari 2020, Makdoudi t. België, nr. 12848/15, dat betrekking heeft op de termijn om uitspraak te doen over de wettigheid van de hechtenistitel van een vreemdeling, wiens beroep nog wel een bestaansreden had.

- Artt. 7 en 27, § 3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

25 maart 2020

P.20.0229.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.3](#)

AC nr. ...

- Artikel 15.6 Terugkeerrichtlijn - Beslissing tot handhaving op grond van artikel 7 Vreemdelingenwet - Weigering om aan de verwijdering mee te werken - Opsluiting op grond van artikel 27, § 3, Vreemdelingenwet - Autonome titel

Uit artikel 15.6 Terugkeerrichtlijn kan niet worden afgeleid dat die bepaling niet verenigbaar is met een nieuwe vasthoudingsmaatregel die genomen wordt jegens de vreemdeling die aan zijn verwijdering weigert mee te werken en die, hoewel ze krachtens de nationale wetgeving ten aanzien van de voorgaande beslissing een afzonderlijke titel uitmaakt, de verlenging van de vasthoudingstermijn tot gevolg heeft in de zin van de Terugkeerrichtlijn.

- Artt. 7 en 27, § 3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

25 maart 2020

P.20.0229.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.3](#)

AC nr. ...

- Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

De beslissingen van de onderzoeksgerechten die op grond van de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet uitspraak doen, zijn niet bindend voor de rechter die kennisneemt van een beroep gegrond op artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis; aangezien de vreemdeling het recht heeft de aangevoerde onwettigheid te doen vaststellen van zijn vrijheidsberoving, welke gegrond is op de eerder jegens hem uitgevaardigde titel, en het herstel te verkrijgen van de schade die hij door die vasthouding heeft geleden, is de beslissing die vaststelt dat het beroep dat tegen die maatregel werd ingesteld voor de onderzoeksgerechten geen bestaansreden meer heeft, niet in strijd met de artikelen 5 en 13 EVRM of met het recht op een eerlijk proces en het beginsel van de wapengelijkheid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 226; zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0189.F, AC 2020, nr. 214.

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

1 april 2020

P.20.0267.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.3](#)

AC nr. ...

- Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep door de onderzoeksgerechten - Invrijheidstelling - Beroep heeft geen bestaansreden meer

Het cassatieberoep tegen de beslissing van een onderzoeksgerecht dat op grond van de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet uitspraak doet, heeft geen bestaansreden meer wanneer aan de maatregel van vrijheidsberoving waartegen het beroep van de eiser is gericht een einde is gemaakt door zijn invrijheidstelling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 226; zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0189.F, AC 2020, nr. 214 ; zie Cass. 7 december 2016, AR P.16.1183.F, AC 2016, nr. 702. De conclusie van het OM, die werd neergelegd voordat het OM in kennis was gesteld van de invrijheidstelling van de eiser, waaruit volgt dat het cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft, heeft betrekking op de invloed, op de wettigheid van de vrijheidsberoving van de vreemdeling, van de omstandigheid dat hij tijdens een huiszoeking werd aangehouden zonder voorafgaande en schriftelijke toestemming.

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

1 april 2020

P.20.0267.F

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.3](#)

AC nr. ...

WEERSPANNIGHEID

- Weerspanningheid in bende zonder voorafgaande afspraak - Daad van deelneming - Bewijs in hoofde van elke beklaagde

Weerspanningheid veronderstelt een aanval of verzet met geweld of bedreiging tegen de in artikel 269 Strafwetboek bedoelde beschermde personen, die handelen ter uitvoering van de wetten, van de bevelen of de beschikkingen van het openbaar gezag, van rechterlijke bevelen of van vonnissen; wanneer de weerspanningheid wordt gepleegd door meerdere personen, moeten elk van die constitutieve bestanddelen ten aanzien van elk van hen worden aangetoond voor iedere daad van weerspanningheid, indien het groepsoptreden geen gevolg is van een voorafgaande afspraak (1). (1) A. DE NAUW en F. KUTY, *Manuel de droit pénal spécial*, Mechelen, Kluwer, 2014, 147 ; J.P. COLLIN, « La rébellion », in *Droit pénal et de procédure pénale*, Mechelen, Kluwer, 2015, 18.

- Artt. 269 en 272 Strafwetboek

18 februari 2020

P.19.1117.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.3](#)

AC nr. ...

- Weerspanningheid in bende zonder voorafgaande afspraak - Daad van deelneming - Enkele aanwezigheid van verdachte in de omgeving plaats delict

Het verzuim om te handelen kan een positieve daad van deelneming zijn wanneer, wegens de ermee gepaard gaande omstandigheden, het bewuste en opzettelijke verzuim om te handelen ondubbelzinnig een aansporing betekent tot het plegen van het misdrijf op één van de wijzen bepaald in de artikelen 66 en 67 Strafwetboek; dat is het geval wanneer het passief bijwonen van de uitvoering van een misdaad of wanbedrijf de uiting is van het opzet om aan de uitvoering ervan rechtstreeks mee te werken door bij te dragen tot het mogelijk maken of vergemakkelijken van dat misdrijf (1); de enkele al dan niet toevallige aanwezigheid van een persoon in de omgeving van of de plaats van het delict betekent niet dat hij daardoor een positieve daad van deelneming stelt. (1) In die zin Cass. 15 september 2015, AR P.14.1189.N, AC 2015, nr. 513 met concl. van advocaat-generaal A. WINANTS; Cass. 2 september 2009, AR P.09.0391.F; AC 2009, nr. 467.

- Artt. 66, 67, 269 en 272 Strafwetboek

18 februari 2020

P.19.1117.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.3](#)

AC nr. ...

WEGVERKEER

WEGVERKEERSREGLEMENT VAN 01-12-1975

***Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Algemeen - Toegangsverbod
Reglementsbepalings - Artikel 68 - Toegangsverbod voor bepaalde voertuigen -
Gehandicapte inwoners - Parkeren***

De rechter oordeelt onaantastbaar of in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak een lokale overheid door in een toegangsverbod te voorzien in de binnenstad voor bepaalde voertuigen een gehandicapte inwoner die in de binnenstad woont en nabij zijn woning wil parkeren, discrimineert.

- Artt. 4.1, 9, 19 en 20 Verdrag 13 december 2006 inzake de rechten van personen met een handicap

17 maart 2020

P.19.1136.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.2](#)

AC nr. ...

WEGVERKEERSWET

Wetsbepalingen - Art. 36 - Herhaling bij alcoholintoxicatie en dronkenschap achter het stuur of rijden onder invloed van verdovende middelen - Geen autonoom misdrijf - Verval van het recht tot sturen

Artikel 36 Wegverkeerswet bestraft de misdrijven bepaald in de artikelen 34 § 2, 35 en 37bis § 1 in geval van herhaling en voert aldus geen onderscheiden en autonoom misdrijf in; alles wat verband houdt met het verval van het recht tot sturen ingevolge recidive is gebundeld in artikel 38 Wegverkeerswet.

- Artt. 34, § 2, 35, 37bis, § 1, en 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

18 februari 2020

P.19.0978.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.1](#)

AC nr. ...

Wetsbepalingen - Art. 38 - Verval van het recht tot sturen - Toestand van herhaling van alcoholintoxicatie en dronkenschap achter het stuur of rijden onder invloed van verdovende middelen

Artikel 36 Wegverkeerswet bestraft de misdrijven bepaald in de artikelen 34 § 2, 35 en 37bis § 1 in geval van herhaling en voert aldus geen onderscheiden en autonoom misdrijf in; alles wat verband houdt met het verval van het recht tot sturen ingevolge recidive is gebundeld in artikel 38 Wegverkeerswet.

- Artt. 34, § 2, 35, 37bis, § 1, en 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

18 februari 2020

P.19.0978.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.1](#)

AC nr. ...

Wetsbepalingen - Art. 50 - Artikel 50, § 2 - Verbeurdverklaring voertuig - Hoger beroep - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Grievenformulier - Aankruising rubriek 'strafmaat' - Draagwijdte

Wanneer het openbaar ministerie in het grievenformulier onder meer als grief vermeldt dat zijn hoger beroep betrekking heeft op de strafmaat, dan volgt daaruit dat het een nieuwe beoordeling wenst van de beslissing over de straf en dus betreffende de aan de beklaagde op te leggen straffen en maatregelen en hun maat, met inbegrip van de door artikel 50, § 2, Wegverkeerswet bedoelde verbeurdverklaring en dit ongeacht de door de eerste rechter al dan niet opgelegde straffen en maatregelen en hun maat (1). (1) Cass. 12 september 2018, AR P.18.0350.F, AC 2018, nr. 465; Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0695.N, AC 2018, nr. 177; Cass. 10 oktober 2017, AR P.17.0848.N, AC 2017, nr. 543, T. Strafr. 2017/6, 377 en noot B. MEGANCK.

11 februari 2020

P.19.0798.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.2](#)

AC nr. ...